

باید در مساجد سه وعده نماز جماعت برگزار شود و ائمه جماعات سر وقت و بدون تعطیل، نمازهای جماعت را اقامه کنند و پس از آن ضمن سخن گفتن با مردم به سوالات آنها پاسخ دهند. مسجد سنگر است و امام جماعت به عنوان صاحب این سنگر باید با حضور همیشگی خود در مسجد برای جذب مردم به سوی آن تلاش کند. (دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران ۱۳۷۳/۰۸/۰۴)

با امام جماعت مسجد، با عبادت کنندگان مسجد و با مؤمنینی که در مسجدند، برادرانه صمیمی باشید و آن را حفظ و بیشتر کنید. اول وقت، نماز را به جماعت، پشت سر پیش نماز هر مسجدی که در آن هستید، بخوانید. در مراسم دینی مسجد و تبلیغات آن شرکت کنید. در مراسم دعا و قرآن و مراسم مذهبی شرکت کنید. ... ابرای مسجد، جاذبه درست کنید. (دیدار فرماندهان بسیج سراسر کشور ۱۳۷۱/۸/۲۷)

شما جوانان و نوجوانانی که قرآن را فرامی گیرید، این را بدانید که یک ذخیره‌ی مادام‌العمر برای اندیشیدن و فکر کردن را برای خودتان فراهم می‌کنید. این چیز بسیار باارزشی است. ممکن است در سنتین جوانی، معانی و معارف عمیقی را از آیات قرآن استنباط نکنید و نتوانید درست بفهمید - فقط چیزهای سطحی و اندکی از معارف را بفهمید - اما به موازات بالا رفتن سطح معلومات و پیشرفت علمی، از آیات قرآن که در حافظه و ذهن شما قرار دارد، بیشتر استفاده می‌کنید. حضور قرآن در ذهن انسان، نعمت بسیار بزرگی است.

فرق است بین کسی که برای مطلبی، بارها آیات قرآن و فهرست‌های قرآنی را جست‌وجو می‌کند تا ببیند در این باره آیه‌ای وجود دارد یا نه، با آن کسی که آیات قرآن در ذهن و دل و جلو چشم او مست و نگاه می‌کند و آن چه را که در هر بخشی از معارف اسلامی به آن نیاز دارد، از قرآن استنباط و استخراج می‌کند و روی آن فکر و تأمل می‌کند و از آن استفاده می‌برد. انس با قرآن در دوران کودکی و نوجوانی، تا دوران جوانی، یک نعمت بسیار بزرگ است. (دیدار جمعی از حافظان و فارسان قرآن نونهال و نوجوان کشور ۱۳۸۰/۰۶/۲۸)

و تردیدی نیست که تلاش در عرصه قرآن و مسجد، پاداش خداوند متعال را نیز به همراه خواهد داشت «مَنْ كَانِ الْقُرْآنَ حَدِيثَهُ وَالْمَسْجِدَ بَيْتَهُ بَنَى اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ» هر کس قرآن سخنش و مسجد خانه‌اش باشد خداوند برای او خانه‌ای در بهشت بنا کند» وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۸۳

با عنایت به این امر و لزوم پیروی از منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در جهت عمران معنوی مساجد، رویکرد اصلی فعالیت‌های قرآنی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد ایجاد و گسترش فرهنگ انس با آیات نورانی قرآن و بهره‌مندی از مفاهیم ارزشمند آن در سطوح جامعه از طریق مساجد بوده است. آنچه در این مجال مطالعه می‌نمایید بخشی از فعالیت‌ها و برنامه‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد برای تیل به این منظور بوده است که امیدواریم مرضی در گناه الهی و حضرت ولی عصر (عج) قرار بگیرد.

اسفند ۱۳۹۰

ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور
معاونت آموزشی و پژوهش
دفتر قرآن و عبرت

انس آدمی با هر چیزی ریشه در لرح و اعمیش دارد که انسان برای آن چیز قائل است. ره پویان راه یقین و سالکان وادی علم و معرفت از آن جا که محبوبترین محبوب را ذات قدس خداوند می‌دانند و فقط دل در گرو او دارند، کتاب او را که پرتوی از ذات او و حاوی سخن خداوند یا بندگانش است، بر منزلت و تنها طریق هدایت می‌دانند از این رو با آن انس ویژه‌ای داشته و قلب و جان و اعمال خویش را با آن گوهر حیاتبخش خدایی می‌کنند. قرآن کریم به لزوم این انس اشاره کرده و از مؤمنان می‌خواهد با تلاوت آیات آن، اولین مرحله انس را بیمایند «فَلَا تَتَّبِعُوا مَا يَتَّبِعُونَ مِنَ الْقُرْآنِ» هر آنچه برایتان امکان دارد قرآن بخوانید» (مزمّل) ۲۰

در طول تاریخ، مساجد همواره به عنوان مدارس بزرگ معارف اسلام و قرآن، بهترین مکان نشر معارف نورانی کلام الهی و کانسوز معنویت، اندیشه و ارتقاء بصیرت مطرح بوده‌اند و دستیابی به این جایگاه منبع و رفیع تنها با استمداد از آموزه‌های قرآن و معارف اهل بیت (علیهم السلام) امکان پذیر است و در همین رابطه است حدیث شریف نبوی که می‌فرماید «لَمَّا نُصِبَتِ الْمَسَاجِدُ لِلْقُرْآنِ، هَمَانَا مَسَاجِدُ بَرَاءِ الْقُرْآنِ بِنَانِهَادِهِ شَدِيدَةً» بحار الانوار ج ۲ ص ۴۹۳

فهرست

- سخن نخست ۲
- نقش مسجد در نهادینه کردن ارزش‌های قرآنی در جامعه ۳
- مسجد و قرآن ۱۵
- بررسی تبیین و آسیب‌شناسی طرح آموزشی حاملان وحی ۲۱
- نقد و بررسی طرح تلاوت نور ۲۹
- نقش و کارکرد خانه‌های نور و کانون‌های تخصصی قرآن و نماز در توسعه فرهنگی ۳۷
- رسانه و قرآن؛ با تاکید بر بررسی و تحلیل محتوای طرح ۱۴۴۴ و عملکرد خبرگزاری شبستان ۴۳
- بررسی و آسیب‌شناسی برپایینج دوره جشنواره قرآنی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور ۴۹
- بررسی شیوه‌های جذب نوجوانان و جوانان به جلسات قرآنی مساجد ۵۵
- بررسی طرح حمایت از مراکز پیش دبستانی با گرایش آموزش مفاهیم کاربردی قرآن ۶۱
- مسجد و تفسیر قرآن ۶۷

مدیر مسئول:

سید مهدی تقوی

سر دبیر:

حبیب‌الله ترکاشوند

دبیر تحریریه:

محمد پارسیان

مشاور علمی:

غلامرضا حسین‌پور

دبیر اجرایی:

جواد نصیری اوانکی

مسئول هماهنگی:

محمود قره‌داغی

صفحه آرایی و گرافیک:

جواد عسکر

اعضای هیئت تحریریه:

محمود قره‌داغی، فرهاد عبدلی
حسین آبادی، سیدمیلاد اوصیا،
صدیقه صادقی، سیدحسین امامی

عکاسان:

محمد نمازی، نقی خوش‌خلق، محمد
نجفی، حسن آقامحمدی، سجاد خطابی.

چاپ:

چاپخانه همشهری

نشانی: تهران، خیابان قدس، خیابان
بزرگمهر، پلاک ۸۵، خبرگزاری قرآنی
ایران (ایکنا)

تلفن: ۰۲۱۲-۶۶۴۷۰۲۱-۹۸+

پست الکترونیک نشریه:

Rayche@iqna.ir

باتشکر از دفتر قرآن و عبرت معاونت
آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های
فرهنگی هنری مساجد کشور
آدرس سایت: Masajed.farhang.gov.ir
ایمیل: Masajed@farhang.gov.ir
آدرس ستاد عالی: تهران خیابان شهید بهشتی
بعد از تقاطع شهید مدرس شماره ۲۶۳۰
(شماره تماس: ۰۲۱-۸۲۴۵۴۰۰۰)

سخن نخست

امکان بنای مسجد با شرایط آسان و قابل تحصیل در هر مکانی و با کمترین هزینه از بزرگ‌ترین جلوه‌های رحمت بی‌انتهای حضرت دوست به انسان است؛ چراکه مسجد همان کعبه کوچک‌تر است و در بسیاری از فضائل در پی کعبه تجلی می‌کند.

اگر خداوند کعبه را مشرف به خطاب «بیتی» می‌کند، در حدیث امام صادق (ع) مساجد به «بیوت الله فی الارض» مزین است. فضائل و آثار اعجاب‌آوری که برای مسجد اعم از ساخت و نگهداری و رفت‌وآمد در آن ذکر می‌شود برای درک جایگاه بی‌بدیل مسجد در فرهنگ و تمدن اسلامی کافی و وافیه است.

مسجد همچون کعبه محور شهر و روستا در ظاهر و باطن است و دارالشفاء در دهای روحی، روانی و التیام اضطراب‌ها و موجب رفع افسردگی‌ها و کسب نشاط روحی و روانی و درمانگاه بحران‌های اجتماعی، خانوادگی، سیاسی و اقتصادی جامعه می‌باشد.

به‌راستی اگر مردمان محله‌ای، مسجدی آباد داشته باشند، چه کم دارند و اگر نه چه دارند؟ از آنچه که در روایات به‌عنوان ثمره رفت‌وآمد در مسجد ذکر شده است که یکی از هشت چیز نصیب او می‌شود، به خوبی می‌توان نقش و وظایف متولیان مساجد را دریافت و ابعاد مختلف عرصه‌های مختلفی را که مساجد می‌توانند در آن نقشی ایفا کنند، مشخص کرد.

در حدیث علوی یکی از آثار رفت‌وآمد در مساجد را به‌دست آوردن برادر دینی سودمند (اخا مستفاداً فی الله) ذکر شده و به‌خوبی می‌توان فهمید اهل مسجد و فضای آن از روابط بسیار صمیمی و مسئولانه برخوردار هستند و انسان مسجدی دیگر با غربت و غریبی وداع می‌کند و چه کسی است که نداند دوستان خوب و با احساس مسئولیت در این دوران چه نقش ممتازی در حل بحران‌های مادی و معنوی دارند.

حضرت علی (ع) یکی دیگر از آثار رفت‌وآمد به مساجد را، آیتی محکم و استوار (آیه محکمه) ذکر می‌فرمایند که به نقش بی‌بدیل مساجد در حل شبهات و تحکیم عقاید اشاره دارد، اصلاح ریشه‌ای شبهات فکری و روحی نه در کلاس درس بلکه در مساجد می‌باشد، آنجا که قلب و عقل هر دو - و نه فقط عقل - در کنار هم اصلاح می‌شوند و انسان به آیه محکم و بصیرت و فرقان دست می‌یابد.

هیچنین دیگر آثار ذکر شده در باب رفت‌وآمد به مساجد، نقش بی‌بدیل مساجد را در تحول فرهنگی و احیای سبک زندگی مترقی اسلامی بیان می‌کند که برای رسیدن به چنین نقشی همه ما مسئول هستیم؛ چرا که مسجد خانه خداست و همه انسان‌ها می‌بایست خادم خانه حضرت دوست باشند؛ لذا در آیه شریفه

أَیَّدُكُمْ اللَّهُ بِمَسَاجِدِهِ إِذْ تَقُولُونَ لِلَّهِ مَا لَنَا مِنْ حَقِّكَ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ اللَّهَ مَنْ أَمَّنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ؛ مساجد خدا را تنها کسانی آباد می‌کنند که به خدا و روز بازپسین ایمان آورده و نماز برپا داشته و زکات داده و جز از خدا نترسیده‌اند پس امید است که اینان از راه‌یافتگان باشند». (سوره مبارکه توبه، آیه شریفه ۱۸)

به قلم مدیر مسئول

فصل اول

استادان جلسات قرآنی باید با مردم ارتباط داشته باشند

را داریم و این هیئت‌ها در مساجد نقش کلیدی دارند و اگر از نظر تشکیلاتی و اجرای برنامه‌های منظم خوب عمل کنند، می‌توانند مؤثر باشند؛ به ویژه در جذب جوانان به مساجد.

وی در ادامه افزود: کلیه عواملی که در مسجد حضور دارند، مانند امام جماعت، استاد جلسه قرآنی و هیئت امناء باید برخورد و رفتار خوب داشته باشند و نباید برخورد آنها زنده باشد، سالخورده‌گان که غالباً با یک روحیات خاص خیلی وابسته به اجرای مستحبات در مساجد هستند، گاهی برخورد تندی با جوان‌ها می‌کنند و همین موضوع باعث دلزدگی جوانان از مسجد می‌شود.

● مردم از خادم مساجد نیز انتظار برخورد خوب دارند

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور اظهار کرد: مردم از خادم مساجد نیز انتظار

نشست

تخصصی «نقش مسجد

در نهادینه کردن ارزش‌های قرآنی در جامعه» با حضور سه نفر از کارشناسان علوم قرآنی کشورمان و با همکاری ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در خیرگزاری ایگنا برگزار شد. در این نشست علی فربین، مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور، محسن امیری، مدرس قرآن و مدیر فرهنگی منطقه ۱۴ شهرداری تهران و حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمدجواد موسوی در چهای؛ قاری ممتاز قرآن کریم، حضور داشتند. علی فربین در ابتدای این نشست گفت: کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد فعالیت‌های گسترده‌ای برای توسعه فرهنگ قرآنی انجام می‌دهند و امروز ما در این نشست به طور مشخص نقش مسجد و عناصری که در مسجد وجود دارند و همچنین آثار آن را بررسی می‌کنیم.

● محورهای نشست

وی افزود: به عنوان مثال، امام جماعت در مسجد چگونه می‌تواند در جذب جوانان، مردم، مشارکت‌های مردمی و حضور خوب مردم مؤثر باشد؛ محور دیگر بعد از امام جماعت، حضور بسیج در مساجد است که به طور مشخص بعد از انقلاب اسلامی با آن روبرو شده‌ایم و کارکرد موفق داشته است، همچنین در فضای سیاسی و اجتماعی کشور توانسته به صورت فعال حضور خود را تثبیت کند و در حوزه بسیج نیز می‌توانیم از فرمایش‌های دوستان استفاده کنیم.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور اظهار کرد: در مساجد بخشی از فعالیت‌های رفاهی و اجتماعی نیز انجام می‌شود؛ صندوق قرض الحسنه که در برخی از مساجد تشکیل شده است، در بین مردم بسیار کارایی دارد و مشکلات مالی مردم را رفع می‌کند، همچنین صندوق‌های کمک به ایتم و خانواده‌های فقیر در حوزه همان محله‌هایی که مساجد قرار دارند، بسیار مؤثر است.

فربین اظهار کرد: مساجد نیروهایی را در اختیار دارند که افراد نیازمند را شناسایی می‌کنند و سپس مساجد به آن‌ها کمک می‌کند و این‌ها در اکثر مساجد کار کرد بسیار خوبی را ارائه می‌دهند؛ این محور هم در خیلی از مساجد فعال است، همچنین، در حوزه مساجد هیئت امناء

قرآن را با مفاهیم یاد بگیرد، جلسات موفق تر خواهند بود. وی تصریح کرد: ولی خادمان مساجد اگر به فعالیت های قرآنی علاقه مند نباشد و دائم مزاحمت ایجاد کنند و وقتی می خواهند جلسه را شروع کنند، در مسجد را باز نمی کنند و یا خدماتی را که جهت سرویس های صوتی باید دهد، انجام نمی دهد؛ خادم می تواند خیلی مشکل در این زمینه ایجاد کند، قرآنی کردن عناصر مسجد به این موضوع بسیار کمک می کند و جلسات قرآنی فعال تر می شود.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور اظهار کرد: امام جماعت هم باید گاهی داخل جلسه قرآن بنشینند و جلسه را نظارت کند و چند آیه نیز تلاوت کند، قطعاً این کار روی شاگردان جلسات اثر مثبت خواهد داشت و آن ها را برای حضور در جلسات قرآنی تشویق می کند.

● ارتباط جلسات قرآنی مساجد با یکدیگر ضروری است

فریبین اظهار کرد: به صورت فهرست وار برخی از مواردی را که برای موفقیت جلسات قرآنی مؤثر است، بیان می کنم؛ یکی از نکاتی که به برگزاری جلسات قرآنی کمک می کند، امور اقتصادی مساجد است.

● برخی از مساجد در امور اقتصادی مشکل دارند

وی در ادامه افزود: البته مساجد از جهت اقتصادی مشکل چندانی

به مسائل معرفتی و فرهنگ قرآنی می زند، همچنین به یک قصه ای اشاره می کند و از آن قصه یک پند استفاده می کند و آن را برای قرآن آموزان توضیح می دهد و سپس نفر بعد آیتی از قرآن کریم را تلاوت می کند. وی تصریح کرد: جلسات قرآن کریم باید کامل باشد و کسی که در این جلسات شرکت می کند، باید با تجوید، صوت و لحن و مفاهیم قرآن کریم آشنا شود و استاد جلسه قرآنی گاهی یک اشاره ای به این مقوله ها کند و ۱۰ دقیقه تا نیم ساعت در این مورد صحبت کند، بعضی از استادان جلسات قرآنی اخیراً گرایش های زیادی در این مورد پیدا کردند و گاهی شاید یک ساعت از جلسه را برای این مفاهیم استفاده می کنند.

این مدرس قرآن گفت: بعضی هم به قرآن آموزان کارهای تحقیقی قرآنی می دهند که شاگرد ها برونند و انجام دهند و این تحقیقات به موضوعات مختلف قرآنی مانند تفاسیر قرآن کریم برمی گردد و بعد قرآن آموزان بیابند در جلسه و آن مقالات را بخوانند و نتیجه تحقیقات خود را ارائه دهند.

● قرآنی بودن عناصر مسجد مهم است

فریبین ادامه داد: قرآنی بودن برخی از عناصر در مسجد به این که جلسه قرآن در مسجد شکل بگیرد، کمک می کند، در این زمینه نقش هیئت امنای مساجد بسیار ارزشمند است، دوستان ما تأکید دارند که حتی خادم مسجد نیز در این زمینه نقش به سزایی دارد و اگر او را دردمند کنیم به این که بیاید

جلسه نشسته است، مانند جلسات قدیمی قرآن کریم که استاد مولایی و دیگر استادان از هشت صبح تا ۱۲ ظهر یک سره می نشستند و جلسه را اداره می کردند. مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور عنوان کرد: وقت گذاشتن استادان قرآن برای قرآن آموزان در داخل و خارج از جلسه بسیار مهم است، استاد جلسه ای که با شاگرد دانش به سالن فوتبال و کوه می رود، همچنین برای آنان اردوهای تفریحی می گذارد، در کارش بسیار موفق تر است و ما باید وارد این زمینه ها شویم.

● جلسات قرآن مساجد باید عمومی و تخصصی باشد

فریبین گفت: استادان در جلسات قرآنی تنها نباید بحث های تجویدی و صوت و لحن را مطرح کنند، بلکه نظر بنده و دوستانی که با آن ها صحبت کرده ام این است که یک نقیصه به این جلسات وارد است، جلسات تخصصی قرآن کریم نباید تنها در مساجد برگزار شود؛ بلکه این جلسات باید هم عمومی و هم تخصصی باشد.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور اظهار کرد: جلسات عمومی قرآن کریم این حسن را دارد که استاد در میان جلسه گریزی

بر خورد خوب دارند و در مجموع عوامل مسجد باید بر خورد های خوبی با مردم داشته باشند، همچنین می خواهیم این نکته را اضافه کنم که بعضی از امام جماعت ها بر خورد ها و رفتار های اجتماعی خوبی دارند و ارتباط خوبی با خانواده ها برقرار می کنند و اگر فردی از اهل محل فوت می کند، به دیدن خانواده او می روند، در مراسم ختم شرکت می کنند، به خانه او می روند و تسلیت می گویند، ما این کارها را از استادان جلسات قرآنی نیز انتظار داریم.

فریبین تصریح کرد: استادان جلسات قرآنی مساجد باید ارتباطات اجتماعی خود را با شاگرد های جلسات شان حفظ کنند و برای آن ها وقت بگذارند و تنها همان چند ساعت جلسه نباشد که با آن ها در ارتباط هستند.

وی گفت: جلسات قرآنی که از آن ها بیشتر استقبال می شود، جلساتی هستند که استادان آن وقت بیشتری برای آن جلسه می گذارند، یعنی می بینیم یک استاد قرآن، چهار ساعت در یک

حال حاضر شهرداری‌ها به مساجد کمک‌هایی را ارائه می‌دهند، اما این کمک‌ها به صورت قرص مسکن عمل می‌کند، یعنی کمک‌های مردمی در کنار کمک‌های شهرداری به مساجد وجود دارد، اما این کمک‌ها پاسخ‌گوی هزینه‌های مساجد نیست.

● بودجه‌های مساجد درست هدایت نمی‌شود

وی تصریح کرد: اگر بودجه‌های خوبی در برخی مساجد وجود دارد، درست هدایت نمی‌شود و کسی نیست که بر هزینه کرد آن‌ها نظارت داشته باشد، برای

فربین گفت: برخی از مساجد تعدادی مغازه در اختیار دارند که اجاره‌های آن را برای هزینه‌های مسجد اختصاص می‌دهند، حال باید دید این بودجه‌ها چه مقدار می‌تواند جواب‌گوی مخارج مسجد باشد، در مجموع ما باید بحث اقتصادی مسجد را درست ببینیم، بنده می‌خواهم این بحث را باز کنم که ستاد امور مساجد نمی‌تواند جواب‌گوی مسائل اقتصادی و فرهنگی مساجد باشد. وی عنوان کرد: در برخی از کشورها از جمله ترکیه وزارت دین پاسخ‌گوی مسائل اقتصادی مساجد است و تمام امور مساجد در دست این وزارتخانه قرار دارد و این وزارتخانه مساجد را از جهت اقتصادی تامین می‌کند، همچنین از جهت فرهنگی نظارت کاملی بر روی امور فرهنگی مساجد دارد.

● نیاز کشور به وزارتخانه دین

مدیرکل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور بیان کرد: آیا وقت آن نرسیده است که ما نیز برای مساجد کشورمان یک وزارتخانه داشته باشیم؟ حال می‌خواهیم اسم این وزارتخانه را وزارت دین یا وزارت مسجد و قرآن بگذاریم، زیرا مسجد و قرآن کریم ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند و طبق حدیث پیامبر اکرم (ص) این دو از هم جدا نمی‌شوند.

فربین اظهار کرد: آیا کشور ما به یک چنین جایگاهی نیاز ندارد که نظارت‌کننده و تامین‌کننده امور مساجد باشد؟ به نظر بنده این بحث مهمی است که باید به آن پرداخته شود، همچنین در

ندارند، اما در عین حال برخی از مساجد در امور اقتصادی مشکل دارند، برای نمونه بعضی از مواقع مشاهده می‌کنیم که یک مسجد ۱۰ یا ۱۲ سال درگیر ساختن یک بخشی از مسجد است، زیرا باید با کمک‌های مردمی ساخته شود. مدیرکل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور تصریح کرد: البته این بخش مسائل ظاهری مسجد است و حال مسائل فرهنگی این مسجد که بودجه‌های زیادی را می‌طلبد، از کجا باید تامین شود و کمک‌های مردمی به چه میزان می‌تواند پاسخ‌گو باشد.

● ارتباط جلسات قرآنی

با یکدیگر

مدیرکل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور بیان کرد: در مجموع ارتباط جلسات قرآنی با یکدیگر بسیار ضروری است، زیرا این جلسات ارتباط زیادی با یکدیگر ندارند و گاهی مشاهده می‌شود که استادی با روش خود جلسات قرآنی خود را اداره می‌کند و هیچ‌گونه ارتباطی با جلسات قرآنی دیگر ندارد.

فریین گفت: امامان جماعت مساجد نیز با یکدیگر ارتباط لازم را ندارند و برای مثال وقتی یک امام جماعت برنامه‌هایی را اجرا کرده است و موفق به جذب جوانان شده است، به دلیل عدم ارتباط، این روش‌ها به امام جماعت‌های دیگر منتقل نمی‌شود، همچنین مشکلات مساجد بین امام جماعت‌ها مطرح نمی‌شود.

وی اظهار کرد: باید امامان جماعت مساجد با یکدیگر کار تشکیلاتی منسجم انجام دهند و به این وسیله راهکارهای اساسی را برای برطرف کردن مشکلات و معضلات پیدا کنند و در مجموع این ارتباطات به صورت همایش کشوری برگزار شود.

● فعالیت‌های مرکز

هماهنگی، توسعه و

سطح‌بندی کند تا بتواند برای آنان از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرکز دیگری گواهینامه قرآنی تهیه کند.

فریین اظهار کرد: حضور استاد جلسه قرآنی با قرآن‌آموزان در جلسات قرآنی دیگر مفید است، همچنین دیدار اعضای جلسات قرآنی با علمای اخلاق و مراجع دینی به عنوان یک کار فرهنگی بسیار مفید است.

وی عنوان کرد: حضور استادان جلسات قرآنی مساجد با قرآن‌آموزان در مسابقات بین‌المللی قرآن کریم و دیدن مراحل مختلف این مسابقات تاثیر زیادی بر این افراد دارد، البته بنده برخی از مواردی که برای موفقیت جلسات قرآنی موثر است، به اختصار بیان کردم.

نرم‌افزار و نوارخانه ویژه قرآن‌آموزان می‌تواند موثر باشد.

وی گفت: تشکیل ویتترین جوایز ویژه فعالان قرآنی و فرهنگی در جذب قرآن‌آموزان موثر است، همچنین حضور قاریان، مداحان و سخنرانان معروف به مناسبت‌های مختلف در جلسات قرآن کریم مساجد لازم و ضروری است و نمایش کلیپ‌های قرآنی و فرهنگی در مساجد و نمایش آیاتی که از قرآن کریم در مساجد تلاوت می‌شود، مفید است.

مدیرکل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور تصریح کرد: برگزاری اردوهای خارج از جلسات مسجد و دادن گواهینامه قرآنی به جذب قرآن‌آموزان کمک می‌کند، همچنین استاد جلسه قرآنی باید قرآن‌آموزان را

مثال بسیج مسجد بودجه زیادی را از امام جماعت دریافت می‌کند و یک کارهایی انجام می‌دهند که خیلی هم مهم نیست و بعد برای برگزاری جلسات قرآنی بودجه ندارند و مشکلاتی ایجاد می‌شود که در این موضوع باید نظارت قوی صورت گیرد.

مدیرکل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور عنوان کرد: اگر مساجد با شهرداری‌ها تعامل داشته باشند، می‌توانند در وضعیت موجود کمک خوبی به آن‌ها کنند، زیرا شوراهای قرآنی مناطق شهرداری تشکیل شده‌اند، ولی باز هم به این شکل این شوراهای تثبیت نمی‌شود و اگر این شوراهای تثبیت شوند، می‌توانند کمک خوبی در زمینه بودجه مساجد ارائه دهند و حتی نظارت بر کارهای فرهنگی مساجد داشته باشند.

● تقویت جلسات قرآنی

مساجد

فریین بیان کرد: برای تقویت جلسات قرآنی مساجد استادان می‌توانند کارهایی از جمله ایجاد تسهیلات رفاهی، تهیه بن کالا، بلیت استخر و از این دست برای قرآن‌آموزان انجام دهند و به طور یقین این کارها بودجه کافی می‌طلبد، همچنین تأسیس بانک

ترویج فعالیت‌های قرآنی موثر است

فریبین اظهار کرد: بنده فکر می‌کنم عملکرد مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی بسیار موثر است و تا هنگامی که وزارت مسجد و قرآن راه اندازی نشده است که البته تاسیس آن را هم بعید می‌دانم، این مرکز می‌تواند مفید باشد.

وی در ادامه افزود: مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی با بودجه نزدیک به چند ده میلیارد تومانی که دارد، خیلی می‌تواند موثر باشد و باید مراکز قرآنی را حداقل ماهی یک بار دور هم جمع کند و یک هماهنگی بین فعالیت‌های آنان ایجاد کند.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور اظهار کرد: با عنوانی که روی این مرکز گذاشته شده است، اگر بتواند هماهنگی بین مراکز قرآنی را اجرا کند،

بالاترین وظیفه را انجام داده است، البته تنها دادن بودجه به مراکز قرآنی نمی‌تواند، کارگشا باشد، امیدوارم روی این بخش هم دوستان عزیز دقت و تعمل کنند و مسئولان اجرایی به گونه‌ای از آن بهره‌برداری کنند.

● کلیدی بودن مباحث فرهنگی در مساجد

محسن امیری نیز در ادامه گفت: به نظر می‌رسد در مباحث فرهنگی، به ویژه فرهنگ ناب قرآنی و ارتباط مساجد با مردم، یک موضوع کلیدی فراموش شده است؛ ما مشکلاتی که در حال حاضر در جامعه مشاهده می‌کنیم، نشئت گرفته از این مبحث است و این موضوع عشق است.

وی در ادامه افزود: ادبا می‌گویند که عشق از «عشقه» گرفته شده و عشقه گیاهی است که دور هر چیزی می‌پیچد و آن را می‌پوشاند و دیگران زشتی‌های آن را نمی‌بینند. وقتی دنبال حالات عشاق تاریخ هم می‌رویم، مشاهده می‌کنیم که خیلی سختی‌ها را متحمل شده‌اند؛ ولی متوجه درد و رنج نبودند، به دلیل آن مسیر عاشقانه‌ای که داشتند. در قرآن کریم در سوره مبارکه «یوسف» در مورد عشق زلیخا به یوسف آمده است که «داشت منفجر می‌شد از عشق یوسف»، حال مجازی و غیر خدایی بود، بعد خدایی شد. عرض بنده این است که استادان قرآنی، ائمه جماعات، هیئت‌های امانی مساجد و گاهی بسیج مساجد از این مبحث یک مقدار دور شده‌اند، یعنی عاشق کارشان نیستند.

این مدرس قرآن اظهار کرد: بنده یک تحقیق اجتماعی در مورد جلسات قرآنی در سطح شهر تهران کرده‌ام که چرا جلسات دهه سوم انقلاب این قدر خلوت شده‌اند و گاهی ناله استادان در این مورد بلند است و همه می‌گویند که چرا جوانان به این جلسات نمی‌روند. اما، ما همواره مشکل را از دیگران می‌بینیم و از خودمان نمی‌بینیم؛ یعنی ستون را در چشم خود نمی‌بینیم، اما خار را در چشم دیگران می‌بینیم و آن را به‌طور دائم به رخ‌شان می‌کشیم؛ قرآن کریم در این مورد می‌فرماید که پس خودتان چه کاره‌اید؟ ما چه کاری کرده‌ایم.

امیری تصریح کرد: ما دهه اول انقلاب

● دهه اول انقلاب جلسات پر بار قرآنی داشتیم

جلسات پر بار بسیاری داشتیم، جوانان بسیار پر شور و با شور و شعور بسیار وصف‌ناپذیر و مثال زدنی می‌آمدند و جلسات بسیار عالی در مساجد برگزار می‌شد، موفقیت‌های بسیاری هم در عرصه‌های فرهنگی و قرآنی به دست آمد؛ اما در حال حاضر این موضوع کم‌رنگ شده است.

وی گفت: چند موضوع را تیتروار عرض می‌کنم و البته مبحث عمیق سرلوحه همه این عرایض است، استادان قرآن عاشق کار خود نیستند؛ یعنی یا طبق عادت به جلسات قرآنی می‌روند یا این که به نوعی دنبال یک سری کمبودهای شاید شخصیتی یا خانوادگی که دارند و می‌خواهند این کمبودها را جبران کنند، جلسه‌ای گذاشته‌اند برای مطرح شدن و رسیدن به آمل و آرزوهای خود و این کار غیردینی و دور از سنت نابی است که در دین مبین اسلام سراغ داریم.

این مدرس قرآن عنوان کرد: انسان اگر عاشق نباشد و نتواند به شاگردش عشق ورزد، آن شاگرد گریز پایی می‌شود و آن مثال معروف را همه می‌دانید که «جمععه به مکتب آورد طفل گریز پایی را»؛ این یک نکته خیلی مهم است و خواهشمندم روی این موضوع بیشتر بحث شود.

امیری بیان کرد: نکته دوم ائمه جماعات مساجد هستند که اصولاً مشکل کاری یا سیاسی دارند؛ برای نمونه، در حال حاضر بنده ریز قضایای مساجد منطقه ۱۴ تهران را می‌دانم که چه مشکلات بزرگی دارند و با این که مذهبی‌ترین منطقه شهر تهران است، این منطقه ۲۰۴۶ شهید داده است و در نظر داریم به تعداد شهدای منطقه قاری قرآن تربیت کنیم و تاکنون ۱۰۰۰ قاری به همین منظور تربیت شده است.

وی اظهار کرد: با توجه به این که منطقه ۱۴ مذهبی‌ترین منطقه تهران است، برعکس در منطقه دیگر که مشکل‌دارترین منطقه تهران است، ائمه جماعت این

فعالیت‌های قرآنی در

مساجد سوق دهیم

امیری بیان کرد: در جامعه یک جوان بیشتر از یک فرد سالمند در معرض انواع و اقسام خطرات است؛ زیرا جوان در اوج غرایض و مسائل شهوانی است. در نتیجه اگر نوجوانان و جوانان از کانون‌های قرآنی و فرهنگی مساجد دور شوند، به ناهنجاری‌های زیادی مبتلا می‌شوند. پس باید سعی کنیم جوانان را به سوی فعالیت‌های قرآنی در مساجد سوق دهیم تا از ناهنجاری‌های جامعه بکاهیم.

وی گفت: بنده توفیق خدمت به قرآن کریم را حدود ۲۸ سال است که پیدا کرده‌ام و طی این مدت بیش از شش هزار شاگرد قرآنی تحویل این جامعه داده‌ام و این کار بدون بوق و صدا صورت گرفته و تنها علاقه قلبی به قرآن کریم بوده است، از کودکی نیز به قرآن کریم علاقه‌مند بودم؛ اول به قرآن کریم عادت کردم، بعد عاشق شدم و سپس در این کار ماندگار شدم و مشکلات هم نتوانست ما را از قرآن کریم جدا کند.

این مدرس قرآن اظهار کرد: نکاتی که استادان جلسات قرآنی باید در نظر گیرند تا جوانان را جذب کنند، اول، عشق ورزیدن به فعالیت‌های قرآنی خود است؛ دوم رعایت مباحث اخلاقی است؛ زیرا با رعایت اخلاق می‌توانیم خانواده‌ها و به ویژه جوانان را به سمت برنامه‌های قرآنی جذب کنیم، همچنین باید برای جوانان خوراک مذهبی، دینی و قرآنی تهیه کنیم، آن‌گاه خواهیم دید که آن‌ها خود جذب فعالیت‌های قرآنی و مذهبی می‌شوند.

یک استاد قرآنی باید

یک روانشناس باشد

امیری تصریح کرد: یک استاد قرآنی باید یک روانشناس کامل و قابل باشد، باید یک استاد قرآنی شناخت روحی و روانی از جوانان، خانواده‌ها و جامعه داشته باشد،

فرهنگی تهیه کنند، ما اگر در مباحث اخلاقی نتوانیم فرزندانمان را جذب کنیم، فرهنگ کوچک آن‌ها را جذب خواهد کرد، همچنین اگر به فرزندانمان محبت نکنیم، دیگران به او محبت می‌کنند و البته این محبت ناشایست است.

کارهای بزرگ از مساجد شروع می‌شود

وی در ادامه افزود: اگر از بُعد نیایشی و عبادی بررسی کنیم، مسجد خانه اول همه ما مسلمانان است، همچنین مساجد در بحث تربیتی و شکل‌گیری هویت انسان خانه دوم محسوب می‌شود و ما هر انسانی را که در اوج می‌بینیم، از مسجد به این جایگاه رسیده است و باید پذیرفت که کارهای بزرگ از مساجد شروع می‌شود.

این مدرس قرآن اظهار کرد: این صحیح است که انسان از دامن مادر به مراتب بالا می‌رسد، اما این حرکت از مساجد آغاز می‌شود و در طول تاریخ می‌بینیم که حرکت‌های بزرگی از مسجد آغاز شده و به ثمر رسیده است. امیری تصریح کرد: احادیث و روایات بسیاری در مورد اهمیت جایگاه مساجد داریم و این اهمیت در ابعاد فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی است، اما متأسفانه گاهی مساجد از بعد اقتصادی وضعیت خوبی ندارند، اما کسی هم نیست که از این موضوع حساب‌رسی کند و این مسئله به دلیل حرمتی است که به امام جماعت گذاشته می‌شود.

وی گفت: نباید این گونه فکر کنیم که اگر لباس روحانیت را پوشیده ایم، دیگر آلوده نمی‌شویم. حضرت امام (ره) فرمودند که «روحانیت مواظب باشد»، بنده عرض می‌کنم قراء مواظب باشند؛ زیرا اگر اسلام ضربه بخورد از قاریان قرآن ضربه می‌خورد. امام (ره) از این جهت این موضوع را فرمودند؛ زیرا مردم روحانیت را امین خود می‌دانند و اموال و خانواده خود را به یک روحانی می‌سپارند و اگر خدا نکرده به این موضوع خدشه‌ای وارد شود، جامعه ما به قهقرا کشیده می‌شود.

این مدرس قرآن عنوان کرد: فعالیت‌های بسیج نیز به دلیل عدم حرکت ائمه جماعت و هیئت امنای مساجد مقداری کم شده است و وقتی این سه که رکن اصلی مساجد محسوب می‌شوند، کارایی کامل را ندارند، مشکلاتی برای جوانان ایجاد می‌شود و صف نماز جماعت‌ها از جوانان خلوت می‌شود.

باید جوانان را به سوی

این مدرس قرآن عنوان کرد: مورد بعدی هیئت امنای مساجد هستند، گاهی این هیئت امنای منتخب همان امام جماعت است و بدون استئنا هیچ حرکت خاصی ندارند و هیچ وقت در کنش قرار نمی‌گیرند، تماس و برخوردی با یکدیگر ندارند تا یک چیزی زایش کند یا تولید شود، خیلی خنثی و بی‌حرکت هستند.

امیری تصریح کرد: متأسفانه وقتی امام جماعت و هیئت امنای مسجد یک مقداری کند شوند، بسیج مسجد نیز به خودی خود دیگر آن کارایی را در مباحث فرهنگی و جذب جوانان به صورت پویا نخواهد داشت؛ چون بسیج هر مسجدی تابع امام جماعت آن مسجد است.

تمام برنامه‌ریزی‌ها مساجد در

دست امام جماعت است

وی اظهار کرد: تمام برنامه‌ریزی‌ها، مسائل و مشکلات مساجد همه در دست امام جماعت است، متأسفانه برخی از این آقایان مسجد را ملک خود می‌دانند؛ یعنی هیچ کس جرئت هیچ کار و حرکتی را ندارد. بنده نمونه‌هایی از این دست را سراغ دارم. این مدرس قرآن گفت: بعضی اوقات جوانان بسیار فعال و پویا درباره این موضوع گله می‌کنند، نامه می‌نویسند و یا در نشست‌های حضوری مواردی را عنوان می‌کنند و بعد ما می‌رویم بررسی می‌کنیم، می‌بینیم این شکایت‌ها واقعیت دارد، به طور مثال فردی چهار دستگاه آپارتمان مسجد را گرفته، اما همین مسجد یک واحد فرهنگی یا واحد بسیج ندارد و همین موضوع آثار نامطلوبی روی جوانان می‌گذارد.

امیری بیان کرد: در همین محله‌ها برخی از جوانان آمده‌اند و هیئت‌های مختلف تشکیل داده‌اند و تابلوی آن را جلوی مسجد نصب می‌کنند و این کار بسیار زشتی است؛ زیرا مسجد مقام بسیار والایی دارد؛ به همین دلیل پیامبر اسلام (ص) فرمودند که مسجد را مثل یهود و نصارا تنها برای عبادت در نظر نگیرید، در مسجد هزار و یک برنامه‌ریزی می‌توان انجام داد، حال چرا این جوانان گریز پیدا می‌شوند؟ حالا این جوانان خوب جامعه ما هستند که می‌روند هیئت تشکیل می‌دهند، متأسفانه بسیاری از جوانان به انحراف و انحطاط اخلاقی کشیده می‌شوند، به دلیل این که دور از سنت ناب پیامبر اسلام (ص) هستند و در اینجا مساجد مسئول هستند و باید این جوانان را جذب کنند.

امیری گفت: باید مساجد برای جوانان خوراک

منطقه در جذب جوانان بسیار موفق‌تر عمل می‌کنند و این موضوع به مشغله کاری آقایان که اکثراً دوشغله و سه شغله هستند، باز می‌گردد.

این مدرس قرآن تصریح کرد: دومین مورد سن ائمه جماعات است که بعضاً دیگر حوصله کارهای فرهنگی را ندارند. شاید عرایض بنده خوشایند برخی از اذهان نباشد، ولی این یک واقعیت است و نمی‌توانیم از آن فرار کنیم و به همین علت در حال له شدن در مشکلات هستیم و در واقع جوانان

نباید این گونه فکر کنیم که اگر لباس روحانیت را پوشیده ایم، دیگر آلوده نمی‌شویم. حضرت امام (ره) فرمودند که «روحانیت مواظب باشد»، بنده عرض می‌کنم قراء مواظب باشند، زیرا اگر اسلام ضربه بخورد از قاریان قرآن ضربه می‌خورد

ما دارند له می‌شوند و به انحراف و انحطاط کشیده می‌شوند.

امیری گفت: بعضی از ائمه جماعت مساجد سالخورده هستند و قدرت جسارت کمی دارند؛ اما یک روحانی جوان، پرنشاط است. بنده نمونه‌ای را در منطقه ۱۴ می‌شناسم، روابط عمومی بسیار خوبی دارد و با مردم در ارتباط است و همواره مشاهده می‌کنیم که مسجدی که در آن نماز می‌خواند، مملو از جمعیت است.

وی بیان کرد: متأسفانه بالای ۷۵ درصد مساجد ما فاقد حضور جوانان پویا و فعال در نماز جماعت و فعالیت‌های فرهنگی است و این مشکل به عرایض بنده در مورد ائمه جماعات برمی‌گردد.

یعنی یک مثلی به نام مسجد، جوانان و جامعه ترسیم شود و سپس برای جذب جوانان کارهای اساسی انجام شود.

وی عنوان کرد: پیامبر اسلام (ص) با آن مشکلات زمان جاهلیت که قبل از اسلام وجود داشت، از جمله بر روی سر مبارک خاکستر می ریختند یا بر دندان و پیشانی اش سنگ می زدند و شکمبه ستر را روی سر ایشان خالی می کردند، واقعاً با آن مردم چگونه کنار آمد؟ البته به جز با اخلاق نیکو این کار را نکرد.

این مدرس قرآن بیان کرد: سعی کنیم خوش صحبت باشیم و دیگران از صحبت های ما لذت ببرند. امیرالمومنین حضرت علی (ع) یکی از شاخص های پیروان خود را کسانی معرفی می کند که از صحبت های لغو پرهیز می کنند، پس باید با سخن نیکو خوراک مذهبی، قرآنی و اخلاقی برای جوانان تهیه کنیم تا آنان به خود آیند.

امیری تصریح کرد: گاهی در مجالس مذهبی مانند مجالس سوگواری و مداحی جوانان بسیاری از یک منطقه جمع می شوند، اما این فقط یک شور است، یعنی شعور در آن خیلی کم دیده می شود، حال چرا جوانان دنبال شور می روند؟ چون طالب خوراک معنوی هستند، دنبال یک گمشده می گردند، خوراک آنان موضوعات دینی، مذهبی، اخلاقی و اجتماعی است و ما باید این ها را به جوانان بدهیم تا آنان جذب شوند.

● استادان قرآنی باید

عملگر باشند

امیری گفت: ما در مباحث عملی وقتی استادان عملگر را مشاهده می کنیم، متوجه می شویم که خیلی موفق تر از استادان قرآنی دیگری هستند که به دلایلی جلسات قرآنی گذاشته اند و از مبحث عشق دور هستند.

وی در ادامه افزود: در طول ۲۸

ساله که خداوند توفیق خدمت را به بنده ارزانی کرده است، در شب های ماه رمضان جلسه قرآنی برگزار می کنم و این جلسات به نوعی تأسی از جلسات استاد مولایی است که ۳۰ شب ماه رمضان را جلسه قرآنی می گذارد و به جوانان و قاریان تهران و کشور خدمت می کند. این مدرس قرآن اظهار کرد: تاکنون بیش از چهار میلیون نفر اعضای ثابت جلسات قرآنی ما بوده اند و این تعداد یک رقم نه کم سابقه، بلکه بی سابقه است؛ حالا چرا این گونه جوانان جذب می شوند، به این خاطر است که در لایه های جامعه رسوخ پیدا کرده ایم.

● استادان قرآنی با مشکلات مردم آشنا باشند

امیری تصریح کرد: باید استادان قرآنی به درون مردم بروند، مشکلات مردم را مشکلات خود بدانند و باید مشکلات اعضای جلسه را مشکلات خود قلمداد کنند؛ این کارها بسیار اثر گذار است. اما ما این موارد را از آقایان دیگر نمی بینیم، برای مثال امام جماعتی که رکن اصلی مسجد است، این موارد را رعایت نمی کند و مشکل ما در مساجد همین موارد است.

وی گفت: در مورد کم رنگ شدن حضور مردم در مساجد صحبت می کردیم، خجالت کشیدم بیش از این داخل این حوزه شوم و آمدم در حول و حوش جلسه داری خودم تا بیشتر عیوب راز خودم بگویم؛ حالا چرا جلسه قرآنی ما به نوعی یک مقدار موفق نشان می دهد؟ یکی از دلایل این موفقیت ارتباط تنگاتنگ با خانواده ها است.

این مدرس قرآن عنوان کرد: بنده ۳۶ نفر از قرآن آموزان جلسات قرآنی ام را متاهل کرده ام؛ یعنی جوانی می آید و می گوید که شرایط ازدواج را دارم، اما گزینه خوب سراغ ندارم و ما برای او گزینه مناسبی انتخاب می کنیم و این به دلیل ارتباط هایی است که با قرآن آموزان جلسات قرآنی برقرار کرده ایم.

● استادان باید از ثانیه ابتدایی جلسه قرآنی خود حاضر باشند

امیری بیان کرد: استادان جلسات قرآن کریم در مساجد باید چارچوب امنی در ذهن مردم درست کنند تا آن حدی که خانواده ها حتی برای ازدواج فرزندان شان با آن ها مشورت کنند و آن ها را امین خود بدانند، استاد خوب و خادم آن کسی است که از ثانیه ابتدایی جلسه قرآنی خود حاضر باشند و متأسفانه اکثر استادان قرآنی ساعت های انتهایی در جلسات حاضر می شوند.

وی اظهار کرد: مرحوم استاد ما می فرمود که اگر می خواهید در این مسیر رشد کنید و قصد خدمت دارید، یک موقع در جلسات قرآنی توقع آب جوش نداشته باشید؛ اما در حال حاضر استادان قرآن توقع زیادی دارند و این موضوع باعث چالش، فرار جوانان و خانواده ها از جلسات

قرآنی می شود.

این مدرس قرآن تصریح کرد: باید چه کاری انجام دهیم که جوانان ما به جلسات قرآنی سرازیر شوند؟ بنده چند مورد را که به ذهن ام رسیده، بیان می کنم؛ بالا بردن سطح دست اندر کاران مساجد یکی از این موارد است، همچنین سن ائمه جماعات و هیئت های امنای مساجد که تحرک ندارند در این رابطه مهم است.

● بحث آموزش ائمه جماعت نکته مهمی است

این مدرس قرآن گفت: بحث آموزش ائمه جماعت هم نکته مهمی است که باید مورد بررسی قرار گیرد، از حیث تجویدی نمازی که مقام معظم رهبری می خواند، چقدر جاذبه دارد تا بعضی از نمازهایی که فاقد اصول قرآنی و تجوید است؛ حالا بحث معنوی آن جای خود دارد.

امیری عنوان کرد: سطح آگاهی دست اندر کاران مساجد در تمام زمینه ها پایین است و می توانم نمونه هایی را بیابم که چقدر این موضوع ایجاد مشکل کرده

است، همچنین تغییر نگرش ائمه جماعات مساجد به صورت بنیادی باید صورت گیرد؛ زیرا ما دیگر در دهه سوم انقلاب اسلامی هستیم و ۳۰ سال از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد و نمی‌توانیم همان خوراکی که آن زمان به جوانان می‌دادیم، الان نیز به جوانان بدهیم، چون شرایط تغییر کرده است. وی بیان کرد: دست‌اندر کاران امور مساجد در مورد جایگاه دین و مسجد بر اساس هویت و مدل دینی مبتنی بر ایمان و اعتقادات عمل کنند و باید توسعه همه جانبه مساجد مورد نظر قرار گیرد، همچنین آموزش مدیریت استراتژیک برای مساجد در نظر گرفته شود؛ یعنی مساجد برنامه‌های آموزشی اثر بخش ندارند که خوراک اصلی جوانان است.

● **نهادینه کردن مشارکت در مساجد مهم است**

این مدرس قرآن گفت: نهادینه کردن مشارکت در مساجد بسیار مهم است، بنده مساجدی را سراغ دارم که جوان‌های بسیار فعال در محل دارند و این جوانان می‌خواهند که در مساجد فعالیت کنند، اما امام جماعت از فعالیت آن‌ها جلوگیری و آن‌ها را از مسجد بیرون می‌کند. امیری اظهار کرد: امام جماعت مساجدی هم وجود دارد که با کمی برخورد خوب با مردم وقت نماز مسجد پر می‌شود و در میان آن‌ها جوانان زیادی دیده می‌شود و در مجموع حضور جوانان دغدغه اصلی ما هستند و ما می‌توانیم با برخورد خوب جوانان را جذب مساجد کنیم. وی تصریح کرد: بحث تملک شخصی مساجد نیز از دیگر موضوعات است؛ یعنی برخی مساجد را ملک شخصی خود می‌دانند و این مسئله ایجاد مشکل می‌کند و باید به این موضوع

پرداخته شود؛ زیرا همه چیز حتی مسجد را از آن خود می‌دانند. این مدرس قرآن عنوان کرد: متأسفانه در مساجد شایسته‌سالاری نیست و محافل و مجالسی که در مساجد برگزار می‌شود، باید به دستور این افراد باشد و خوب است که این امور درست شود.

● **عوامل مسجد خنثی عمل می‌کنند**

امیری اظهار کرد: در دو واقعی مادر این است که این‌ها تنش ایجاد نمی‌کنند، یعنی هیئت‌های امنای مساجد، هیئت امنای قوی و پویایی نیستند، همچنین امام جماعت مسجد نیز یک امام جماعت قوی، فعال و پویا نیست و وقتی این دو در موازات هم حرکت می‌کنند، بسیار خنثی عمل می‌کنند و نظارتی هم از طرف امور مساجد بر روی آن‌ها نیست. این مدرس قرآن تصریح کرد: گاهی نامه‌های زیادی در این زمینه به امور مساجد نوشته شده است که فلان روحانی این تخلفات را دارد، به هر صورت همه که فرزند پیامبر (ص) نیستند و انسان ممکن الخطا است، پیش می‌آید که روحانی هم خطا کند و خطاهایش به گونه‌ای است که به جامعه و دین لطمه می‌زند، وی گفت: شاید یک ارتباطاتی پشت پرده است؛ مشاهده می‌کنیم مجدداً وی سرچایش مانده و تأیید شده و نظارتی بر کار این آقا نیست، بنده به امور مساجد عرض می‌کنم که نظارت ندارند، در برنامه‌ریزی‌ها اعلام برنامه می‌کنند، ولی فی سبیل الله رهاش می‌کنند.

● **باید از نیروهای مردمی در امور مساجد استفاده شود**

امیری عنوان کرد: ما از نیروهای مردمی در این زمینه استفاده نمی‌کنیم، ما جوان‌های فعال و پویا داریم که حاضر هستند بدون چشم‌داشت کار کنند، اما به آن‌ها میدان داده نمی‌شود، حتی در انتخاب خادم مسجد سعی می‌شود که یک خادم «بله قربان گو» آورده شود، نه یک خادمی که فعال و پویا باشد. وی بیان کرد: هنگامی که یک استاد موفق جلسات قرآنی اقدام به برگزاری جلسات قرآن کریم در مسجد می‌کند، روحانی مسجد در مقابل این استاد جبهه می‌گیرد، زیرا فکر می‌کند این استاد آمده مسجد او را بگیرد؛ متأسفانه این موارد اتفاق می‌افتد که بنده عرض می‌کنم. امیری گفت: چرا ما این قدر تأکید داریم که

جلسات قرآنی باید پر بار باشد؟ و چرا این جلسات کم‌رنگ شده است؟ یک تحقیقی در بین اقشار مختلف مذهبی انجام شد و نتیجه آن این بود که قاریان قرآن کریم و خانواده‌های آنان کمترین آسیب را در جامعه دیده‌اند، یعنی شما کمتر می‌بینید که یک قاری آلوده به رذایل باشد. وی گفت: قاریان به آلودگی‌های اجتماعی کمتر دچار می‌شوند، اما برای مثال متأسفانه در قشر مداح آلودگی زیاد دیده می‌شود و البته اقشار دیگر هم که نام نمی‌برم، همین طور هستند، اما قشر قاری قرآن و خانواده‌های آنان خیلی مصون و محفوظ مانده‌اند و این چیزی نیست، مگر خوراک قرآنی که قاری خود پیدا می‌کند و به خانواده‌اش هم تزریق می‌کند.

● **قرآن کتاب انسان‌سازی و هدایت است**

این مدرس قرآن اظهار کرد: به این نکته اشاره کردم تا بگویم به چه خاطر قرآن کریم کتاب انسان‌سازی و هدایت است، خداوند متعال در سوره مبارکه بقره قرآن کریم می‌فرماید که «ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» یعنی «این است کتابی که در [حقیقت] آن هیچ تردیدی نیست [و] آیه هدایت تقواییستگان است» و همین موضوع در تحقیقات به عینیت رسید. امیری تصریح کرد: البته شکی در قرآن کریم و فرمایش پروردگار متعال نیست، اما این دید ضعیف ما است که مطالب را دیر متوجه می‌شود، به هر صورت کسانی که با قرآن کریم حشر و نشر دارند، خیلی موفق و سالم هستند و این نکته‌ای است که باید در جامعه به آن توجه ویژه شود.

وی عنوان کرد: باید چه کنیم تا جلسات قرآن ما پر بار شود و به این وسیله جامعه‌ای بری از ناهنجاری داشته باشیم و چگونه می‌توانیم به مدینه فاضله دست پیدا کنیم، اما با توجه به تهاجم فرهنگی که از همه طرف ما را احاطه کرده و خود ما نیز حامل این تهاجم هستیم، ولی خبر نداریم و دلیل آن به بی‌اطلاعی و ناآگاهی ما بر می‌گردد و همین موضوع کار را خیلی سخت کرده است. این مدرس قرآن بیان کرد: البته این مشکل عوامل متعددی دارد که از جمله عدم توانایی ائمه جماعات جهت پاسخ‌گویی به نیازهای بشر امروز، یعنی جوان امروز با جوان ۳۰ سال پیش تفاوت دارد، همچنین استفاده اشتباه از شیوه‌های آموزش‌های دینی به

جوانان انسان را از تعالیم دینی و قرآنی دور می‌کند. امیری گفت: یکی دیگر از عوامل آسیب‌پذیر بودن جوانان امروزی در برابر فساد است، یعنی جوانان دیروز نسبت به جوانان امروز مقاوم‌تر بودند، زیرا در گذشته تکنولوژی به این مقدار پیشرفت نکرده بود و این قدر چشم و گوش جوانان باز نبود و حرمت‌ها بیشتر حفظ می‌شد. وی اظهار کرد: عملکرد نامطلوب متصدیان امور مساجد به طور خاص و فاصله بین حرف تا عمل خیلی از دوستان که حرف می‌زنند، اما عمل ندارند، عدم برنامه‌ریزی مناسب جهت تشویق و ترغیب جوانان، عدم توجه به شکاف بین جوانان و مسجد از عوامل بی‌رونق شدن جلسات قرآن در مساجد است. این مدرس قرآن تصریح کرد: یکی از مسائل مهم عدم آشنایی جوانان با زیبایی‌های دین و قرآن کریم است، خیلی‌ها فکر می‌کنند، یک قاری یا یک روحانی یک خانواده عبوس دارند، اما این قاری، روحانی و این مسئول دینی خیلی شیرینی دارند، ما شیرینی‌های دین خود را به جوانان نشان نداده‌ایم، و به همین خاطر فکر می‌کنند اسلام دین گریه است، در نتیجه جوانان از دین فراری می‌شوند و دنبال ماهواره می‌روند و دیگر هم بر نمی‌گردند.

● **گناه در جامعه زیاد شده است**

امیری عنوان کرد: متأسفانه گناه در جامعه زیاد شده است و هایت سرمایه‌گذاری زیادی در این راه کرده است و صهیونیسم بین‌المللی در تلاش است دین را در جامعه ما کم‌رنگ کند و حتی در نشر کتاب‌ها و قرآن کریم دست برده‌اند. وی گفت: یکی از عوامل بی‌توجهی به قرآن کریم نارسایی معنوی در خانواده‌ها است، وقتی پدر خانواده از قرآن کریم دور

کرد: دخالت دادن افراد ناآگاه در تربیت افراد بدون داشتن تجربه و تخصص کافی، دروغ‌گویی و عوام‌فریبی که متأسفانه بعضی اوقات در سایه دین انجام می‌شود و نشان دادن چهره خشن و خشک از قرآن کریم و دین مقدس اسلام از عوامل اصلی دین‌گریزی جوانان است و اگر خداوند عمری دهد بر روی آن بحث‌های زیادی خواهیم کرد.

● بهترین جایگاه برای فعالیت‌های قرآنی، مسجد است

حجت‌الاسلام موسوی در چه‌ای، قاری ممتاز قرآن کریم در ادامه این نشسن گفت: به طور کلی دین و آئین ما یک دین مسجدمحور است؛ یعنی از ابتدا به ما یاد داده‌اند که باید ما در مسجد نماز بخوانیم، قبله‌گاه ما مسجد است، از مسجد الاقصی گرفته تا مسجد الحرام، وقتی قبله ما مسجد شد، خود این موضوع یک علامت و نشانه است. وی در ادامه افزود: برای این که جایگاه مسجد در بین مسلمانان مشخص شود، همین که قرار شد قبله‌گاه مسلمانان مسجد باشد، کافی است و باید تمام کارهای ما حول محور مسجد شکل گیرد. حجت‌الاسلام موسوی در چه‌ای اظهار کرد: اگر به انقلاب اسلامی نگاه کنیم، هسته اولیه، همچنین حرکات اولیه انقلاب اسلامی ایران از مسجد زده شد؛ یعنی اگر در حال حاضر به اینجا رسیده‌ایم و انقلاب اسلامی سه دهه در عرصه‌های مختلف فرهنگی یک جایگاه متفاوتی را نسبت به قبل پیدا کرده، به سبب وجود مساجد است.

● جرعه‌های اولیه انقلاب اسلامی از مسجد زده شد

این قاری کشورمان بیان کرد: این حرکت‌ها به برکت انقلاب اسلامی و تفکری است که از مسجد نشئت گرفته است، همچنین در رابطه با قرآن کریم و مسجد روایتی از پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد مصطفی (ع) به ما رسیده و همه ما آن را شنیده و آن را حفظ هستیم، این روایت برای ما حجت را تمام کرده است که فرموده‌اند که «انما نصبت المساجد للقرآن» یعنی مسجد برای قرآن کریم بنا شده است.

وی عنوان کرد: این فرمایش رسول گرامی اسلام (ص) حجت را برای همه ما و کسانی که دغدغه فعالیت قرآنی دارند، تمام کرده است و متوجه می‌شویم که جایگاه مسجد کجاست و ارتباط مسجد و قرآن کریم به چه شکل باید باشد.

● قرآن صر فابرای تلاوت نیامده است

حجت‌الاسلام موسوی در چه‌ای اظهار کرد: قرآن کریم اعم است؛ یعنی کلی مطالب پیرامون قرآن کریم است، زیرا قرآن کریم صرفاً برای تلاوت نیامده است، بلکه قرآن کریم کتاب دین ما است و در تمام عرصه‌ها باید قرآن کریم را دخیل کنیم. این قاری کشورمان تصریح کرد: وقتی نبی مکرم اسلام (ص) می‌فرماید که «انما نصبت المساجد للقرآن»، یعنی باید تمام بهره‌هایی که لازم است، از قرآن کریم ببریم؛ یعنی بهترین جایگاه و عرصه‌ای که می‌توانیم از این سفره بهره‌مند شویم مسجد است. وی گفت: حدیث دیگری از پیامبر اسلام (ص) به ما رسیده است که فرموده‌اند که «القرآن مأدبة الله»، یعنی «قرآن کریم سفره مهمانی خداست»؛ پس وقتی خداوند متعال می‌خواهد از بندگانش پذیرایی کند، بهتر است این سفره که قرآن کریم است، در مسجد که خانه‌ای خداوند است، پهن شود.

با شد ،

خانواده‌اش هم از قرآن کریم دور

می‌مانند، خداوند در سوره مبارکه زمر، آیه ۱۵ در این رابطه می‌فرماید که «فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِّنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ»، یعنی «پس هر چه را غیر از او می‌خواهید بپرستید اولی به آنان [بگو] زیانکاران در حقیقت کسانی‌اند که به خود و کسانشان در روز قیامت زیان رسانده‌اند آری این همان خسران آشکار است».

● عدم موفقیت مساجد در بکارگیری روش‌های جذاب

این مدرس قرآن بیان کرد: فاسد بودن محیط، ارتباط با دوستان ناباب، گرفتن الگوهای نامناسب توسط جوانان، عدم موفقیت مساجد در بکارگیری روش‌های جذاب با استفاده از راهکارهای علمی و عدم کارایی و کارآمدی مدیران و متولیان از دیگر عوامل دور شدن جوانان از جلسات قرآنی مساجد است. امیری اظهار کرد: اگر امام جماعت مسجد موفق نیست باید کنار رود و یک امام جماعت موفق جای او را بگیرد و اگر استاد جلسه قرآنی جلسات خود را موفق نمی‌بیند، باید جلساتش را تعطیل کند و خود و اعضای جلسه‌اش در جلسات قرآنی موفق حضور پیدا کنند.

● عدم توجه به فرهنگ‌های مختلف شهری و روستایی

وی تصریح کرد: عدم برنامه‌ریزی منسجم، عدم نظارت مستمر، عدم اجرای برنامه‌های موفق، عدم توجه به فرهنگ‌های مختلف شهری و روستایی از جمله عواملی است که جوانان را از مساجد دور کرده است و جلسات قرآنی آن را بی‌رونق کرده است.

این مدرس قرآن عنوان

● هماهنگی و هم‌فکری عوامل تاثیرگذار مساجد

وی در ادامه افزود: بحث هماهنگی و هم‌فکری بین عوامل تأثیرگذار در مساجد است که در حال حاضر ارکان اصلی مسجد محسوب می‌شود، از جمله امام جماعت، هیئت امنا و بسیج هستند، اگر همین طور که اشاره شد، عشق به قرآن درونش هم‌فکری و هم‌دلی وجود داشته باشد، خیلی از مسائل حل خواهد شد و یکی از مشکلاتی که ما در مساجد داریم این است که این یکدلی، هماهنگی و هم‌فکری بین هیئت امنا و امام جماعت و بسیج مساجد در بحث قرآن وجود ندارد. این قاری کشورمان اظهار کرد: ممکن نیست چیزهای دیگر خیلی با هم هماهنگ شود و فکرهایشان روی هم ریخته شود، ولی نسبت به قرآن می‌بینیم یک تفاوت‌هایی وجود دارد و این مسئله شاید به عشق و علاقه‌ای برگردد که یکی بیشتر داشته باشد و یا یکی کمتر و این در عملکرد قرآنی مساجد موثر است.

● باید علاقه به قرآن بیشتر شود

حجت‌الاسلام موسوی در چهای تصریح کرد: ما باید کاری انجام دهیم که این علاقه به قرآن کریم بیشتر شود، تجربه نشان داده جلسات قرآنی که هم‌دلی در آن وجود داشته باشد، موفق‌تر بوده است و در مجموع مساجدی که در امور مختلف قرآنی، جلسات قرآنی برگزار می‌کنند و یا فعالیت‌های قرآنی دیگر مانند محافل و مسابقات و دوره‌های آموزشی در طول تابستان برگزار می‌کنند، مساجدی هستند که عمده‌تاً فکرهای عوامل مسجد با هم نزدیک‌تر است، یعنی این عشق و علاقه و این یکدلی در بین ارکان مسجد تأثیر گذاشته است و در این جهت باید کاری انجام شود.

● درد قرآن ما کم است

حجت‌الاسلام موسوی در چهای در ادامه عنوان کرد: یک مسئله ریشه‌ای و اساسی وجود دارد و آن هم این است که به طور مثال تا انسان درد نداشته باشد، نزد پزشک نمی‌رود، تا وقتی انسان دندانش درد نگیرد، قدر و ارزش مسواک و خمیردندان را نمی‌فهمد، انسان وقتی دندانش درد می‌گیرد، تازه می‌فهمد که باید مسواک می‌زده، انسان تا درد احساس نکند، دنبال علاج و معالجه نمی‌رود، ما درد قرآن مان کم است و یا اصلاً نیست، چون قرآن کریم را در همین سطح می‌بینیم. این قاری کشورمان بیان کرد: ممکن است قرآن کریم در خیلی از خانه‌ها باشد و فقط گوشه طاقچه گذاشته شود و احساس نمی‌کنیم که این قرآن را برای چه آن‌جا گذاشته‌ایم، فکر می‌کنیم این قرآن تنها به درد خطبه عقد می‌خورد و کسانی هستند که فقط سر سفره عقد کتاب قرآن کریم را باز کرده‌اند و بسته‌اند، این یک دردی است که خیلی از اقشار به آن مبتلا هستند و باید روی آن کار شود تا بتوانیم این مشکل را رفع کنیم. وی گفت: البته بنده نمی‌خواهم افراد مومن و مذهبی و مسجیدی را خدای ناکرده مورد اتهام قرار دهم، کسانی که انس با مسجد دارند در این زمینه از بقیه جلو هستند و یک قدم از دیگران پیش هستند که به سمت مساجد و امور مذهبی می‌آیند، اما تا آن درد واقعی که استادان قرآنی و قاریان احساس می‌کنند، آن‌ها نداشته باشند، نمی‌توانند بفهمند که برخی از قاریان قرآن کریم مشتاق این هستند که نیم ساعت به جلسه قرآن‌شان اضافه شود، یعنی مشکل سر این است و ما باید کاری کنیم که دیگران آن را بچشند.

قاریان مساجد مصر نیم تا یک ساعت قبل از اذان به تلاوت قرآن کریم می‌پردازند و سپس اذان به صورت زنده خوانده می‌شود، این رویه باید در مساجد ما نهادینه شود. حال اگر اجرای این طرح هزینه دارد، باید هزینه را پرداخت کند

قرآن کریم نشناسد و قاریان مصری بزرگترین تأثیر را در قرائت قرآن کریم گذاشته‌اند. وی در ادامه افزود: یکی از ویژگی‌های خوبی که اکثر مساجد مصر دارند، البته آن گونه که ما شنیده‌ایم، همچنین فیلم‌ها و تصاویر آن نیز موجود است، بسیاری از مساجد مصر علاوه بر امام جماعت، یک قاری نیز دارند، از طرفی این‌ها قاریان بزرگ مصر هستند و از سوی دیگر قاری ثابت مسجد به شمار می‌روند. این قاری کشورمان اظهار کرد: در مساجد کشور مصر جدا از جایگاه و منبری که مخصوص امام جماعت است و در آن جا خطبه نماز جمعه خوانده می‌شود، یک منبر و جایگاه ویژه‌ای برای قاری در نظر گرفته شده است و اکثر تلاوت‌های معروف هم که ما می‌شنویم و بسیاری از تلاوت‌های قاریان معروف مصری انجام می‌دهند، در داخل همین مساجد و روی همین منبرهای مخصوص صورت گرفته است.

حجت‌الاسلام موسوی در چهای تصریح کرد: در مصر تلاوت‌های زیبای قرآن کریم تنها در مراسم شبی با قرآن کریم انجام نمی‌شود، هر چند محافل ویژه قرآن در ماه‌های خاص به ویژه در ماه مبارک رمضان برگزار می‌شود، اما مساجد مصر در امر تلاوت قرآن کریم در طول سال فعال هستند و اگر مردم بخواهند تلاوت زنده قرآن کریم گوش کنند به مساجد می‌روند. وی گفت: ما نیز باید یک کاری کنیم که مساجد ما تنها در طول سال تلاوت‌های قرآن کریم در مراسم شبی با قرآن انجام نشود و نباید تنها خواندن قرآن کریم مخصوص محافل ویژه باشد، یا تنها در ماه رمضان انجام شود؛ بلکه مساجد ما در طول سال باید در تلاوت قرآن کریم فعال باشند.

● عوامل موفقیت قاریان مصری

این قاری کشورمان عنوان کرد: باید همین کاری که مصری‌ها در رابطه با تلاوت قرآن کریم در مساجدشان انجام داده‌اند و یکی از عوامل موفقیت قاریان مصری بوده است، ما نیز انجام دهیم و دائم مساجدمان در طول شبانه‌روز فعال باشند؛ یعنی برای وعده‌هایی که نماز جماعت در مساجد برگزار می‌شود، قرآن کریم تلاوت شود.

حجت‌الاسلام موسوی در چهای بیان کرد: قاریان مساجد مصر نیم تا یک ساعت قبل از اذان به تلاوت قرآن کریم می‌پردازند و سپس اذان به صورت زنده خوانده می‌شود، این رویه باید در مساجد کشور ما نهادینه شود. حال اگر اجرای این طرح هزینه دارد، باید یک فرد یا نهادی این هزینه را پرداخت کند، باید متولیان امر به میدان آیند و همان گونه که نماز جماعت برای ما اهمیت دارد، باید فعالیت‌های قرآنی، فرهنگی، ورزشی و غیره نیز اهمیت پیدا کند.

● مساجد کشور باید قاری داشته باشند

وی اظهار کرد: اگر برای فعالیت‌های قرآنی و فرهنگی قرار است بودجه‌ای در نظر گرفته شود، باید سازمان و یا نهادی متولی این کار شود و این فعالیت‌ها در مساجد کشور راه‌اندازی شود، باید مساجد کشور ما قاری قرآن داشته باشد. این قاری کشورمان تصریح کرد: بنده به مدت یک سال در مسجد جامع المهدی (عج) در فلکه اول دولت‌آباد شهرری حضور دارم و همین بر نامه‌های مذکور را در این مسجد برگزار می‌کنیم؛ یعنی یک منبر بسیار باشکوه مزین به آیات قرآن کریم به سبک منابر معروف قراء مشهور بر روی آن تلاوت می‌کنند، جدا از منبر سخنرانی برای قرائت قرآن کریم، درست کرده‌ایم.

● قرائت قرآن در مسجد جامع المهدی (عج)

حجت‌الاسلام موسوی در چهای گفت: در حدود یک سال است که هر روز در این مسجد یکی از قاریان برجسته و ممتاز شهرری به تلاوت آیاتی از قرآن کریم می‌پردازد، البته در بعضی از اماکن مانند حرم حضرت امام (رضاع)، حرم حضرت معصومه (س) و حرم عبدالعظیم (ع) این کار انجام می‌شود، اما در مساجد این رویه جایفتاده و ما این کار را یک سال

کریم را در تمامی کارهای مان محور قرار دهیم، در زندگی می توانیم موفق تر باشیم و باید به این موضوع توجه زیاد کنیم.

● دین و آئین ما مسجد محور است

حجت الاسلام موسوی در چهای اظهار کرد: دین و آئین ما مسجد محور است و همه مسائل ما از مسجد نشأت و سرچشمه گرفته و وقتی به سال های گذشته نگاه می کنیم، متوجه می شویم که به طور یقین مسجد برای ما اهمیت زیادی دارد. وی در ادامه افزود: مسجد بهترین مأمن و بهترین پناهگاه برای جوانان ما بوده است و آیا جوانانی که رفت و آمد بیشتری به مساجد داشته اند و به اصطلاح مسجدی بوده اند، موفق تر از سایر افراد در زندگی نیستند؟ به طور یقین این گونه است، یعنی کسانی که ارتباط با مسجد دارند، این ارتباط باعث موفقیت آن ها شده است.

● نهادینه کردن جایگاه مسجد برای نسل جوان

این قاری کشورمان اظهار کرد: ما وظیفه داریم جایگاه مسجد را برای مردم، به ویژه نسل جوان، نهادینه کنیم، زیرا مسجد به عنوان هسته اولیه اماکن ما، بهترین مکان مذهبی ما و ستون تمام اماکن ما محسوب می شود و اگر این موضوع برای نسل جوان جاافتد که ارتباط با این اماکن موجب توفیق در تمام مراحل زندگی می شود، جامعه به سوی سعادت گام برمی دارد. حجت الاسلام موسوی در چهای تصریح کرد: اگر این موضوع برای جوانان روشن شود، وقتی می خواهد درس بخواند، بهتر می خواند، اگر بخواهد وارد اجتماع شود، بهتر وارد می شود، اگر بخواهد ازدواج کند، بهتر انتخاب می کند و اگر بخواهد شغلی را انتخاب کند، انتخاب بهتری انجام می دهند و در مجموع کسانی که مسجدی هستند، نسبت به سایرین موفق تر خواهند بود.

سینه زنی و عزاداری یک علاقه خاص دارند و حتی تا آخر شب در این برنامه ها حضور دارند؟ همچنین چرا آن ها در این مجالس راحت تر هستند؟ و به نظر بنده یکی از عوامل این راحتی مردم به خاطر این موضوع است که این گونه مجالس بدون تشریفات برگزار می شود. این قاری کشورمان گفت: البته بنده نمی خواهم مجالس خاص قرآنی که می خواهند از یک قاری قرآن کریم تجلیل کنند، نفی کنم؛ بلکه این گونه مجالس یک محفل قرآنی خاص است، اما لزومی ندارد اگر قرار شد در طول سال برنامه قرآنی برگزار کنیم، جلسه با آن تشریفات خاص برگزار شود. حجت الاسلام موسوی در چهای بیان کرد: همین که مردم وارد مسجد شوند و ببینند که قاری آیاتی از قرآن کریم را تلاوت می کند، بسیار مفید است؛ حال مردم قاری را نشناسند، بعد سؤال می کنند که این قاری چه کسی بود، همان گونه که سؤال می شود، این مداح یا سخنران کیست؟

● قاریان باید از اسم ها، القاب و عناوین فاصله بگیرند

وی عنوان کرد: ما باید یک مقدار از این اسم ها، القاب و عناوین فاصله بگیریم و البته بحث در این مورد مفصل است، بحث عناوین یکی از مشکلات و در دسر های جامعه قرآنی ما است، به گونه ای که مردم احساس می کنند تنها کسانی که این لقب ها و عناوین را دارند، قرائت قرآن شان بی نقص و تأثیر گذار است. این قاری کشورمان اظهار کرد: متأسفانه اگر قاری قرآن کریم عنوان و القابی نداشته باشد، مردم خیلی از تلاوت آن قاری استقبال نمی کنند و به آن گوش فرا نمی دهند و ما باید روی این مسائل بسیار مهم بیشتر کار کنیم.

● حل مشکلات روحی و روانی جوانان

حجت الاسلام موسوی در چهای عنوان کرد: در حال حاضر مشکلات روحی و روانی جوانان ما بیشتر از مشکلات جسمانی آن ها است، اما ما به بیماری جسمی بیشتر از بیماری های روحی توجه می کنیم و در مجموع دنبال درمان روح و روان نمی رویم و باید برای این مشکل چاره ای اندیشیده شود و کاری انجام دهیم که مسجد بهترین مرکز درمان مشکلات روحی باشد و یک روحانی مسجد می تواند در این زمینه ها درست عمل کند. این قاری کشورمان بیان کرد: اگر مسجد قرار شد، بهترین مکان باشد، بهترین راهکار و بهترین روشی که ما می توانیم با نسل جوان ارتباط سازنده برقرار کنیم قرآن کریم است؛ زیرا این کتاب ارزشمند آسمانی کلید نجات است.

● قرآن بهترین راهکار است

وی اظهار کرد: ما باید به قرآن کریم پی ببریم و دستورهای قرآن کریم بهترین راهکار در تمام مسائل زندگی است، همچنین عشق و علاقه به قرآن کریم کلید نجات تمام انسان هاست و می توان با آن به سعادت رسید. حجت الاسلام موسوی در چهای تصریح کرد: ما اگر بتوانیم دستورات قرآن

است که شروع کردیم و این برنامه بدون وقفه مدت یک سال است که ادامه دارد. وی بیان کرد: در این راه خیلی ها معتقد بودند که این برنامه بعد از مدتی متوقف می شود، اما به لطف خدا متوقف نشد، چون همه عوامل موجود است؛ یعنی قاری قرآن کریم، یک جایگاه مناسب و یک سیستم صوتی مناسب در مسجد موجود است و قاری بدون در دسر به قرائت آیاتی از قرآن کریم می پردازد. این قاری کشورمان عنوان کرد: مسئولان مسجد جامع المهدی (عج) این قرائت ها را ضبط می کنند، همچنین از این تلاوت ها گزارش نیز تهیه شده است، این فعالیت قرآنی در سالروز ولادت با سعادت امام رضا (ع) در سال گذشته آغاز شده است و مردم نیز از این تلاوت ها استقبال خوبی کرده اند.

● تشریفات یکی از مشکلات فعالیت های قرآنی است

حجت الاسلام موسوی در چهای اظهار کرد: مردم در این برنامه بدون تکلف و بدون تشریفات حضور پیدا می کنند و حتی این برنامه مجری هم ندارد، زیرا یکی از مشکلاتی که در فعالیت های قرآنی داریم، این است که بسیاری از محافل قرآنی ما همراه با تشریفات خاصی انجام می شود و باید این تشریفات برای مراسم قرآنی برداشته شود. وی تصریح کرد: این سؤال در ذهن همه ما هست که چرا مردم نسبت به هیئت های مذهبی،

بحث عناوین، یکی از مشکلات و در دسر های جامعه قرآنی ما است، به گونه ای که مردم احساس می کنند تنها کسانی که این لقب ها و عناوین را دارند، قرائت قرآن شان بی نقص و تأثیر گذار است

سلسله نشستهای بررسی و تبیین نقش و کارکرد
کانونهای فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

مسجد و قرآن

با حضور:

محمدرضا جعفری - معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانونهای فرهنگی هنری مساجد

حمیدرضا حسینی گوهر - کارشناس امور قرآنی

علی فریدین - مجری و کارشناس

زمان ۷ اسفند ۱۳۸۹

مکان: سالن نشستهای ایکننا

ایکننا

جبهه گزاری قرآنی

فصل دوم

ساختار آموزش قرآن در نظام جهانی طراحی شود

وی با اشاره به مشکلات برنامه‌های قرآنی در مساجد گفت: کودکان و نوجوانان در بسیاری از برنامه‌های قرآنی مساجد شرکت می‌کنند، اما این حضور استمرار ندارد؛ یعنی

پاسخگوی نیاز جامعه است. وی ادامه داد: تا زمانی که آموزش‌های قرآنی در مسجد نقطه اتصالی با جریان آموزش‌های رسمی در جامعه پیدا نکنند، ممکن است رفته‌رفته جریان آموزش قرآن در مساجد روبه زوال برود و با افول روبرو شود.

این کارشناس امور قرآنی با بیان ویژگی‌های مسجد و تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های این مکان مقدس اظهار کرد: آنچه در جامعه به عنوان شعاع اعتماد در ساختار شبکه‌های اجتماعی مطرح است، درون مسجد به وجود می‌آید و به تعبیری مسجد امن‌ترین مکان در جوامع است.

حسینی گوهر این نکته را از مهم‌ترین ظرفیت‌های مسجد عنوان کرد و افزود: اطمینان و اعتماد مردم به مسجد باعث حضور جوانان و نوجوانان در این مکان می‌شود؛ می‌توان از این ظرفیت در ساختار شبکه‌های اجتماعی جوامع اسلامی استفاده کرد، کما اینکه ناخواسته این امر عمدتاً در حرکت‌ها و برنامه‌های اجتماعی اتفاق افتاده است، منتها باید روشمندتر صورت گیرد.

سیدمسعود حسینی گوهر، کارشناس امور قرآنی در نشست تخصصی «قرآن و مسجد» با تأکید بر ضرورت توجه به نقطه اتصال آموزش قرآن در مسجد با آموزش رسمی قرآن، گفت: با توجه به تغییراتی که جوامع، مخصوصاً جامعه اسلامی در دوره‌های مختلف زمانی در سیر و تطور جریانات اجتماعی و مباحث گسترش شهری با عنوان پیشرفت تمدن با آن روبرو بوده است، باید این نکته را مدنظر داشت که کارکرد مسجد در حوزه آموزش، به طور اخص آموزش قرآن امروز تا چه حد

ثمربخش واقع شود. مهمکام به تأکیدات بزرگان دینی در مورد توجه به جوانان و آموزش قرآن در سنین کودکی اشاره و اظهار کرد: برای جذب جوانان به مسجد باید از فکر آن‌ها استفاده کنیم، چراکه مشاوره نیز نقش مهمی می‌تواند در این راستا داشته باشد؛ اگر بخواهیم نسل جوان را جذب کنیم ضرورت دارد که شرایط نو و جوان‌پسند در مسجد حاکم شود. وی با اشاره به نقش والدین برای حضور جوانان در مسجد گفت: والدین می‌توانند با ظاهری آراسته برای جوانان الگو باشند تا جوانان از آن‌ها تأثیر بگیرند و از سوی دیگر والدین باشیوه‌های دلنشین و مؤثر فرزندان را برای حضور در مسجد تشویق کنند، این‌گونه است که نقش مسجد به صورت قهری قهرمان‌پرور می‌شود.

آدمی است و گفتاری را فرامی‌گیرد که او را از راه ضلالت و هلاکت می‌رهاند؛ انسان گناهانش را به لحاظ حضور در مسجد و در سایه تقوای الهی ترک می‌کند و به دلیل شرم و حیای حضور در مسجد، از گناه پرهیز می‌کند. مسجد سنگر مبارزه با هوای‌های نفسانی است و اهل مسجد از آسیب‌های افکار شیطانی در امان می‌مانند. مهمکام در ادامه سخنان خود در نشست تخصصی «مسجد و قرآن» اظهار کرد: همان‌طور که می‌دانید در اسلام اقامه نماز در مسجد بر اقامه نماز در منزل اولویت دارد و به تعبیری اصل اقامه کردن نماز در مساجد است.

این پیش‌کسوت قرآنی با اشاره به وضعیت مساجد در سایر کشورهای اسلامی افزود: به دلیل اینکه در بسیاری از کشورهای اسلامی مسجد در دسترس مسلمانان قرار دارد، کم‌تر کسی نماز را در خانه خود اقامه می‌کند؛ از این منظر هم باید مسجد در دسترس باشد و هم تمیز و پاکیزه باشد و همیشه به روی مسلمانان باز باشد؛ این‌که تنها مسجد در اوقات نماز باز باشد، کم‌لطفی شده است.

وی به فعالیت‌های قرآنی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد پرداخت و گفت:

در برخی مساجد

مشاهده می‌شود

که قرآن در

بین دو نماز

به صورت

نمناسی

تلاوت

می‌شود و

لازم است

که وقت

خواندن

قرآن

تغییر

پیدا

کند تا

وی با اشاره به توهین کشورهای غربی به قرآن کریم خاطر نشان کرد: هیچ جریان جهانی نبود که به عنوان سازمان جهانی موضع رسمی بگیرد و برخورد رسمی کند؛ جریان فوق می‌تواند در کنار توجه به قرآن، در برابر این اتفاقات موضع بگیرد.

حسینی گوهر با یادآوری این نکته که بسیاری از روش‌های موجود برگرفته از روش‌های غربی است، گفت: باید به آموزش قرآن و فضاهای دینی که در روش‌های غربی نیامده، خودمان به آن توجه ویژه داشته باشیم؛ ما به شیوه‌ای که متأثر از استاد، محیط و مخاطب به تنهایی نباشد و بتواند فراگیر عمل کند، نرسیده‌ایم.

● کارکردهای مسجد پیش از ترویج فعالیت‌های قرآنی به مردم معرفی شوند

حبیب مهمکام، پیش‌کسوت قرآنی اظهار کرد: در آیه ۱۷ سوره مبارکه «قمر» آمده است «وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ؟»؛ لذا باید تلاش کنیم که در مکتب قرآن و اهل بیت (ع) آموزش ببینیم.

وی با اشاره به برگزاری کلاس‌ها و محافل قرآنی در مساجد به تأثیرات این کلاس‌ها اشاره و اظهار کرد: برگزاری چنین برنامه‌هایی در مساجد برکات فراوانی داشته است.

این پیش‌کسوت قرآنی با یادآوری حدیثی از پیامبر مکرم اسلام (ص) گفت: در حدیثی از رسول خدا (ص) آمده است «المؤمن فی المسجد کالسمک فی الماء»، (انسان مؤمن در مسجد همچون ماهی در آب است)؛ از این حدیث این‌گونه بر می‌آید که همان‌طور که آب مایه حیات ماهی است، حضور در مسجد نیز مایه حیات طیبیه مؤمن می‌شود.

مهمکام با تأکید بر اینکه ابتدا لازم است کارکردهای مسجد را برای مردم مطرح و سپس فعالیت‌های قرآنی را ترویج کنیم، خاطر نشان کرد: هنوز عده‌ای با کارکردها و اثراتی که مسجد دارد آشنایی ندارند؛ مردم با حضور در مسجد در ارتباط با برادران دینی از معنویات زیادی بهره‌مند می‌شوند و علوم مفید و معارف

دینی را فرامی‌گیرند.

وی ادامه داد: به

خاطر قداست

مسجد رحمت

الهی در انتظار

کودکان در مقاطعی در جلسات سنتی قرآن و یا طرح‌های دیگر قرآنی در مسجد حضور دارند اما به دلایل مختلف این حضور منفصل می‌شود.

حسینی گوهر با تأکید بر اینکه نظام‌مند کردن آموزش قرآن در مساجد باید مورد توجه قرار گیرد، خاطر نشان کرد: ما باید یک نظام جهانی از طریق سازمان‌هایی از قبیل سازمان کنفرانس اسلامی در رابطه با آموزش قرآن طراحی کنیم و برای افرادی که آموزش می‌بینند جایگاهی در این نظام تعریف کنیم؛ در این صورت است که جایگاه مسجد معنادار می‌شود.

این کارشناس امور قرآنی تصریح کرد: کسی که در مسجد آموزش می‌بیند می‌تواند در آن ساختار جهانی از لحاظ آموزشی رتبه‌بندی خاص خود را داشته باشد و رشد آموزشی خود را در هر کشوری با توجه به جایگاه خود دنبال کند.

وی افزود: این‌گونه طراحی‌های جهانی نیاز دارد که ابتدا طراحی‌های منطقه‌ای، بومی و کشوری داشته باشد و ما با توجه به عنایتی که در کشور به مساجد می‌شود، می‌توانیم پیش‌تاز چنین ساختاری باشیم. حسینی گوهر معتقد است مجموعه‌های قرآنی که از پایگاه‌های مساجد استفاده می‌کنند، می‌توانند با انجام استانداردهای جایگاه معینی در روش آموزش داشته باشد و ساختار یافته در محتوا و آموزش شود.

این کارشناس امور قرآنی ادامه داد: نظام آموزشی مساجد باید به گونه‌ای طراحی شود که فرد حس کند اگر در آموزش قرآن یک پایه بالاتر می‌رود، جایگاهی متفاوت را در نظام جهانی کسب می‌کند و این می‌تواند انگیزه‌ای برای افراد باشد که متأسفانه این ساختار را ندارند.

● تدابیری برای حمایت از قاریان حرفه‌ای اندیشیده شود

علی فربین، مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به جریان آموزش قرآن در کشور گفت: آموزش قرآن در کشور از پیش دبستان آغاز می‌شود و آموزش‌هایی که در این نشست با نام‌های مختلف معرفی می‌شوند، افراد را با مفاهیم و پیام‌های قرآنی در قالب‌های مختلف آشنا می‌کنند.

وی به روند روبه‌رشد آموزش قرآن در کشور پرداخت و گفت: روش حفظ در سنین پایین در سال‌های اخیر تعدیل شد و به سمتی رفت که مفاهیم قرآن را با استفاده از حس و تجسم برای کودکان ارائه دهند و حفظ و آموزش‌های عمیق را برای مقاطع دیگر در نظر بگیرند.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با بیان اینکه این روش برای مسئولان قرآنی بخش‌های خصوصی جا افتاد و روند خوبی در پیش گرفت، خاطر نشان کرد: به نظر می‌رسد در مقطع ابتدایی می‌توان در بخش حفظ قرآن سرمایه‌گذاری کرد تا وقتی دانش‌آموزان وارد مقاطع دیگر تحصیل می‌شوند ذهنشان برای دریافت مفاهیم عمیق قرآن آماده باشد.

فربین ادامه داد: دانش‌آموزان با چنین شرایطی هنگام ورود به مقطع راهنمایی می‌توانند وارد مقوله‌های آشنایی با ترجمه لغات، تفاسیر و مفاهیم ابتدایی قرآن شوند و در

مقطع متوسطه زمینه دریافت مطالب عمیق اعتقادی و اخلاقی برای آن‌ها فراهم شود. وی با تأکید بر روند رو به رشد آموزش قرآن در آموزش و پرورش تصریح کرد: در کنار تلاش‌های آموزش و پرورش در امور قرآنی، مساجد، حسینیه‌ها و هیئات مذهبی می‌توانند خلأهای آموزشی را برطرف کنند و به صورت تکمیلی دانش‌آموزان را آموزش دهند. فربین همچنین به فعالیت‌های قرآنی مساجد اشاره کرد و گفت: جلسات هفتگی به صورت سنتی در مساجد برگزار می‌شود که عهده‌دار آموزش قرآن هستند و در کنار آموزش مفاهیم و پیام‌های اخلاقی و اعتقادی قرآن را مطرح می‌کنند؛ در این جلسات اقداماتی برای پرورش قاریان و حافظان انجام می‌شود.

این فعال قرآنی ادامه داد: یکی دیگر از عناصری که در مساجد فعالیت‌های قرآنی را بر عهده دارد، کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد هستند، منتها این کانون‌ها حدود ۱۰ درصد از مساجد کشور را پوشش داده‌اند و هنوز این پوشش کامل نشده است.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور پایگاه‌های بسیج مساجد و ائمه جماعت را از دیگر عناصر فعال در عرصه قرآن و مسجد عنوان کرد و افزود: مجموعه‌هایی که در مساجد عهده‌دار فعالیت‌های قرآنی هستند، نیاز به هماهنگی دارند؛ پیشنهاد این است که این عناصر به صورت ماهانه جلساتی را با محوریت ائمه جماعات در مساجد برگزار کنند تا بتوانند برنامه‌های قرآنی خود را هماهنگ کنند.

فربین همچنین در مورد جذب جوانان به مسجد نیز گفت: مسئولان فرهنگی یا هیأت امنای مساجد با روی خوش و مطرح کردن بحث‌های به روز و یا تجهیز کردن مسجد به تکنولوژی، استفاده از شیوه‌های تبلیغی و آموزشی مؤثر و ایجاد فضاهای ورزشی می‌توانند جوانان را جذب کنند.

وی به برخی از فعالیت‌های قرآنی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور اشاره و اظهار کرد: توزیع قرآن در طرح تلاوت نور یکی از بخش‌هایی است که توسط دفتر

قرآن و عترت این کانون‌ها سال‌هاست انجام می‌شود که برای تلاوت قرآن به صورت هماهنگ در مساجد صورت می‌گیرد و هدایت می‌شود که سالانه از قاریانی که در این طرح مشارکت کرده‌اند، تجلیل می‌شود.

فربین مشارکت باشبکه قرآن و معارف سیما و اجرای طرح «۱۴۴۴» و ترویج مفاهیم سوره‌های قرآن، از جمله یوسف(ع)، زمر و کهف را از دیگر برنامه‌های این ستاد عنوان کرد و افزود: از دیگر برنامه‌هایی که می‌توان به آن اشاره کرد اجرای مسابقه تفسیر کوتاه در مساجد است که در راستای آشنایی با واژگان قرآن آغاز شد و ادامه دارد.

مشارکت در جشنواره بلوتوث‌های دینی و قرآنی، که توسط خیرگزاری قرآنی ایران برگزار شد، مشارکت در مسابقه خلاصه‌نویسی «درس‌هایی از قرآن» حجت‌الاسلام والمسلمین قرآنی و برگزاری محافل انس با قرآن در ماه مبارک رمضان در استان‌های مختلف از دیگر برنامه‌های اجرا شده توسط ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور بود که علی فربین در نشست تخصصی «قرآن و مسجد» به آن‌ها اشاره کرد.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور همچنین در خصوص روش‌های آموزش قرآن گفت: در مکان‌های تخصصی آموزش قرآن آنچه تعریف می‌شود، مراحل با عناوین روخوانی، روان‌خوانی، فصیح‌خوانی، تجوید ۱ و ۲، صوت و لحن ۱ و ۲ و مفاهیم

همگان روشن می شود؛ لذا باید این نکته مورد توجه قرار گیرد و برای آن زمینه سازی صورت گیرد.

● باید توجه کرد که ضرورت های جامعه کدام بخش است

جعفری ادامه داد: اگر فعالیت های قرآنی به سه بخش قرآن آموزی، قرآن شناسی و تربیت قرآنی تفکیک شود، باید به این مورد توجه کرد که ضرورت های جامعه کدام بخش است و تا امروز به کدام بخش ها توجه بیشتری صورت گرفته و کدام بخش مورد کم لطفی واقع شده است و بتوانیم با توجه به پتانسیل های موجود برای ارتقای آن ها برنامه ریزی کنیم. وی با اشاره به دوران رژیم پهلوی در ایران گفت:

در پنجاه سال حکومت پهلوی در ایران، ظلم های متعددی به مردم صورت گرفته است و یکی از آن ها که شناخته و به مردم معرفی نشده، فاصله انداختن بین مردم و قرآن بود. بسیاری از قدیمی ها سواد خواندن و نوشتن را نداشتند، اما به تلاوت قرآن مسلط بودند؛ آموزش سنتی مساجد نیز این زمینه را فراهم کرده بود که مردم به قرآن توجه داشته باشند، اما در این نیم قرن این خلأ به صورت

را کسب کنند. به نظر می رسد در بحث قرائت حرفه ای لازم است تدابیری اندیشیده شود. فریب همچنین تصریح کرد: در بحث آموزش عمومی نیز به نظر می رسد بیشتر نیاز به سامان دهی دارد که در این زمینه منشور توسعه فرهنگ قرآنی راهکارهایی را اندیشیده و در سطح کلان آن ها را بررسی می کند؛ ستاد نیز برنامه هایی در این خصوص دارد. وی با اشاره به برگزاری کارگاه های تخصصی برای ائمه جماعت، اظهار کرد: این کارگاه ها به منظور بررسی مباحث اخلاقی، اعتقادی و شیوه های برخورد مخصوصاً با جوانان و مدیریت مسجد به شیوه های علمی و به روز برگزار می شود.

مدیر کل سابق دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور ادامه داد: به دلیل ارتباط با عناصر فعال مساجد، ائمه جماعت مدیریت هوشمندانه ای را اعمال کنند؛ همان طور که برخی با چنین مدیریتی تونسته اند مسجدی فعال در حوزه فرهنگی داشته باشند و در کنار آن با ارتباط با خانواده ها و اهالی محل و ایجاد صمیمیت، مشکل گشای مردم می شوند. فریب همچنین خاطر نشان کرد: استفاده از اساتید دانشگاه که در خصوص موضوع مهارت زندگی از دیدگاه قرآن تخصص دارند و استفاده از برنامه های هفتگی و ماهانه می تواند در شکوفایی فعالیت های مساجد مؤثر باشد.

این فعال قرآنی ابراز امیدواری کرد با توسعه فرهنگ قرآنی در کشور و بازسازی ساختار و زیربنای فرهنگی مساجد از نظر بودجه، مدیریت و نیروی انسانی، زمینه فراهم شدن پآکی و طهارت در کشور تقویت شود.

وی گفت: امیدواریم در آینده مسئولان به این ضرورت پی ببرند که با ایجاد وزارت قرآن و مساجد تا چه می توان از ظرفیت ها و فضاهای موجود بهره مند شد.

فریب به نقش مؤثر مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فرهنگ قرآنی اشاره کرد و گفت: این مرکز در نبود چنین وزارتخانه ای می تواند در ایجاد هماهنگی بین مسئولان و سازمان های قرآنی کوشا باشد و با تشکیل جلسات ماهانه برای مسئولیت ها و فضاهای تخصصی قرآنی، زمینه را برای استانداردسازی آموزش قرآن و جهانی سازی این آموزش فراهم کند.

● زمان آسیب شناسی شیوه های آموزش قرآن در کشور فرارسیده است

محمدرضا جعفری، معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد، با بیان اینکه یکی از مهم ترین کارکردهای مسجد خواندن و فهمیدن قرآن است، اظهار کرد: مساجد با دیگر مکان ها در خصوص آموزش، خصوصاً آموزش قرآن، قابل مقایسه نیست؛ مساجد برترین و بهترین مکان ها برای آموزش قرآن از لحاظ اثرگذاری هستند.

وی با اشاره به وجود ۷۰ هزار مسجد در کشور، گفت: اگر

کارکردهای مساجد برای مردم و

متولیان فرهنگی احیا شود،

کارکرد آموزشی مسجد

و اهمیت این مورد برای

۱ و ۲ است که روشی پلکانی است که ممکن است سال ها طول بکشد که شخص به مراحل بالایی برسد.

وی افزود: روش دیگر این است که متعلم قرآن راز همان ابتدا با مفاهیم در کنار آموزش های قرآن آشنا کنیم؛ یعنی وقتی فرد در مرحله روخوانی قرآن است و علائم قرآنی را فرامی گیرد، حدیثی در زمینه های اعتقادی

ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور آماده است تا همه ایده ها و نظرات صاحب نظران را در خصوص چگونگی آموزش قرآن در مساجد دریافت کند و با بررسی آن ها زمینه را برای اجرایی کردن این طرح ها در مساجد فراهم کند

و اخلاقی مطرح شود تا هم زمان این آموزش ها داده شود که به نظر می رسد روش دوم پسندیده تر است، چرا که کودکان و نوجوانان خارج از فضای مدرسه می توانند نیازهای قرآنی خود را برطرف کنند.

این فعال قرآنی با تأکید بر ضرورت توجه به قاریان مطرح کشور اظهار کرد: باید به این نکته بیندیشیم که تا چه حد برای قاریان حرفه ای چاره اندیشیده شده است؛ کسانی که امروز به عنوان قاریان برجسته مطرح هستند، سال ها با هزینه های شخصی و به خاطر علائق خود جذب جلسات قرآنی شده اند و توانستند مدارج بالا

جدی ایجاد شد؛ هر چند پس از پیروزی انقلاب اسلامی اقدامات خوبی در زمینه فعالیت‌های قرآنی انجام شد، اما با نیاز جامعه هنوز فاصله زیادی وجود دارد.

● ضرورت طراحی برنامه‌هایی برای جذب جوانان به مساجد

معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد با تأکید بر ضرورت طراحی برنامه‌هایی برای جذب جوانان به مساجد خاطر نشان کرد: اگر مساجد محتوا و برنامه نداشته باشد، نمی‌توان جوانان را به مساجد جذب کرد؛ یکی از بهترین برنامه‌هایی که می‌تواند جوانان را جذب مساجد کند، برنامه‌های قرآنی است.

وی همچنین در مورد تدوین نظام آموزش قرآن در کشور گفت: امروز زمان آسیب‌شناسی شیوه‌های آموزش قرآن در کشور فرارسیده است؛ سلاقی و شیوه‌های مختلف آموزش قرآن وجود دارد و معمولاً هر کدام دیگری را مورد انتقاد قرار می‌دهند، اما هنوز فصل الخطابی در این خصوص مطرح نشده است.

● هنوز کسی شیوه جمعی در مورد آموزش قرآن ارائه نکرده است

جعفری ادامه داد: برخی معتقدند آموزش قرآن پیش از دبستان ممنوع است، چرا که باعث آسیب‌دیدن پذیرش شیوه آموزش فرد در طول تحصیل می‌شود؛ عده‌ای نیز خلاف این عقیده را دارند. هنوز کسی شیوه جمعی در مورد آموزش قرآن ارائه نکرده است. معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد با تأکید بر اینکه زمان نظام‌مندسازی آموزش قرآن فرارسیده است، اظهار کرد:

پیش از این اقدام، لازم است که فعالیت‌های آموزشی را آسیب‌شناسی کنیم که این نکته از اهمیت بالایی برخوردار است، چرا که برخی شعارها و طرح‌های نو در زمینه فعالیت‌های کمک آموزشی قرآنی مطرح شد و چون مورد آسیب‌شناسی قرار نگرفت، به آموزش‌های قرآنی ضربه زد.

جعفری معتقد است شعارهای نودون آسیب‌شناسی و بررسی دقیق باعث شد جلسات سنتی آموزش قرآن در مساجد دچار بی‌مهری و کم‌توجهی قرار گیرد و رونق گذشته خود را از دست بدهد و نهایتاً منجر شد هم اساتید برای سرمایه‌گذاری در جلسات سنتی در مساجد انگیزه کافی را نداشته باشند و هم از گرایش مخاطبان و متعلمان قرآن به چنین جلساتی کاسته شود.

● قاریان بین‌المللی در جلسات سنتی قرآن رشد کردند

وی یادآور شد: اگر پیشینه قاریانی که در مسابقات کشوری و بین‌المللی حائز رتبه شده‌اند، بررسی شود، خواهید دید که این افراد در جلسات سنتی قرآن رشد کردند و برای رسیدن به این درجات وقت گذاشتند.

معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد از آمادگی این ستاد برای دریافت و بررسی نظرات و پیشنهادات در زمینه آموزش قرآن در مساجد خبر داد و گفت: ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور آماده است تا همه ایده‌ها و نظرات صاحب‌نظران را در خصوص چگونگی آموزش قرآن در مساجد دریافت کند و با بررسی آن‌ها زمینه را برای اجرایی کردن این طرح‌ها در مساجد فراهم کند. جعفری با بیان اینکه زمینه‌های توجه به قرآن در ایران بیش از پیش فراهم شده است، افزود: با توجه به سفارش مؤکد پیامبر مکرّم اسلام (ص) به قرآن و اهل بیت (ع)، وظیفه هر مؤمنی است که در حد توان خود زمینه توجه به این دو امانت را فراهم کند؛ تنها وظیفه متولیان فرهنگی و نیروهای قرآنی نیست که زمینه‌سازی کنند، بلکه هر کس می‌تواند نقش بسزایی در این راستا داشته باشد.

● نقش رسانه‌ها در زمینه آموزش و تبلیغ قرآن

وی همچنین در مورد نقش رسانه‌ها در این زمینه خاطر نشان کرد: رسانه‌ها نیز می‌توانند در بحث فضا سازی و توجه بیشتر عموم مردم به این دو امانت گران‌بها، به هر نحو ممکن بیش از پیش احساس مسئولیت کنند و مبادا مباحث سیاسی، اصولی را که باید مورد توجه قرار گیرد تحت الشعاع قرار دهد.

معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد تصریح کرد: زمان آن فرارسیده است که اندیشمندان مراکز علمی برای سامان‌دهی فعالیت‌های آموزشی قرآن برای عموم مردم تدبیری بیندیشند که برای این امر لازم است فضا سازی رسانه‌ای فراهم

شود تا اندیشمندان توجهشان را به این مسئله معطوف کنند.

● بی‌سوادی قرآنی زیننده ایران اسلامی نیست

جعفری با ابراز اینکه بی‌سواد قرآنی زیننده ایران اسلامی نیست، گفت: واقعیت این است که ایران ام‌القرای کشورهای اسلامی است و این ادعا در قیام مردم کشورهای اسلامی اثبات شد؛ از این بابت همه باید احساس مسئولیت کنند.

معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در ادامه سخنان خود در نشست تخصصی «قرآن و مسجد» به فعالیت‌های قرآنی این ستاد پرداخت و اظهار کرد: در هر استان به صورت میانگین دو کانون تخصصی قرآن و نماز وجود دارد. ۵۰۰ خانه نور نیز در کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در سراسر کشور وجود دارد که فعالیت‌های قرآنی در آن‌ها تجمیع می‌شوند.

● اجرای طرح تلاوت نور در ۲۵ هزار مسجد کشور

وی افزود: طرح فراگیری تحت عنوان تلاوت نور در ۲۵ هزار مسجد کشور در حال برگزاری است و هم‌زمان با آن نیز طرح تفسیر همراه توسط ائمه جماعت انجام می‌شود. برای توسعه این طرح، قرآن در مساجد توزیع شده است.

برگزاری دوره‌های آموزشی تفسیر کوتاه و آموزش قرآن به نونهالان، تحت عنوان شکوفه‌های بهشت و برگزاری مسابقات و جشنواره‌های قرآنی نیروهای کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور از دیگر برنامه‌هایی بود که معاون آموزش و پژوهش ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در پایان سخنان خود به آن اشاره کرد.

سازمان توسعه های فقهی، بررسی و تبیین فقهی و کارکرد های
کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

بررسی، تبیین و آسیب شناسی طرح آموزشی حاملان وحی

با حضور :

داوود تک فلاح - معاون آموزشی و
پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم
مجید زکی لو - کارشناس و مدرس قرآن
علی خربین - مدیر کل قرآن و عترت ستاد
عالی کانون های فرهنگی هنری مساجد

زمان :

چهارشنبه ۱۴/۱/۲۴ - ۹۰ ساعت ۱۶-۱۴

مکان :

خیابان انقلاب، خیابان قدس / بزرگمهر
پلاک ۸۵ / سالن همایش خبرگزاری ایگنا

سازمان
توسعه های فقهی

فصل سوم

طرح آموزشی

«حاملان وحی» بر مهارت‌های عملی

قرآن آموزان تأکید دارد

و تواسیح، ابتهال و اذان تعریف شده است و قرآن آموزان در یکی از این رشته‌ها نهایتاً به تخصص می‌رسند؛ عمده مأموریت این طرح در ۶ ترم عمومی تعریف شده که با عناوین روخوانی، روان‌خوانی، ترتیل خوانی ۱ و ۲ و تحقیق خوانی ۱ و ۲ مشخص است. مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با بیان خصوصیات طرح حاملان وحی گفت: از مهم‌ترین ویژگی‌های این طرح این است که مهارت عملی قرآن آموزان بیشتر مد نظر قرار دارد؛ در برخی روش‌های آموزشی، مباحث تئوری و نظری بیشتر مورد تأکید قرار گرفته است، اما به طور مشخص در طرح حاملان وحی بر مهارت‌های عملی شاگردان تأکید بیشتری می‌شود. در این بین اگر بخش‌های تئوری نیز در نظر گرفته شده است، صرفاً در جهت افزایش اطلاعات شاگردان است، اما آنچه ملاک عمل قرار می‌گیرد، قرائت قرآن خواهد بود.

● ویژگی‌های طرح «حاملان وحی»

فریبین دروس نظری این طرح را از دیگر خصوصیات «حاملان وحی» عنوان کرد و ادامه داد: دروس نظری که در این طرح قرار داده شده است، برای آموزش آموزه‌های دینی به شاگردان است؛ در این دروس مباحثی از قبیل احادیث و داستان‌های قرآنی، زندگی عرفا و علمایی که در موضوع اخلاق سرآمد هستند و مباحث صرف و نحو عربی و ترجمه و تفسیر مطرح می‌شود؛ این دروس به عنوان شرط ورود به آزمون شفاهی مطرح شده است و کسانی که بتوانند ۵۰ درصد نمره این آزمون را کسب کنند به مرحله امتحان شفاهی دوره راه پیدا می‌کنند.

مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با بیان

اینکه دیگر خصوصیت «حاملان وحی» کار کردن بر روی صوت و لحن قرآن آموزان بر اساس تقلید از قراء مصری است، اظهار کرد: کسانی که در این طرح شرکت می‌کنند، مثل جلسات قرآن به صورت تقلیدی به مدت چهار دقیقه، در حد توانشان آیاتی را تلاوت می‌کنند و اساتید رفع اشکال می‌کنند؛ در این دوره‌ها از قراء بزرگ مصری از جمله «عبدالباسط»، «منشوی» و «مصطفی اسماعیل» تقلید می‌شود و قرآن آموزان در صورت تمایل می‌توانند قرائت خود را به تقلید از این اساتید اجرا کنند. کارشناس طرح حاملان وحی افزود: در بخش صوت و لحن، داوطلبان در کلاس‌ها به صورت هم‌خوانی قرائت می‌کنند که برای نمره آزمون این بخش

علی فریبین، مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور، در نشست تخصصی «بررسی، تبیین و آسیب‌شناسی طرح آموزشی حاملان وحی» در مورد این طرح آموزشی اظهار کرد: «حاملان وحی» در دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور مطرح و روند اجرایی آن آغاز شده است.

وی افزود: طرح حاملان وحی برای آموزش منظم و کلاسیک قرآن طراحی شده که در سطوح مختلف روخوانی، روان‌خوانی، ترتیل و تحقیق خوانی، آموزش‌هایی ارائه می‌کند و بعد از گذراندن مراحل عمومی، وارد بخش‌های تخصصی می‌شود که در چهار رشته قرائت، حفظ، تفسیر، مفاهیم

مشخص شده، طی ۳ جلسه از سوی استاد برای قرآن آموزان بیان می‌شود.

فریبین با اشاره به ختم قرآن کریم طی این طرح، آنرا هدفمند عنوان کرد و گفت: یکی از ویژگی‌های این طرح هدفمند بودن ختم قرآن کریم است؛ یکی از اهدافش این است که پیام آیات برای قرآن آموزان عنوان می‌شود؛ هدف دیگر این است که در طول دوره‌ها کلمات استثنایی و مشکل قرآن شناسایی و برای شاگردان به صورت خاص تدریس می‌شود که حدود هزار کلمه استخراج شده و به صورت لوح فشرده آماده است؛ همچنین محل‌های صحیح وقف و ابتدائیت توسط استاد به شاگردان تذکر داده می‌شود.

فریبین همچنین در خصوص دوره‌های تربیت مربی طرح حاملان وحی اظهار کرد: در ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور، نمایندگان استان‌ها برای برگزاری دوره‌های تربیت مربی آموزش دیده‌اند؛ این آموزش تنها برای سطح یک، ویژه دوره‌های اول و دوم برگزار شد و به‌زودی سطح ۲ نیز برگزار خواهد شد که برای دوره‌های ۳ تا ۶ در نظر گرفته شده است.

● تربیت مربی قرآن

وی خاطر نشان کرد: در هر یک از استان‌ها حدود ۳۰ مربی تربیت شده است که در کل حدود هزار مربی در سطح کشور آمادگی اجرای این طرح را دارند؛ با توجه به این آمادگی این طرح در برخی از استان‌ها اجرا شده است؛ همچنین خلاصه مباحث در ۵ برگ ارائه شده است که شامل ۵ بحث می‌شود که برای آزمون‌های نظری دوره‌ها همین مقدار کفایت می‌کند.

مدیر کل سابق قرآن و عترت

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور همچنین افزود: از دیگر مباحثی که در بخش نظری مورد تأکید قرار می‌گیرد، آشنایی با احکام فقهی است که جزء موضوعات اصلی است؛ بررسی مفاهیم آیات شاخص نیز از دیگر برنامه‌های در نظر گرفته شده است که توضیحاتی در مورد آنها داده خواهد شد.

فریبین این طرح را برای مسلمانان خارج از کشور و کسانی که می‌خواهند با آموزه‌های دین مبین اسلام آشنا شوند، مفید عنوان کرد و گفت: طراحی این سبک برای مسلمانان خارج از کشور که فرهنگ و آموزه‌های دین اسلام برای آنها نمود مشخصی ندارد و می‌خواهند آن را به روشنی لمس کنند مفید است، چرا که آنها با حضور در دوره‌های «حاملان وحی» با فرهنگ و آموزه‌های دینی آشنا می‌شوند.

وی همچنین به آموزش‌های قرآنی داخل کشور پرداخت اظهار کرد: آنچه در کشور به عنوان مدارس قرآن از آن یاد می‌شود، هنوز حرف‌های نشده است و آنچه مورد نظر جامعه قرآنی است، در این خصوص شکل نگرفته است؛ هرچند این مدارس در ابتدای راه قرار دارند، اما حرف‌های کار نمی‌کنند و برای آنها طراحی و محتوای بسیار ضعیفی دیده شده است؛ مدارس قرآنی باید به شیوه‌ای باشد که بر روی شخصیت شاگردان خود نیز تأثیر بگذارد و آنها را قرآنی پرورش دهد؛ طرح حاملان وحی با چنین ساختاری می‌تواند در مدارس قرآن وارد و مفید واقع شود.

● سرفصل‌های جلسات

کارشناس طرح حاملان وحی همچنین به مباحث مطرح شده در سرفصل‌های جلسات اشاره کرد و افزود: در هر دوره ۱۵ جلسه تشکیل می‌شود و در جلسه شانزدهم آزمون دوره برگزار می‌شود؛ برای هر جلسه مباحث به صورت مشخص عنوان شده است که طبق برنامه اساتید در کلاس‌ها حاضر می‌شوند و جلسات را پی می‌گیرند؛ هر موضوعی با توجه به سرفصل

قرآن آموزان به سمت تحقیق خوانی و قرائت پیش می‌روند، اما شاگردان می‌توانند در صورت تمایل، برای آزمون این دوره، ترتیل خوانی کنند؛ در این دو دوره نیز ۱۵ جزء دوم قرآن قرائت می‌شود و نهایتاً قرآن کریم، طی این ۶ ترم یک دوره خوانده می‌شود و در این بین علاوه بر مهارت‌های تجویدی قرآن آموزان، آموزه‌های دینی نیز به آن‌ها آموزش داده می‌شود.

کارشناس طرح حاملان وحی در مورد ساختار اولیه این طرح گفت: در طرحی که پیش از این اجرا می‌شد، دو دور قرآن ختم می‌شد که این شیوه برای مدارس قرآن شایسته است، اما برای عموم قرآن آموزان مقداری سنگین بود که با بررسی‌های صورت گرفته این طرح اصلاح شد.

هدفمند بودن ختم قرآن؛ ویژگی بارز طرح حاملان وحی

علی فریبین در مورد ضرورت طراحی و اجرای این طرح، با توجه به وجود طرح‌های بسیاری که برای آموزش قرآن در کشور موجود است، تصریح کرد: در طرح‌های آموزشی که در کشور رایج است، مباحث تئوری و نظری بیشتر مورد توجه قرار می‌گرفت، اما این طرح تلاش می‌کند که مهارت عملی قرآن آموزان را افزایش دهد؛ بیشتر وقت کلاس‌های حاملان وحی برای صوت و لحن افراد صرف می‌شود که همچون جلسات قرآن، شاگردان قرائت خود را به صورت تقلیدی اجرا می‌کنند.

وی ادامه داد: نیم ساعت از ۹۰ دقیقه کلاس نیز به بیان مواردی که به مفاهیم قرآن مربوط می‌شود، اختصاص داده شده است؛ در این نیم ساعت روی شخصیت و معنویت قرآن آموزان کار می‌شود؛ مواردی از قبیل آموزه‌های دینی، بررسی خطبه‌های نهج‌البلغه، نامه‌های امام علی (ع) و مباحث مربوط به مهدویت که لازم است یک جوان قرآنی با آنها آشنا باشد، در این کلاس در ذهن و شخصیت قرآن آموزان جای می‌گیرد.

● آشنایی با احکام فقهی

کفایت می‌کند و ۵۰ درصد نمره شفاهی در همین بخش منظور می‌شود؛ نمره اصلی که در کارنامه قرآن آموزان نیز درج می‌شود سطح روخوانی قرآن خواهد بود.

فریبین در مورد سوره‌هایی که در این دوره‌ها قرائت می‌شود نیز گفت: در دوره اول، سوره «آل عمران» تمرین می‌شود، در دوره دوم، ۹ سوره متوسط، از جمله زخرف، دخان، جاثیه، احقاف، عنکبوت، روم و لقمان با شاگردان تمرین می‌شود و با توجه به ریزنمراتی که تعیین شده، نمره آن‌ها منظور می‌شود.

وی خاطر نشان کرد: در دوره اول که با عنوان روخوانی مشخص شده است، روخوانی به صورت یک کلمه‌ای صورت می‌گیرد و در دوره دوم که مرحله روان خوانی است، به صورت جمله‌خوانی انجام می‌شود؛ تا این سطح، الگو گرفته از شیوه آموزشی سازمان دارالقرآن الکریم است، اما تغییرات مختصری داده شده است.

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور در مورد دوره‌های ۳ و ۴ گفت: در این دو دوره، ترتیل خوانی صورت می‌گیرد که در سطح تجوید مقدماتی با شاگردان کار می‌شود؛ در دوره سوم، تجوید الصلاه بررسی می‌شود که شامل تجویدی می‌شود که برای نماز لازم است؛ در این دوره، هفت و نیم جزء اول قرآن کریم با رعایت مخارج حروف عربی خوانده می‌شود؛ همچنین در دوره چهارم، هفت و نیم جزء دوم قرآن مرور می‌شود که در این دوره تجوید مقدماتی آموزش داده می‌شود.

فریبین با بیان اینکه در دوره‌های ۵ و ۶ طرح حاملان وحی تحقیق خوانی ۱ و ۲ صورت می‌گیرد، گفت: در این دو دوره،

ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به دوره‌های تربیت مربی سازمان دارالقرآن الکریم گفت: این دوره‌ها حدود ۱۰۰ ساعت برگزار می‌شود، اما دوره‌های تربیت مربی حاملان وحی تنها ۱۰ تا ۲۰ ساعت است؛ این مسئله به این دلیل است که در دوره‌های تربیت مربی حاملان وحی کسانی شرکت می‌کنند که شاگردان برتر و نمونه دوره‌ها هستند و عملاً سطح روحوانی، تجوید، صوت و لحن این افراد در سطح بالایی قرار دارد و نیاز به تمرین‌های دیگر نیست؛ در این دوره‌ها تنها توجیه طرح و فنون کلاس داری به افراد آموخته می‌شود.

فریبین در خصوص شرایط شرکت کنندگان در این طرح اظهار کرد: اینکه افراد سواد خواندن و نوشتن داشته باشند می‌توانند در این دوره‌ها شرکت کنند؛ ترجیحاً اگر سال دوم دبستان را گذرانده باشند، سطح آمادگی بالاتری خواهند داشت؛ در پایان هر

دوره نیز گواهینامه‌های دوره از سوی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد به شرکت کنندگان اعطا می‌شود.

● انعطاف‌پذیری زمان طرح

وی همچنین در مورد انعطاف‌پذیری زمان این طرح گفت: برای مقاطع بالاتر می‌توان این طرح را به صورت فشرده اجرا کرد؛ به عنوان نمونه در برخی دبیرستان‌ها این طرح به صورت آزمایشی برگزار شد که ده جلسه، طی شش جلسه فشرده اجرا شد؛ در استان ایلام نیز در مقطع بزرگسالان، این دوره‌های ۱ و ۲ این طرح، طی دو روز اجرا شد و از این نظر می‌توان گفت این طرح انعطاف بالایی دارد که قابل توجه است.

مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به دوره‌های طولانی مدت آموزش قرآن در کشور خاطر نشان کرد: وقتی شاگردان با دوره‌های طولانی مدت روبه‌رو می‌شوند که در این مدت روحوانی، روان خوانی، فصیح‌خوانی، تجوید و وقف و ابتدار اطلی می‌کنند و نهایتاً مفاهیم و آموزه‌های قرآنی به آنها آموزش داده می‌شود، چندین ترم باید گذرانده شود و ممکن است شاگردان در این مدت خسته و دلزده شوند و این راه را ادامه ندهند؛ در این طرح در نظر داریم در همان ابتدای راه شاگردان را با آموزه‌های دینی آشنا کنیم و مباحث مختلف را نیز در خلال دوره‌ها آموزش دهیم.

● آموزش قرآن در کشور همراه با فن‌آوری روز حرکت کند

مجید زکی‌لو، استاد و مدرس پیش‌کسوت قرآنی، ضمن ابراز خرسندی از پیشگامی ایکننا در معرفی و تبیین طرح‌های آموزش قرآن اظهار کرد: بسیار خوشحالم که خبرگزاری قرآنی ایران در طرح مباحث علمی و تجربی در وادی آموزش قرآن پیش قدم شده است.

این مدرس قرآن افزود: این جلسات از جمله جلساتی همچون «واکاوی تلاوت‌های قراء مصری» و یا «تبیین راهکارهای مختلف برای ارتقای سطح آموزش‌های قرآنی» می‌تواند در جامعه بسیار ثمربخش واقع شود.

زکی‌لو در ادامه به بررسی طرح‌های آموزشی کشور پرداخت و گفت: آموزش قرآن از زمان صدر اسلام آغاز شده و تا امروز هم ادامه دارد و خواهد داشت. این طرح‌های آموزشی مکمل یکدیگر هستند؛ اما آن‌چه که باید مورد توجه قرار گیرد، استفاده از تکنولوژی‌های

برتر آموزشی است و هر چه زمان جلوتر می‌رود طبعاً باید از تکنولوژی روز استفاده کرد.

عضو شورای مرکزی جمعیت قرآنی استان تهران افزود: زمانی تصور نمی‌شد که دو نفر در دو شهر متفاوت بتوانند با هم ارتباط برقرار کنند، اما امروز در کمترین زمان ممکن یک خبر یا یک موضوع را می‌توان در هر نقطه از جهان دریافت کرد.

● تربیت قرآن‌آموزان در خلال آموزش قرآن ضروری است

این مدرس پیش‌کسوت قرآن در مورد طرح حاملان وحی تصریح کرد: این طرح در نوع خود منحصر به فرد است و یکی از آمال و آرزوهای جامعه قرآنی که در امر آموزش دستی دارند، محسوب می‌شود، چرا که آموزش‌هایی که تاکنون انجام شده، لازم بوده، اما کافی نبوده است.

زکی‌لو ادامه داد: برخی از قاریان را مشاهده می‌کنیم که توان ترجمه صحیح یک آیه از قرآن را ندارند و این یک نقیصه است که بارها رهبر معظم انقلاب نیز بر این نکته تأکید فرموده‌اند که قاریان با مفاهیم قرآن، آن هم به صورت کاربردی آشنا شوند؛ چرا که اگر قرآن بخوانیم اما خود را متخلق به قرآن نکنیم، نقض غرض است.

وی با بیان اینکه قرآن تنها برای قرائت نیست، گفت: قرائت قرآن فتح بابی است برای خلیفه‌الله شدن؛ اگر تلاوت قرآن ما را به آنجا نرساند، چه بسا همین تلاوت قرآن معضلی برای جامعه بشود؛ اگر می‌خواهیم به آن نقطه برسیم، باید با مفاهیم قرآن بیشتر مانوس شویم.

این داور بین‌المللی قرآن خاطر نشان کرد: یقین داریم که مسئولان نظام، به ویژه رهبر معظم انقلاب، به دنبال این نکته هستند که قرآن به صورت

قرآن ضروری است

داوود تک فلاح، معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم، درباره این طرح گفت: کلیت این طرح مورد تأیید است، اما اشکالاتی در آن دیده می‌شود که باید برطرف شود. وی افزود: یک طرح آموزشی باید عنوان و هدف خوبی داشته باشد که طرح حاملان وحی در این دو مورد دچار مشکل نشده است؛ بعد از این مرحله، باید طرح را به آیین نامه اجرایی تبدیل کنیم، یعنی آنچه در ذهن بوده به منصف ظهور برسد که حاملان وحی در این قسمت اشکالاتی دارد که باید برطرف شود.

**آنچه در ذهن بوده
با آنچه مکتوب است،
همسانی کامل ندارد**

تک فلاح تصریح کرد: قطعاً آنچه در ذهن طراحان بوده، شفاف و روشن است و اگر اجرایی شود، ثمربخش خواهد بود، اما آنچه نوشته شده، جای سؤال دارد که باید به آن‌ها پاسخ داده شود، چرا که آنچه در ذهن بوده با آنچه مکتوب است، همسانی کامل ندارد؛ طرح‌ها باید به گونه‌ای باشد که اگر یک فرد اجرایی با این طرح مواجه شد، بتواند تمام آن را بفهمد و اجرا کند؛ در بسیاری از قسمت‌های این طرح، این مسئله رعایت نشده است.

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم با بیان اینکه در طرح‌های آموزشی سه مسئله چرایی، چیستی و چگونه باید مشخص باشد، خاطر نشان کرد: ابتدا لازم است، ضرورت طرح دیده شود و بعد از آن، برنامه‌ای برای آن تدوین شود و نهایتاً عنوان برنامه انتخاب شود؛ به عنوان مثال طرح حاملان وحی طرحی است که قرار است به صورت ترمیک و تخصصی از جایگاهی عمومی،

این داور بین المللی قرآن با اشاره به استفاده این طرح از تلاوت‌های «مصطفی اسماعیل» در ترم سوم خاطر نشان کرد: تلاوت‌های این قاری بزرگ مصری از نظر فنی بسیار غنی و پیچیده است و به همین دلیل برای فرد مبتدی شاید ثقیل باشد؛ اگر از تلاوت‌های «شحات محمد انور» استفاده شود، بهتر است و تلاوت‌های مصطفی اسماعیل برای دوره‌های بالاتر استفاده شود. عضو شورای مرکزی جمعیت قرآنی استان تهران ادامه داد: اصل ختم قرآن یک توفیق اجباری است که از نکات مثبت این طرح است، اما نباید در این طرح به گونه‌ای دیده شود که اجباری باشد و شرکت کنندگان را دلزده کند.

جای خالی وزارت قرآن دیده می‌شود

این پیشکسوت قرآنی کشور در خصوص لزوم ایجاد مرکزی برای وحدت آموزش‌های قرآن در کشور گفت: تعدد روش‌های آموزش قرآن گاهی آسیب رساننده است؛ اختلاف سلاقت در این مورد باید در جایی محک بخورد و افراد نظرات خود را بیان کنند و نهایتاً طرحی که مورد پذیرش جمعی باشد، به عنوان قالب آموزش قرآن در کشور اجرا شود.

زکی لو با بیان اینکه در سازمان‌های مختلف که متولی اجرای برنامه‌های قرآنی هستند، طرح‌های متفاوتی دیده می‌شود، تصریح کرد: یک محور و کانون مرکزی نیاز است تا این نظرات را حول یک نقطه گرد آورد و با تجمیع نظرات، طرح استاندارد و مناسبی را برای آموزش قرآن در کشور به صورت واحد ارائه دهد. این مدرس قرآن با تأکید بر لزوم تأسیس وزارت قرآن در کشور گفت: جای خالی وزارت قرآن در این زمینه دیده می‌شود؛ این مطلب یکی از مطالبات جامعه قرآنی از مسئولان کشور است که وزارت قرآن به عنوان یک محور قرار گیرد.

مجید زکی لو در پایان از مسئولان طرح آموزشی حاملان وحی خواست تا این طرح را در تک استان‌ها به صورت آزمایشی اجرا کنند و با بررسی، ارزیابی و ارزشیابی این طرح نقاط ضعف این طرح را برطرف و نقاط مثبت را تقویت سازند.

تدوین یک طرح تفصیلی برای تربیت معلم طرح‌های آموزشی

تلاوت‌های قاریان بزرگ مصری و ترمبندی آموزش بسیار عالی است، اظهار کرد: با تقویت نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف این طرح و اجرای آزمایشی آن و دیدن بازخوردها، این طرح باید تعمیم داده شود.

این مدرس قرآن پیشنهاد داد: مسئولان ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور این طرح را به وزارت آموزش و پرورش ارائه دهند تا در مدارس قرآن وارد و آموزش داده شود؛ چرا که با ورود این طرح به مدارس قرآن، قشر عظیمی از جامعه تحت پوشش این طرح قرار می‌گیرند.

وی با اشاره به سه مؤلفه معلم، مخاطب و محتوا برای ارائه طرح آموزشی، خاطر نشان کرد: در طرح حاملان وحی شرایط مخاطبان به خوبی دیده شده است؛ در بخش معلم و مربی نیز، توضیحاتی که داده شده، بسیار قانع کننده و مفید است؛ این مسئله که مباحث نظری در این طرح کم‌تر دیده شده و بخش عملی بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، باعث قوام حاملان وحی است.

**محتوای آموزشی قوی‌تری
برای حاملان وحی در نظر گرفته
شود**

این استاد پیشکسوت قرآن همچنین به مشکلات این طرح پرداخت و گفت: هدف این طرح نباید تربیت مفسر باشد؛ چرا که فرد برای رسیدن به جایگاه تفسیر باید ۱۴ شرط را داشته باشد؛ بهتر است در این طرح به جای «مفسر»، تربیت گوینده تفسیر آورده شود. زکی لو همچنین ارائه و معرفی کتب آموزشی بهتر برای این طرح را خواستار شد و افزود: در این طرح کتاب‌هایی معرفی و پیشنهاد شده است که دارای اشکالات فراوان هستند و بهتر است این کتاب‌ها توصیه نشوند؛ کتاب‌های آموزشی بهتری وجود دارند که کارشناسان با بررسی‌های علمی می‌توانند آن‌ها را ارائه دهند.

وی با تأکید بر اینکه اگر محتوای آموزشی از اتقان و کارشناسی لازم برخوردار نباشد، نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود، اظهار کرد: اگر محتوای آموزشی کاستی و نقایصی داشته باشد، جواب لازم کسب نمی‌شود و لازم است کتاب‌های آموزشی این طرح بررسی شود.

کاربردی در جامعه مطرح شود و اگر این گونه باشد، یقیناً بسیاری از معضلات جامعه برطرف خواهد شد.

زکی لو با تأکید بر اینکه به موازات آموزش قرائت قرآن باید تربیت قرآنی نیز صورت گیرد، گفت: از همان بدو امر که یک نوآموز قرآن وارد کلاس‌ها و جلسات قرآنی می‌شود، باید با مفاهیم اولیه قرآن و با آداب اسلامی، هر چند به حد اندک، آشنا شود و رفته رفته این شخص متخلق به اخلاق قرآنی شود.

**طرح حاملان وحی
از طریق آموزش و
پرورش تعمیم داده
شود**

وی طرح «حاملان وحی» را در همین راستا عنوان کرد و افزود: رویکرد این طرح که از سوی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد ارائه شده است، به این سمت و سواست و به همین دلیل در ابتدای امر، کلیت این طرح را تأیید می‌کنیم؛ این طرح، اتفاق مبارکی است که افتاده است، اما خالی از اشکال نیست و باید کارشناسان و صاحب نظران کمک کنند تا این مشکلات برطرف شود.

این استاد پیشکسوت قرآن در ادامه به ویژگی‌ها و نقاط مثبت طرح حاملان وحی اشاره کرد و گفت: حاملان وحی طرح ارزنده و جامعی است؛ تلفیق آموزش قرائت با مفاهیم قرآن از ویژگی‌های مثبت این طرح است؛ همچنین عنوان کردن احادیث موضوعی پیرامون قرآن، احکام فقهی، به ویژه مطهرات و نجاسات و تبیین مسئله حجاب، آشنایی با زندگی علما و بزرگان اخلاق، آشنایی با پیام‌های قرآن و تجوید الصلاه از دیگر نکات مثبت طرح حاملان وحی است. زکی لو با بیان اینکه استفاده از

● همه چیز قرآن قرائت و حفظ نیست

وی همچنین اظهار کرد: در این بین نیز عده‌ای پرچمدار مظاهر قرآن هستند؛ آنچه مسلم است باید این مظاهر در کشور حفظ شود، اما همه چیز قرآن قرائت و حفظ نیست و این‌ها نمادی از مراجعه به قرآن است؛ اصل این است که مسئولان جامعه در رده‌های مختلف رفتار و کرداری قرآنی داشته باشند.

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم به طرح آموزشی حاملان وحی پرداخت و گفت: سازمان‌ها و نهادهای مختلفی طرح‌هایی را ارائه و اجرا کرده‌اند؛ امروز بیش از سه هزار مؤسسه، مرکز و خانه قرآن در کشور فعالیت قرآنی می‌کنند که بسیار ممدوح و شایسته است؛ با این حال باید به این نکته توجه کرد که آیا در این طرح‌ها چه چیزی نبوده که در این طرح شکل گرفته است و یا اینکه در طرح‌های قبلی چه چیزی ناقص بوده است که در این طرح تقویت شده است؛ این موارد باید در این طرح تعریف شود.

وی تأکید کرد: البته این نکته ایراد نیست که اگر چند مؤسسه و مرکز قرآنی داریم، مرکز دیگری شکل نگیرد، اما باید ضرورت تشکیل آن مشخص و هدف گذاری شود؛ هر چقدر این کار دقیق‌تر صورت گیرد، می‌توانیم برای عده و عده طرح بهتر برنامه‌ریزی کنیم؛ همچنین این طرح دارای اجزایی است که باید برای هر یک از اجزای آن هدفی معلوم شود و ارتباط اجزا با یکدیگر مشخص شود، هر چند ارتباط آن‌ها در قالب جدولی عنوان شده است.

● هر طرح آموزشی دارای هدف رفتاری کلی است

تک‌فلاح با بیان اینکه هر طرح آموزشی دارای هدف رفتاری کلی است، خاطر نشان کرد: این نکته بدان معناست که مخاطبان در پایان دوره، به یک جایگاه و شأنتی رسیده باشند و بعد از آن، تعریفی ارائه شده باشد که در این طرح رعایت شده است؛ این مراحل چپ‌چین خوبی دارد، اما تعاریفی که باید برای مخاطب ارائه شود، نقص دارد. اگر می‌خواهیم این طرح در کشور اجرایی شود، لازم است که این نقیصه برطرف شود.

وی با تأکید بر ضرورت تدوین طرح تفصیلی و آیین‌نامه دقیق و روشن برای طرح‌های آموزشی اظهار کرد: در طرح‌های تفصیلی باید

دست مخاطب را بگیرد و به مراتب تخصصی برساند که این مسئله کلیت این طرح است؛ ضرورت این طرح به صورت شفاف پرداخته نشده است که باید در این طرح به صورت کامل بازگو شود.

● باید اعمال و رفتار اشخاص نیز مطابق با خصایص قرآنی باشد

وی در ادامه افزود: به هر حال افراد در جامعه اسلامی قطعاً باید قرآنی باشند و این از فرمایشات رهبر معظم انقلاب است که در جامعه اسلامی باید قرآن همه را فراگیرد؛ بنابراین باید به جایی برسیم که افراد جامعه روخوانی و روان‌خوانی صحیحی داشته باشند و وقتی آیات را می‌شنوند معنای ظاهری آن را درک کنند و به صورتی برنامه‌ریزی شود که اعمال و رفتار اشخاص نیز مطابق با خصایص قرآنی باشد که این نکته هدف غایی جامعه اسلامی است.

این فعال قرآنی کشور خاطر نشان کرد: قطعاً برنامه‌های قرآنی دستگاه‌ها و سازمان‌هایی که فعالیت قرآنی دارند، با این دید است که فرهنگ قرآنی در لایه‌های مختلف جامعه نهادینه شود و تمام اقشار مختلف جامعه را دربرگیرد.

تک‌فلاح با اشاره به نامگذاری امسال از سوی مقام معظم رهبری به عنوان سال «جهاد اقتصادی» گفت: برای جهاد اقتصادی نیز باید قرآن جایگاهی داشته باشد و نمی‌توان گفت که قرآن برای عبادت است؛ قرآن برای هر مسئله‌ای نکاتی دارد که باید از سوی متخصصان حوزه‌های مختلف استخراج شود تا مورد استفاده قرار گیرد.

شاخص هستند که می توانند به این جایگاه برسند؛ بنابراین این نکته باید در این طرح اصلاح شود و به عنوان مثال استاد تفسیر به جای واژه مفسر بیاید.

● **نهیضت قرآن خوانی**
جایگزین نهیضت
قرآن آموزشی شود

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم، در مورد این طرح اظهار کرد: زیادبودن تمرین های قرائت حاملان وحی از نکات برتر و شاخص این طرح است. وی با تأکید بر اینکه به جای نهیضت قرآن آموزشی باید به نهیضت قرآن خوانی بپردازیم، اظهار کرد: در گذشته معلمان، قرآن می خواندند و شاگردان با تکرار، قرآن را فرا می گرفتند و در صورت علاقه مندی به کلاس های قرآن وارد می شدند.

● **سهم قرآن آموزان**
در کلاس ها افزایش
پیدا کند

این فعال قرآنی ادامه داد: اگر در کلاس ها واقعاً به خواندن قرآن پرداخته شود بسیار مفید خواهد بود تا اینکه معلم یا مربی به زیاده گویی بپردازد، در صورتی که وقت کلاس گرفته می شود و شاگردان از تب و تاب آموختن می افتند؛ این در حالی است که در پایان تعدادی از آن ها تنها وقت دارند یک یا دو دقیقه به قرائت قرآن بپردازند و آن هم به دلیل اینکه مسلط نیستند و معلم نیز به خوبی نمی تواند از شاگردان غلط بگیرد و با اسلوب غلط گیری صحیح آشنا نیستند، شاگردان را دل زده می کنند. وی همچنین اظهار کرد: در همان وقت محدود، معلم غلط های بسیاری از قرآن آموز می گیرد و همین نکته علاوه

کردند که هنوز به آن جایگاه نرسیده ام که شمارا به قاری حرفه ای شدن توصیه کنم؛ بنابراین قرار نیست قاری حرفه ای پرورش دهیم؛ بالاترین چیزی که باید در نظر گرفته شود این است که کسی را داشته باشیم که به سمت همراهی و انس گرفتن با قرآن پیش برود و متخلق به اخلاق قرآنی باشد و در این بین کسانی را داشته باشیم که با نشان دادن مظاهر قرآن، جامعه را به سمت قرآن جذب کنند.

وی همچنین با بیان اینکه برخی از محتواهای این طرح در بسیاری از موارد تناسب ندارد، افزود: در بخشی از توضیحات این طرح آمده است که مخاطبان در پایان به جایگاهی برسند تا به عنوان قاری، حافظ، ... و مفسر تربیت شوند؛ واقعیت این است که کمتر جایگاهی است که می تواند این ادعا را داشته باشد، چرا که رسیدن به جایگاه تفسیر قرآن، استعداد های خاصی را می طلبد و افراد

طرح به ضد ارزش تبدیل شود؛ بنابراین تدوین یک طرح تفصیلی مناسب برای تربیت معلم طرح های آموزشی ضروری است.

تک فلاح همچنین ادامه داد: تدوین تکنولوژی آموزشی بر اساس اهداف غایی آموزش، طبق هشت مرحله شکل می گیرد که مهمترین مرحله آن است که نیاز جامعه در این مورد تا چه میزان است؛ یعنی تربیت مربی و قاری حرفه ای لازم برای جامعه در حد کفایت.

● **قرار نیست قاری حرفه ای**
پرورش دهیم

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم با اشاره به فرمایشات رهبر معظم انقلاب در یکی از دیدار های جامعه قرآنی با ایشان، یاد آور شد: مقام معظم رهبری در یکی از جلساتی که با جامعه قرآنی داشتند به این نکته اشاره

سرفصل کلاس ها به ترتیب مشخص شود و این نکته که در چه شرایطی برگزاری کلاس ها مناسب است و یا این که وسایل کمک آموزشی لازم چیست و مخاطب باید چه پیش نیازهایی داشته باشد؛ محتوای آن نیز باید روشن باشد که توان رساندن مخاطب به اهداف طرح را داشته باشد.

این فعال قرآنی کشور با بیان اینکه سه مؤلفه معلم، متعلم و محتوا باید در طرح ها مورد توجه ویژه قرار گیرد، گفت: معلم است که دو عنصر دیگر را به هم پیوند می دهد و چرخه را کامل می کند؛ اگر مربی و معلم خوب و مناسبی برای طرح ها در نظر گرفته نشود، با وجود بهترین محتوا، ممکن است

بر اینکه وقت قرائت قرآن او را می‌گیرد، باعث می‌شود شاگرد دیگر برای ادامه دادن مسیر آموختن قرآن دچار مشکل شود.

● همه قاریان قرآن استعداد مربی شدن ندارند

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم با بیان اینکه باید این مسائل در موضوع تربیت مربی حاملان وحی در نظر گرفته شود، اظهار کرد: بسیاری از افراد، قاریان خوبی هستند اما نمی‌توانند مربیان خوبی باشند و استعداد این کار را ندارند؛ باید کارهای

عملی آن‌ها نیز در مسئله آموزش قرآن دیده شود و آن‌ها در کنار اساتید قرآن تلمذ کنند تا بتوانند به این آمادگی برسند. تک‌فلاح تصریح کرد: در طرح حاملان وحی، برای تربیت مربی از برترین‌های طرح استفاده خواهد شد، اما ممکن است آن‌ها نتوانند به خوبی به تربیت قرآن‌آموزان بپردازند؛ به فرض اینکه یاد دادن را به آنان بیاموزیم، اما مشخص نیست که بتوانند به خوبی آنچه را که فرا گرفته‌اند، اجرا کنند. این فعال قرآنی همچنین با اشاره به محتوای طرح حاملان وحی اظهار کرد: سرفصل‌های این طرح باید جزئی‌تر و مشخص‌تر باشد؛ در این طرح هر سه جلسه یک عنوان دارد که باید به صورت مجزا، مشخص شود. با توجه به اینکه در این نشست، مجید زکی‌لو، استاد پیشکسوت قرآن به کتاب آموزش قرآن سازمان دارالقرآن الکریم انتقاداتی مطرح کرد، تک‌فلاح در این خصوص اظهار کرد: با وجود اشکالاتی که در این کتاب موجود است، اما تمرینات زیاد این کتاب باعث شد تا آن را معرفی کنیم.

● طرح جامعی برای آموزش قرآن ارائه خواهد شد

وی ادامه داد: این کتاب سال‌ها پیش، از سوی آموزش و پرورش تدوین و ارائه شد که در بین سایر کتاب‌ها مورد بررسی قرار گرفت و در نتیجه کارشناسان خروجی این کتاب را ۷۰ درصد عنوان کردند، در حالی که خروجی سایر کتاب‌ها ۳۰ درصد بود و به همین دلیل این کتاب نشر پیدا کرد. این فعال قرآنی با تأکید بر ضرورت تجمیع طرح‌ها و کتاب‌های آموزش قرآن اظهار کرد: باید کتاب‌ها

و روش‌های قرآنی به صورت واحد و استاندارد تهیه و ارائه شود، چرا که مردم در حوزه آموزش قرآن در دست ما، به عنوان فعالان قرآنی امانت هستند. معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن از ایجاد کارگروهی برای تدوین محتوای آموزشی قرآن خبر داد و افزود: در کمیسیون آموزش‌های عمومی شورای توسعه فرهنگ قرآنی، کارگروهی برای تدوین محتوای آموزشی و استانداردسازی ایجاد شده است؛ در نهایت، نتیجه این کار گروه ابلاغ خواهد شد و با توجه به این ابلاغیه و سرفصل‌هایی که تعیین خواهد شد، کتاب آموزشی استاندارد تدوین می‌شود و این چند پارگی از بین خواهد رفت. تک‌فلاح تصریح کرد: کتاب‌های بهتر و کم‌اشکال‌تر باید قطعاً جایگزین شوند؛ همچنین کتاب‌ها و روش‌های آموزشی نیز برای سطوح مختلف باید متفاوت تعریف شود.

● ۱۲۰ جلسه برای بررسی نظام آموزش قرآن برگزار می‌شود

معاون آموزشی و پژوهشی سازمان دارالقرآن الکریم با بیان اینکه یک نظام کامل و استاندارد برای آموزش قرآن باید تعریف شود، اظهار کرد: این مباحث، طبق وظیفه‌ای که شورای عالی قرآن بر عهده وزارت آموزش و پرورش قرار داده است، در کمیسیونی با حضور نمایندگان سازمان‌ها و نهادهای قرآنی و همچنین متخصصان امر آموزش پیگیری می‌شود. وی در پایان افزود: شش جلسه تاکنون برگزار شده است و در ادامه ۱۲ جلسه اصلی دیگر در سال جاری برگزار خواهد شد؛ در ذیل آن، جلساتی با کارگروه‌ها برگزار می‌شوند که در نهایت بیش از ۱۲۰ جلسه در طول سال خواهد شد که امیدواریم نتایج خوبی داشته باشد.

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکردهای
کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

«تقد و بررهمی طرح تلاوت نور»

♦ عجت الاسلام والمسلمین حمیدرضا ارباب سلیمانی

♦ دبیر ستاد عالی کانون های فرهنگی هنری مساجد

♦ یکشنبه ۴ اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ - ساعت ۹ صبح

♦ سالن همایش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)

فصل چهارم

چنین فرهنگی در زندگی ما ساری و جاری است یا خیر.

تفاوت‌های تلاوت قرآن کریم با قرائت

وی با اشاره به تفاوت‌های تلاوت قرآن کریم با قرائت، ادامه داد: در قرائت به دنبال فهم مطلب هستیم، اما در تلاوت تدبیر در قرآن کریم نیز یک اصل است و باید مورد توجه قرار گیرد؛ گاهی اوقات برخی مطرح می‌کنند که با توجه به اینکه چند سالی است بحث تلاوت مطرح است، بهتر است به موضوعات دیگر بپردازیم، اما تأکید بر

عنوان کرد و گفت: تلاوت نور در دور افتاده‌ترین نقاط کشور در حال اجراست و هر شب یک صفحه از قرآن کریم بعد از نماز مغرب و عشا تلاوت می‌شود؛ در دسترس همه است و به سهولت می‌شود در آن مشارکت کرد. همچنین برای این طرح بودجه ویژه‌ای به جز اینکه قرآن در دسترس باشد، صرف نمی‌شود.

● تلاوت نور ریشه در فرهنگ قرآن دارد

ارباب سلیمانی با بیان اینکه این طرح از فرهنگ قرآنی برگرفته شده است، اظهار کرد: تلاوت نور ریشه در فرهنگ قرآن دارد، چرا که در قرآن به این نکته سفارش شده است که هر چه می‌توانید قرآن بخوانید؛ در آیات مختلفی نیز به تلاوت قرآن سفارش شده و مورد تأکید قرار گرفته شده است.

وی با اشاره به روایتی از پیامبر مکرّم اسلام (ص) مبنی بر محوری بودن مساجد در هدایت و تربیت مردم خاطر نشان کرد: در این روایت آمده است که پیامبر (ص) فرموده‌اند که مساجد بنا نهاده شده‌اند برای اینکه پایگاه هدایت و تربیت باشد و این حرکت با قرآن میسر می‌شود.

ارباب سلیمانی همچنین به سفارش ائمه اطهار (ع) در خصوص توجه به تلاوت قرآن پرداخت و گفت: در روایتی از امام صادق (ع) آمده است که «یکی از نشانه‌های مؤمن این است که روزانه ۵۰ آیه از قرآن کریم را تلاوت کند»؛ باید به این نکته توجه کرد که آیا

حجت الاسلام والمسلمین حمیدرضا ارباب سلیمانی، مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در نشست تخصصی «تبیین طرح تلاوت نور و تأثیر آن در فضا سازی قرآنی در سطح جامعه» با اشاره به اهتمام خیرگزاری قرآنی ایران به بالندگی حوزه فعالیت‌های قرآنی کشور، اظهار کرد: ایکنای همواره برای بالندگی حوزه قرآن تلاش می‌کند و به فضل الهی در این چند سال گذشته گام‌های مؤثری برداشته است.

وی با اشاره به برگزاری نشست‌های تخصصی در ایکنای خاطر نشان کرد: این نوع نشست‌ها و گفت‌وگوهای علمی و فرهنگی بسیار سازنده است، چرا که اساساً فرهنگ اسلامی سیاست اولیای الهی بر همین گفت‌وگوها مبنی بوده است؛ آنچه مایه گسترش فرهنگ اسلامی بوده، منطق و استدلال اسلامی و نگاهی بوده که از نظر علمی در مباحث مختلف ارائه می‌کرده است.

● منطق اسلام منطق گفت‌وگو و بحث‌های استدلالی است

ارباب سلیمانی با تأکید بر اینکه خود قرآن کریم بهترین شاخص برای فهم این مطلب است، گفت: منطق اسلام منطق گفت‌وگو و بحث‌های استدلالی است و حتی در ارتباط با دشمنان نیز در قرآن کریم ذکر شده است که اگر با آن‌ها گفت‌وگو دارید، به گونه‌ای رقم بخورد که سازنده باشد و آن‌ها را دستگیری کند.

دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در ادامه با اشاره به طرح تلاوت نور، این طرح را گسترده‌ترین، روان‌ترین و ارزان‌ترین طرح قرآنی کشور

یکشنبه ۴ اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ - ساعت ۹ صبح
سالن همایش خبرگزاران (ایکنای)

طرح «تلاوت نور» فرصتی برای برقراری ارتباط بین جوانان و قرآن

که همان مبارزاتی است که با کفار، مشرکان و منافقیان صورت می‌گیرد. ارباب سلیمانی جهاد کبیر را سومین نوع جهاد دانست و افزود: این نوع جهاد در تهاجم فرهنگی مطرح شده است؛ وقتی دشمن با فرهنگ خود حمله می‌کند و تمام ارزش‌ها را تهدید می‌کند، باید از قرآن مدد گرفت؛ اگر می‌خواهیم فرزندانمان در مقابله با تهاجم فرهنگی در امان باشند، باید دست‌ان‌ها را در دست قرآن بگذاریم و بین آن‌ها و قرآن آشتی برقرار کنیم.

● زمینه‌سازی برای الفت نوجوانان و جوانان با مسجد

وی با تأکید بر اینکه طرح تلاوت نور فرصتی برای برقراری این آشتی است، اظهار کرد: امروز هزاران جوان در مساجد در این طرح شرکت می‌کنند؛ همین که یک نوجوان و جوان با مسجد الفت پیدا کند، آغاز هدایت است و ما در مجموعه ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور به دنبال زمینه‌سازی رسیدن به این هدف است.

دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به وحشت دشمن از مساجد و قرآن خاطر نشان کرد: اگر امروز در بحرین مساجد مورد هجوم قرار می‌گیرند، اگر در جنگ ۳۳ روزه لبنان مساجد را با خاک یکسان کردند و در جنگ ۲۲ روزه نیز مساجد تخریب شد، حاکی از وحشت دشمن از این پایگاه است و این وحشت دشمن برای ما یک ارزش است؛ ما به عنوان مسلمان باید این میراث جاوید را حفظ و به آن افتخار

تکامل راطی کند و به نقطه اوجی برسد؛ برای رسیدن به این اوج راهی جز پناه بردن به قرآن نیست؛ لذا باید فرهنگ قرآن برای تربیت آحاد مردم گسترش پیدا کند. به هر میزان که نوجوان و جوان ما به قرآن نزدیک شود، در امان خواهد بود. دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به آیه «فَلَا تَطْعَمُ الْكٰفِرِيْنَ وَجَاهِدْهُمْ بِهٖ جِهَادًا كَبِيْرًا» گفت: در فرهنگ قرآن سه نوع جهاد مطرح شده است؛ یکی از آن‌ها جهاد اکبر، یعنی همان مبارزه با نفس است که قرآن دائماً راجع به آن به ماسفارش کرده است که همواره احساس کنیم در آغاز راه هستیم و خود را تطهیر شده نپنداریم تا رشد کنیم؛ دیگری جهاد اصغر است

نقطه‌ای بسنده کرد و باید همواره برای استمرار این حرکت تلاش کرد تا به این مرحله برسیم. مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه نعمتی بزرگ‌تر از نعمت قرآن در عالم هستی وجود ندارد، اظهار کرد: در سوره «الرحمن»، نعمات الهی به ترتیب بیان شده است که قرآن به عنوان شاه‌بیت نعمات بیان شده است؛ طبیعی است که هر چه به قرآن رجوع کنیم و قرآن را گسترش دهیم شکر نعمت و به وظیفه الهی عمل کرده‌ایم.

● رشد و بالندگی انسان هدف از خلقت بوده است

وی تصریح کرد: رشد و بالندگی انسان هدف از خلقت بوده است تا انسان مسیر

این است که تلاوت استمرار داشته باشد، چرا که تلاوت قرآن کریم یک اصل و استمرار آن وظیفه است. ارباب سلیمانی در این مورد به روایتی از امام سجاد(ع) اشاره کرد و گفت: از ایشان پرسیده شد که بالاترین فضیلت چیست و امام سجاد(ع) پاسخ دادند: «حَالُ الْمُرْتَحِلِ»؛ ایشان در توضیح این عبارت فرمودند «منظور آن است که فرد قرآن را آغاز کند و آن را به پایان برساند، در حالی که همواره از آخر قرآن به اول آن کوچ کند» بنابراین در تلاوت قرآن نباید به هیچ

مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ادامه داد: برای برطرف کردن این مسئله دوره‌های متعددی طراحی شد و بسیاری از طلابی که در مدارس تدریس می‌کردند در این دوره‌ها با شیوه‌های بیان تفسیر کوتاه و منابع تفسیری آشنا شدند؛ در پایان از آنها خواسته شد که کار تفسیری را در کلاس‌های خود اجرا کنند و شیوه کار خود را برای ستاد عالی بفرستند.

● تشکیل گروهی برای بررسی شیوه آموزش طلاب در مدارس

اریاب سلیمانی با اشاره به تشکیل گروهی ویژه بررسی شیوه آموزش طلاب در مدارس اظهار کرد: این گروه با بررسی شیوه آموزشی طلاب، کسانی که به صورت مطلوب طرح را اجرا کرده بودند، مورد تشویق قرار دادند و به کسانی که در این طرح دچار اشتباه شده بودند، تذکر دادند تا شیوه خود را اصلاح کنند و به سطح مطلوب برسند.

وی با بیان اینکه امروز شاهد گسترده شدن جلسات تفسیری متعدد در کشور هستیم، تصریح کرد: بالغ بر هفت هزار جلسه تفسیری روزانه در مساجد کشور ثبت شده است؛ در گذشته در زمینه‌های مختلف قرآن دچار خسران بودیم اما امروز در عرصه تفسیر قرآن کریم کارهای ارزشمندی صورت گرفته است.

دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور با اشاره به تهیه و توزیع «تفسیر همراه» در این ستاد اظهار کرد: این تفسیر در ۱۵ جلد، قطع پالتویی

این مرکز هستیم.

مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به اهتمام بزرگان کشور به مسئله تفسیر قرآن کریم اظهار کرد: از کارهایی که در سال‌های اخیر به همت بزرگان کشور با جدیت دنبال شده است، موضوع توسعه فرهنگ تفسیر قرآن است؛ اگر قرآن برای مخاطب تبیین نشود، اثری که باید در دل و روح او بگذارد نخواهد داشت؛ بنابراین باید برای تبیین قرآن، فرهنگ تفسیر گسترش پیدا کند.

● صرف اینکه قرآن کریم تلاوت شود، کافی نیست

وی افزود: صرف اینکه قرآن کریم تلاوت شود، کافی نیست؛ درست است که نگاه به قرآن کریم و خواندن آن ثواب است، اما هدف از نزول قرآن این است که انسان از ظلمات به سوی نور هدایت شود و این اتفاق باید رخ دهد و ساز و کارش تعریف شود؛ یکی از ابزارهایی که می‌تواند ما را در رسیدن به این مقصد موفق کند، گسترش فرهنگ تفسیر قرآن است.

وی در ادامه سخنان خود در این نشست با اشاره به کتب تفسیر ارزشمند موجود در جامعه خاطر نشان کرد: امروز تفاسیر بسیار متنوعی در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد و روزبه‌روز تفاسیر مختلفی به جامعه عرضه می‌شود و دیگر کسی نمی‌تواند ادعا کند که کتب تفسیر قرآن کریم در دسترس نیست.

اریاب سلیمانی با اشاره به عذر برخی در خصوص آشنایی با منابع تفسیر در گذشته گفت: زمانی ائمه جماعت این مطلب را عنوان می‌کردند که با منابع تفسیر آشنایی نداشته و برای بیان تفسیر در مساجد وقت کافی ندارند و یا اینکه نمی‌توانند تفسیر همراه را در مدت‌زمان کوتاه بیان کنند.

کنیم.

● گسترش فرهنگ تفسیر قرآن در کشور

اریاب سلیمانی با اشاره به گسترش فرهنگ تفسیر قرآن در کشور خاطر نشان کرد: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی مراکز و مؤسسات متنوع قرآنی در کشور شکل گرفت، کتاب‌های بسیاری به رشته تحریر درآمد، نرم‌افزارهای قرآنی تولید شد و چهره‌های قرآنی فراوانی تربیت شدند؛ همچنین مرکز تخصصی تفسیر قرآن برای اولین بار در حوزه علمیه شیعه در ایران تأسیس شد که امروز شاهد فارغ‌التحصیلان بسیاری از

همچنین حجت الاسلام ارباب سلیمانی با انتقاد از بسته شدن مساجد بعد از اقامه نماز تصریح کرد: گاهی اوقات مساجد بعد از اقامه نماز بسته می‌شوند و وقت لازم برای اجرای برنامه‌های قرآنی وجود ندارد، در حالیکه لازم است از تمام ظرفیت‌های مساجد استفاده کرد.

● اجرای طرح «تلاوت نور» منحصراً به مساجد کشور نمی‌شود

در ادامه محمدرضا جعفری، معاون آموزشی و پژوهشی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در خصوص اهداف کلی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور اظهار کرد: این ستاد با هدف ترویج فرهنگ دینی و قرآنی در جامعه شکل گرفت و یکی از رسالت‌های اصلی آن احیای کارکردهای مساجد است. وی با بیان اینکه یکی از کارکردهای برجسته مساجد فعالیت‌های قرآنی است، افزود: مسجد باید پایگاه اصلی فعالیت‌های قرآنی باشد؛ این کار کرد اگر در مساجد احیا شود، یقیناً می‌تواند زمینه جذب جوانان و نوجوانان را بیش از پیش فراهم کند؛ قرآن و مسجد برای ایجاد آرامش، یافتن سعادت دنیوی و اخروی به انسان داده شده است و از عنایات الهی محسوب می‌شوند.

● ضرورت احیای کارکردهای مسجد

جعفری با تأکید بر ضرورت احیای کارکردهای مسجد، اظهار کرد: مسجدی احیا شده تلقی می‌شود که حضور جوانان در آن مشهود باشد و محل و مأمنی برای جوانان باشد تا آنان بتوانند نیازهای فکری،

اظهار کرد: بالغ بر ۶۳ هزار روستا در کشور وجود دارد که برای توسعه فرهنگ قرآنی باید امکانات آن مناطق را فراهم کنیم.

مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین گفت: کتاب‌های قرآن نیز در مساجد فرسوده می‌شوند که باید آنها را با کتب جدیدتر جایگزینی کنیم و برای این کار لازم است مرکزی برای جمع‌آوری کتاب‌های فرسوده قرآن تشکیل شود.

● بی‌توجهی برخی مساجد به برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی

وی با اشاره به بی‌توجهی برخی مساجد به برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی اظهار کرد: در برخی مساجد برای برنامه‌ها و مراسم‌های مختلف ساعت‌ها وقت می‌گذارند، در حالی که از فعالیت‌ها و برنامه‌های قرآنی غافل هستند.

دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور خاطر نشان کرد: در برخی اوقات نیز ائمه جماعت توانایی بیان تفسیر را ندارند، در حالیکه لازم است ائمه جماعت در چند مورد توانایی داشته باشند که از مهم‌ترین آنها بیان تفسیر قرآن کریم است.

را شامل می‌شود. طلاب می‌توانند در شرایط مختلف این تفسیر را همراه خود داشته باشند و پیش از ارائه مطلب آن را مطالعه کنند

وی در مورد استقبال مراکز مختلف و شخصیت‌های برجسته کشور از تفسیر همراه اظهار کرد: آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی پس از مشاهده این اثر گفت این کتاب حلقه مفقوده تفسیر قرآن کریم بود و توانسته است این خلأ را پر کند؛ همچنین حجت‌الاسلام قرآنی نیز پس از مطالعه بخشی از آن اظهار کرد که چهل سال است که می‌خواستم چنین کاری انجام دهم و شما سبقت گرفتید.

دبیر ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور در ادامه سخنانش به مشکلاتی که بر سر راه اجرای طرح تلاوت نور قرار دارد پرداخت و گفت: کتاب قرآن کریم به اندازه کافی در دسترس نیست؛ چاپ قرآن کریم باید به گونه‌ای باشد که نیازهای جامعه را برطرف کند.

ارباب سلیمانی با تأکید بر ضرورت توجه به روستاها در توسعه فرهنگ قرآنی

مسجد باید پایگاه اصلی فعالیت‌های قرآنی باشد؛ این کار کرد اگر در مساجد احیا شود، یقیناً می‌تواند زمینه جذب جوانان و نوجوانان را بیش از پیش فراهم کند؛ قرآن و مسجد برای ایجاد آرامش، یافتن سعادت دنیوی و اخروی به انسان داده شده است

دبیر ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور در ادامه سخنانش به مشکلاتی که بر سر راه اجرای طرح تلاوت نور قرار دارد پرداخت و گفت: کتاب قرآن کریم به اندازه کافی در دسترس نیست؛ چاپ قرآن کریم باید به گونه‌ای باشد که نیازهای جامعه را برطرف کند.

تهیه شده است که شامل آیات برگزیده‌ای می‌شود که برای همه اقشار مردم کاربردی و قابل استفاده است.

ارباب سلیمانی در مورد شیوه پردازش «تفسیر همراه» اظهار کرد: با بررسی‌های که صورت گرفت آیات انتخاب شد و پس از آن، بیست نفر فارغ‌التحصیلان رشته تفسیر قرآن کریم از حوزه دعوت شدند و ۱۵ منبع تفسیری در اختیار آنها قرار داده شد؛ پس از مطالعاتی که این گروه انجام داد، نهایتاً تفسیری با یک قلم به اندازه ۵ صفحه قطع پالتویی ذیل هر آیه نوشته شد.

● «تفسیر همراه» با استقبال بسیار بالایی روبرو شد

ارباب سلیمانی افزود: جلد اول «تفسیر همراه» با استقبال بسیار بالایی برخوردار شد و این کار تا جلد پانزدهم ادامه پیدا کرد؛ در هر جلدی دو جزء از قرآن کریم وجود دارد که در مجموع، کل قرآن کریم

سیاسی و اجتماعی خود را در مساجد برآورده سازند.

معاون آموزشی و پژوهشی ستاد عالی کانون های فرهنگی-هنری مساجد کشور تصریح کرد: نظام جمهوری اسلامی ایران، نظامی مسجدمحور است و مردم آن نیز مسجدباور هستند، چرا که این نظام برگرفته از کتاب الهی و سنت پیامبر مکرم اسلام (ص) است.

وی با اشاره به فضا سازی رسانه های غربی و شبهه افکنی در جامعه، گفت: در حال حاضر که فضای رسانه های استکبار نشانهای از تزویر و نیرنگ است و توانسته غالب باشد و فتنه و شبهه را در جامعه ایجاد کند، شناساندن مسجد و قرآن نیاز به همت و جدیت بیشتری دارد؛ یکی از رسالت های اصلی اصحاب رسانه شناساندن صحیح زیبایی ها و ارزش های مسجد و قرآن به نسل جوان است.

● طرح تلاوت نور؛ ماندگارترین طرح قرآنی

جعفری در ادامه به طرح تلاوت نور اشاره کرد و افزود: ستاد عالی کانون های فرهنگی-هنری مساجد کشور مبدع فراگیرترین طرح قرآنی کشور است، و شاید بتوان از طرح تلاوت نور به عنوان ماندگارترین طرح قرآنی یاد کرد. جعفری با بیان اینکه طرح تلاوت نور در ۲۵ هزار مرکز برگزار می شود، خاطر نشان کرد: اصل این طرح، تلاوت یک صفحه از قرآن به همراه ترجمه، بعد از نماز مغرب و عشا است، اما در برخی مساجد با شیوه های مختلف این طرح اجرا می شود.

● تلاوت نور منحصر به مساجد نمی شود

وی با یادآوری این مطلب که تلاوت نور منحصر به مساجد نمی شود، ادامه داد: در حال حاضر این طرح در ۲۵ هزار مرکز در حال اجراست که پادگان ها، ندامت گاه ها، دانشگاه ها و برخی ادارات نیز مجری این طرح هستند. معاون آموزشی و پژوهشی ستاد عالی کانون های فرهنگی-هنری مساجد کشور با اشاره به برگزاری همایش «مساجد فعال قرآنی کشور» در مشهد، اظهار کرد: نیاز است که هر از چندگاهی با هدف ساماندهی و توسعه طرح تلاوت نور، نشست های تخصصی با حضور اصحاب مسجد و قرآن در کشور برگزار شود؛ به همین منظور اولین همایش «مساجد فعال قرآنی کشور» برگزار شد. وی ادامه داد: فعالیت هایی از جمله طرح تلاوت نور، طرح تفسیر همراه، برگزاری جلسات آموزش قرآن کریم، برگزاری محافل انس با قرآن و برنامه های قرآنی شکوفه های بهشت که از سوی ستاد عالی کانون ها طراحی و برگزار می شود، در خانه های نور مساجد تجمع شده اند؛ این همایش ویژه مساجدی است که علاوه بر سابقه زیاد در اجرای طرح تلاوت نور و سایر فعالیت های قرآنی، فعالیت هایشان ظهور بیشتر و نمایان تری داشته باشد؛ یعنی با عنوان مساجد برتر و الگو در استان ها شناخته شده باشند و نقش بسزایی در شناساندن فعالیت های قرآنی داشتند.

● همایش «مساجد فعال قرآنی کشور»

وی در مورد برنامه های این همایش اظهار کرد: همایش «مساجد فعال قرآنی کشور» از

هفتم تا نهم اردیبهشت ماه در مشهد مقدس با قرائت پیام آیت الله العظمی جواد آملی آغاز همچنین سخنرانی شخصیت هایی همچون حسن رحیم پور از غدی و حجت الاسلام رحیمیان، نماینده ولی فقیه در بنیاد شهید و امور ایثارگران از دیگر برنامه های مراسم افتتاحیه این همایش بود.

جعفری با بیان اینکه روز دوم این همایش جنبه آموزشی داشت، گفت: در این روز کارگاه های تخصصی با حضور اساتید مطرح قرآن برای مدعوان برگزار شد.

مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی کشور برگزار شد، افزود: این همایش توانست در بحث توسعه طرح تلاوت نور بیش از پیش موفقیت‌هایی را برای ستاد به همراه داشته باشد.

جعفری در خصوص ضرورت برگزاری این همایش و نشست‌های تخصصی آن، گفت: طبیعی است که طرحی به این فراگیری دست‌خوش سلاطین اشخاص می‌شود که نیاز به بررسی و سامان‌دهی بیشتر دارد و باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

● تفسیر همراه، طرح «تلاوت نور» را تکمیل کرده است

مر تزی نجفی قدسی، فعال قرآنی با اشاره به اهمیت تلاوت قرآن و تأکیدات بزرگان دینی به این امر اظهار کرد: برخی از افراد این امر را ساده و غیرمهم تصور می‌کنند، در حالی که قرائت قرآن یکی از کارهای اساسی و اصلی برای هر مسلمان محسوب می‌شود. وی افزود: در مصادر حدیثی شیعه و اهل سنت باب‌هایی را برای تلاوت و قرائت قرآن اختصاص داده‌اند که هزاران حدیث مرتبط با این موضوع ذکر شده است؛ همچنین در قرآن کریم نیز آیات متعددی قابل مشاهده است که در آن بر تلاوت قرآن تأکید و سفارش شده است.

این کارشناس قرآن با بیان اینکه تلاوت مکرر و فراوان قرآن در سیره ائمه اطهار (ع) بوده است، تأکید کرد: بر همین اساس انس با قرآن و تلاوت همیشگی آن، باید یک وظیفه عمومی برای مسلمانان باشد. نجفی قدسی طرح «تلاوت نور» را احیاگر این فرهنگ عنوان کرد و ادامه داد: این طرح در

حضور علی فریبین، و دیگر کارشناسان قرآنی برگزار شد؛ همچنین نشست‌هایی به صورت مکمل در خصوص هم‌اندیشی برای چگونگی سامان‌دهی و توسعه طرح تلاوت نور در دستور کار بود. معاون آموزشی و پژوهشی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در مورد روز پایانی این همایش نیز اظهار کرد: در مراسم اختتامیه این همایش آیت‌الله رسولی محلاتیاز مفسران قرآن و کسی که طرح تلاوت نور را سال‌هاست اجرا می‌کند، به سخنرانی خواهد پرداخت؛ همچنین از شخصیت‌هایی که در این همایش حضور داشتند، تکریم شدند و در پایان پیام آیت‌الله سبحانی در مراسم اختتامیه قرائت شد. وی با بیان اینکه این همایش با مشارکت

جعفری در مورد برگزاری کارگاه‌های تخصصی برای هر یک از گروه‌ها افزود: برای تالیان طرح تلاوت نور کارگاه‌های تخصصی ترتیب با حضور استاد پرهیزکار برگزار می‌شود؛ همچنین کارگاه‌های دیگری با حضور استاد سعیدیان در خصوص تجوید در نظر گرفته شد. به گفته معاون آموزشی و پژوهشی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور، در این همایش کارگاه تخصصی اذان با حضور استاد سعید طوسی و شیوه بیان تفسیر کوتاه ویژه ائمه جماعت وی تصریح کرد: همچنین با اساتید قرآن نشست‌هایی در خصوص آسیب‌شناسی فعالیت‌های جلسات قرآن استان‌ها با

وی با اشاره به ترکیب دعوت شدگان به این همایش اظهار کرد: در این همایش ۳۰۰ نفر حضور داشتند که حدود ۲۰۰ نفر آن‌ها تالیان طرح تلاوت نور بودند که به صورت میانگین از هر استان هفت نفر دعوت شده‌اند؛ همچنین از هر استان دو نفر از ائمه جماعت که عهده‌دار بیان تفسیر قرآن در مساجد هستند، در این همایش حضور داشتند؛ یک استاد از هر استان که جلسات دائمی آموزش قرآن دارد، به این همایش آمد که در کل از هر استان ۱۰ نفر به همایش دعوت شده‌اند.

وی قرار گرفتن تفسیر همراه در کنار طرح تلاوت نور را بسیار مؤثر عنوان کرد و گفت: در ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد دو جلد کتاب تفسیر همراه تهیه و منتشر شده است که در آن به صورت گزینشی از هر صفحه یک آیه با توجه به اهمیت آن تفسیر شده است و طرح تلاوت نور را تکمیل کرده است که این باعث می‌شود مخاطبان در مسجد با تفسیر قرآن آشنا شوند. این فعال قرآنی خاطر نشان کرد: به دلیل تأثیر فراوان، این طرح گسترش پیدا کرده و در مراکز دیگر نیز در حال برگزاری است.

نجفی قدسی با اشاره به اهتمام رهبر معظم انقلاب در مسائل قرآنی اظهار کرد: ما به داشتن چنین رهبری در جامعه مفتخریم که بینش قرآنی دارد و اساساً علت گسترش و توسعه علوم قرآنی در کشور به دلیل توجهات ایشان است، چرا که خود با قرآن مأنوس هستند و می‌توان گفت طرح تلاوت نور نیز یکی از برکات وجودی ایشان محسوب می‌شود.

ابتدا به سفارش و توصیه قرآن کریم و اهل بیت (ع) مبنی بر توجه و تأکید بر تلاوت قرآن و زنده نگه داشتن این اصل خدمت می‌کند. وی با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در خصوص توجه به قرآن کریم و مفاهیم ارزنده آن خاطر نشان کرد: معظم‌له در بیاناتی فرمودند «هدایت قرآنی زمانی شامل مؤمنان می‌گردد و تمسک به رشته نجات‌بخش خدا هنگامی ممکن، عمل به

همان طور که امروز در خیزش‌های انقلابی ملت‌های اسلامی رویکرد به مساجد به وضوح دیده می‌شود. اینکه در بحرین ده‌ها مسجد تخریب شده است، به دلیل تجمع مردم انقلابی و هم‌پیمان شدن آن‌ها در مساجد برای تداوم راه اسلام و انقلاب است.

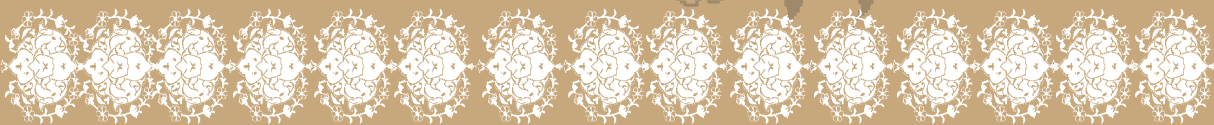

قرآن نگاه مقدور، اجرای احکام آن در جامعه زمانی میسر و توفیق فهم آن وقتی حاصل می‌شود که فضای ذهن و دل انسان‌ها مشهون از نغمه کلام الهی باشد». نجفی قدسی ادامه داد: این فضای ذهنی زمانی میسر می‌شود که انسان با قرآن کریم مأنوس شود؛ تمام آملی که در بیانات مقام معظم رهبری به آن اشاره شده است، در پرتو آنس، آشنایی و تلاوت قرآن کریم حاصل می‌شود. نجفی قدسی تصریح کرد: طرح تلاوت نور در این راستا گام برداشته است و زمینه توجه و تأکید بر تلاوت نور و استمرار آن را هر چه بیشتر فراهم می‌کند.

● قرآن و تلاوت آن در مساجد، باعث استواری و قوام برنامه‌های مساجد می‌شود

این کارشناس قرآن همچنین اجرای این طرح را موجب بیشتر شدن صبغه قرآنی مساجد عنوان کرد و گفت: مساجد باید نقش اساسی را در امت اسلامی و در برنامه‌های اجتماعی، دینی، فرهنگی و سیاسی جوامع اسلامی داشته باشد؛ قرآن و تلاوت آن در مساجد، باعث استواری و قوام برنامه‌های مساجد خواهد شد.

وی با بیان اینکه وقتی محوریت فعالیت‌های یک مسجد کار قرآنی باشد، آن مسجد از رشد و اعتلای بیشتری برخوردار خواهد شد، اظهار کرد: در دوران انقلاب اسلامی مساجد رویکرد قرآنی پیدا کردند و محل تجمعات مردمی شدند؛ همان طور که امروز در خیزش‌های انقلابی ملت‌های اسلامی این نکته به وضوح دیده می‌شود. اینکه در بحرین ده‌ها مسجد تخریب شده است، به دلیل تجمع مردم انقلابی و هم‌پیمان شدن آن‌ها در مساجد برای تداوم راه اسلام و انقلاب است. نجفی قدسی افزود: این توجه به نقش مساجد در پیدایش و تقویت انقلاب‌های اسلامی در جوامع اسلامی بسیار مورد توجه است و موجب تقویت پایگاه‌های مساجد در بین مردم خواهد شد.

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکردهای کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

نقش و کارکرد خانه های نور و کانون های تخصصی قرآن و نماز در توسعه فرهنگ کشور

زمان: چهارشنبه ۱۰/۲/۱۴۰۱ ساعت ۱۶-۱۴
مکان: خوابگاه انقلاب در خیابان نجفیه تهران
پانزدهم اسفندماه سال ۱۴۰۱

با حضور: حجت الاسلام والمسلمین علی ملاکوری
حجت الاسلام والمسلمین علیرضا شاه فضل
علی نوری - مدیر - کارشناس

فصل پنجم

● تقسیم‌بندی کانون‌ها

از نظر موقعیت محلی

شاه‌فضل با اشاره به بررسی روند فعالیت‌های قرآنی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در گذشته خاطر نشان کرد: کانون‌ها از نظر موقعیت محلی تقسیم‌بندی می‌شدند و همه به نوعی علاقه‌مند بودند که فعالیت‌های قرآنی داشته باشند؛ در بازدیدهایی که از سوی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد صورت گرفت، مشاهده شد که برخی از کانون‌ها از روی دلسوزی و انگیزه شخصی فعالیت قرآنی می‌کنند در صورتی که در این حوزه تخصصی ندارند که این مورد گاهی آسیب جدی به قرآن‌آموزان وارد می‌کند، چرا که بعضاً شاهد بودیم که افرادی چندسال در کلاس‌های آموزش قرآن شرکت می‌کنند، اما هنوز برای روخوانی قرآن دچار مشکل هستند.

وی ادامه داد: احساسی که در آن زمان به وجود آمد این بود که ممکن است درصد قابل توجهی از کانون‌های مساجد چنین وضعیتی داشته باشند، به همین منظور به این فکر افتادیم مساجدی که از لحاظ نیروی انسانی استعداد بالاتری برای فعالیت‌های قرآنی داشتند شناسایی و از سوی استان‌ها معرفی شوند.

● در مرحله اول حدود

۱۵۰ کانون شناسایی

شدند

معاون آموزشی و پژوهشی سابق ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور با یادآوری این نکته که در مرحله اول حدود ۱۵۰ کانون شناسایی شدند، گفت: ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد جلسه‌ای توجیهی برای این

«خانه‌های نور» به اهداف

مطلوب خود در

فعالیت‌های قرآنی نرسیده‌اند

زمانی و مکانی خاص خود بهتر نتیجه می‌دهد؛ با توجه به تأکیدی که برای آموزش قرآن برای اقشار مختلف صورت گرفته است، باید به این نکته توجه داشت که بهترین مکان برای آموزش قرآن کریم کجاست.

وی با بیان اینکه طبق روایاتی که از ائمه اطهار (ع) آمده است، بهترین مکان برای آموزش قرآن کریم، مساجد است، گفت: کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد مراکزی هستند که به انجام فعالیت‌های فرهنگی و هنری در مساجد می‌پردازند و زمینه حضور برای جوانان و نوجوانان را در مساجد فراهم می‌کنند.

این کارشناس قرآن تأکید کرد: یکی از فعالیت‌های شاخصی که در اغلب کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد صورت می‌گیرد، فعالیت‌های قرآنی است که به فراخور استعدادهایی که وجود دارد، اقداماتی در این خصوص انجام می‌دهند.

حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا شاه‌فضل، معاون آموزشی و پژوهشی سابق ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور، در نشست تخصصی «نقش و کارکرد خانه‌های نور و کانون‌های تخصصی قرآن و نماز در توسعه فرهنگی کشور» اظهار کرد: هر فعالیتی در ظرف

● کانون‌های تخصصی قرآن و نماز در تمام استان‌ها راه اندازی شد

حجت‌الاسلام والمسلمین علی ملانوری، مدیر کل کانون‌های تخصصی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور با تأکید بر اینکه ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد به منظور احیای نقش مساجد شکل گرفت، اظهار کرد: تعاریف یا عناوین مختلفی که در برنامه‌های ستاد عالی بیان می‌شود، ماهیت جداگانه‌ای از ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد نیست و همه آن‌ها در قالب ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور به فعالیت مربوطه خود می‌پردازند تا به هدف اصلی نزدیک شوند.

اساتید نیز ایجاد انگیزه می‌کند. شاه‌فضل در ادامه با اشاره به اجرایی شدن طرح هدفمند کردن یارانه‌ها خطاب به خانواده‌ها، گفت: با توجه به مبالغی که خانواده‌ها در این طرح دریافت می‌کنند لازم است مقداری از آن را به مباحث فرهنگی اختصاص دهند تا بتوانند در این زمینه نیز موفق باشند.

این کارشناس قرآن همچنین در خصوص ضرورت آسیب‌شناسی آموزش قرآن در کشور اظهار کرد: لازم است دستگاه‌های متولی بحث آموزش قرآن کریم، در این خصوص پژوهش‌هایی انجام دهند تا آمار دقیق‌تری نسبت به مسائل آموزش قرآن کشور داشته باشند و با شفافیت بیشتری برنامه‌ریزی کنند.

شاه‌فضل با تأکید بر اینکه استفاده از ابزارهای نوین در آموزش قرآن ضروری است، گفت: امروز باید مربیان قرآن کریم با ابزارهای نوین آشنا باشند و بتوانند از آن‌ها استفاده کنند و روش‌های جذاب‌تری برای آموزش قرآن کریم ارائه دهند.

سابق ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در خصوص ساختار تشکیلاتی خانه‌های نور نیز گفت: در این خانه‌ها امام جماعت به همراه یکی از اعضای هیئت امنای مسجد، یک نفر از اساتید شهرستان که در بخش آموزش قرآن کریم متخصص هستند، مدیر کانون فرهنگی-هنری و یک نفر به عنوان مسئول خانه نور اعضای اصلی محسوب می‌شوند و به روند فعالیت‌های کانون‌ها نظارت می‌کنند و موظف هستند امکاناتی که کانون‌ها لازم دارند، تهیه کنند.

● مباحث مالی خانه‌های نور

وی همچنین با اشاره به مباحث مالی خانه‌های نور اظهار کرد: تأکید بر این بود که خانه‌ها برای آموزش قرآن کریم حتماً هزینه‌های اختصاص دهند، چرا که به تجربه ثابت شده است در صورتی که افراد برای شرکت در کلاس‌ها هزینه‌ای نمی‌کنند از انگیزه پایین‌تری برای حضور در کلاس‌ها برخوردارند و در مقابل افرادی که هزینه‌ای پرداخت می‌کنند، هم انگیزه بالاتر و هم توقع بالاتری دارند و این برای

کانون‌ها گذاشت که طی آن اهداف تشکیل خانه‌های نور تبیین شد.

وی در مورد وظایف عنوان شده برای خانه‌های نور، خاطر نشان کرد: بر اساس شرح وظایف این خانه‌ها، ضمن اینکه آن‌ها در کانون‌های خودشان فعالیت‌های قرآنی را ادامه می‌دهند، زمینه‌ای را برای ارتقای سطح فعالیت‌های کانون‌های اطرافشان فراهم کنند.

شاه‌فضل با اشاره به اقدامات ستاد عالی برای ارتقای توان خانه‌های نور، گفت: متناسب با امکاناتی که در اختیار داشته‌ایم مبالغی به صورت سالیانه به خانه‌های نور اختصاص داده شد و دوره‌های آموزشی نیز برای مسئولان و اساتید خانه‌های نور برگزار کرده‌ایم و نهایتاً ۱۵۰ خانه نور در سراسر کشور فعالیت‌های خود را آغاز کردند.

● در حال حاضر حدود

۵۰۰ خانه نور در حال

فعالیت هستند

این کارشناس قرآن با بیان اینکه امروز پس از گذشت سه سال، حدود ۵۰۰ خانه نور در حال فعالیت هستند، افزود: خانه‌های نور به آن اهداف مطلوب که مورد نظر بوده نرسیده‌اند؛ خانه‌های نور عموماً تلاش می‌کنند سطح خود را ارتقا دهند و بعضی مواقع اگر مراجعاتی از سوی سایر کانون‌ها صورت می‌گیرد، پاسخگو می‌شوند.

شاه‌فضل تأکید کرد: باید در این بخش اقداماتی صورت بگیرد تا کارشناسان کانون‌ها توجیه شوند و انگیزه‌ای برای مراجعه به خانه‌های نور ایجاد کنیم تا بتوانند با تعاملی که انجام می‌دهند زمینه تقویت خود را فراهم سازند.

معاون آموزشی و پژوهشی

تعاریف یا عناوین
مختلفی که در
برنامه‌های ستاد
عالی بیان می‌شود،
ماهیت جداگانه‌ای از
ستاد عالی کانون‌های
فرهنگی-هنری
مساجد نیست و همه
آن‌ها در قالب ستاد
عالی کانون‌های
فرهنگی-هنری
مساجد کشور به
فعالیت مربوطه خود
می‌پردازند تا به هدف
اصلی نزدیک شوند

است و نباید از این ظرفیت‌ها تنها برای اجرای طرح‌های مساجد صرف شود، چرا که برخی ظرفیت برخی مساجد در حدی است که می‌توانند اقدامات مؤثری در سطح استانی و در همکاری با مؤسسات دیگر انجام دهند

کشور ظرفیت تازه‌ای خلق کرده است، ادامه داد: اگر یک سازمان به ظاهر غیر فرهنگی مثل سازمان‌های بازرگانی یا بهداشتی، علاقه‌مند باشند برای مخاطبان خود علاوه بر خدماتی که ارائه می‌کنند، در پیشبرد فعالیت‌های فرهنگی نقش داشته باشند، به کارگزاران متخصص و امینی در اجرای فعالیت‌های فرهنگی نیاز دارند که سراغ مراکز و مؤسسات فرهنگی می‌روند.

● مدیران و مسئولان فرهنگی کشور از ظرفیت کانون‌های تخصصی استفاده کنند

مدیرکل کانون‌های تخصصی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور تصریح کرد: است و نباید از این ظرفیت‌ها تنها برای اجرای طرح‌های مساجد صرف شود، چرا که برخی ظرفیت برخی مساجد در حدی است که می‌توانند اقدامات مؤثری در سطح استانی و در همکاری با مؤسسات دیگر انجام دهند.

ملانوری خطاب به مسئولان و مدیران فرهنگی کشور اظهار کرد: اگر بر این نکته اعتقاد داشته باشیم که مساجد باید محور فعالیت‌های قرآنی باشند، کانون‌های تخصصی می‌توانند برای پیشبرد این هدف بسیار مؤثر باشند.

● مردم انتظار دارند مساجد، مدرسه آموزش مفاهیم دینی باشند

مهدی فاضلی، مسئول کانون ریحانه‌النبی و از مدیران موفق کانون‌های تخصصی «قرآن و نماز»، با تأکید بر نقش مؤثر مساجد در امر آموزش قرآن، اظهار کرد: اگر نسبت مراکز تأثیر گذار در امر آموزش قرآن

با بیان اینکه کانون‌های تخصصی در ستاد عالی برای ایجاد ظرفیت فعالیت‌های ملی و استانی به وجود آمده است، اظهار کرد: گاه مسجدهای فعلی تنها برای مخاطبان خود انجام می‌دهد و گاه امکانات و توانایی آن را دارد که خدمات خود را در سطح شهر و استان و یا با همکاری دیگر مؤسسات ارائه دهد.

ملانوری در ادامه اظهار کرد: خدمات و طرح‌های فرهنگی ستاد عالی و سایر مراکز فرهنگی نیاز به مجری استانی یا ملی دارد، چرا که نمی‌توان در ارتباط با تک تک مساجد این طرح‌ها را به سرعت اجرا کرد؛ کانون‌های تخصصی در موضوع مرتبط، عملاً مجری طرح‌های استانی و کلی هستند.

وی تصریح کرد: البته این تنها یکی از اهداف تأسیس کانون‌های تخصصی است؛ هدف دوم این کانون‌ها، تربیت نیروی انسانی متخصص در حوزه‌های مختلف فرهنگی-هنری است.

● کانون‌های تخصصی: ایجاد ظرفیتی جدید در حوزه فرهنگی

ملانوری با اشاره به ظرفیت‌های برجسته برخی مساجد کشور اظهار کرد: کانون‌های فعال در مساجد نسبت به ظرفیتی که دارند اقدام به جذب جوان می‌کنند و در رشته‌های مختلف فرهنگی-هنری فعالیت می‌کنند؛ اما گاه برخی مساجد به دلیل داشتن نیروی انسانی مناسب در یک رشته خاص و تجمیع امکانات در آن مسجد درخواست احراز شرایط ویژه می‌کنند تا سطح خود را به کانون تخصصی ارتقا دهند که در این صورت محور تربیت نیروی انسانی متخصص در رشته خاص می‌شود.

وی با بیان اینکه تاکنون حدود ۴۳۰ کانون تخصصی در ۱۶ موضوع در حال فعالیت هستند، خاطر نشان کرد: این کانون‌ها در سه بخش اصلی فعالیت می‌کنند؛ یک بخش در حوزه امور فرهنگی که متکفل مهم‌ترین مصادیق فرهنگ عمومی است، فعالیت می‌کنند؛ برخی از کانون‌ها نیز متکفل مهم‌ترین فعالیت‌های فرهنگی مثل آموزش و پژوهش هستند و بخش سوم کانون‌های تخصصی هستند که عملاً نوعی خدمات فرهنگی-هنری را به سایر کانون‌ها ارائه می‌دهند.

مدیرکل کانون‌های تخصصی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور همچنین افزود: کانون‌های تخصصی «قرآن و نماز» و «مهدویت» فراوانی بیشتری در کشور دارد؛ تا پایان سال ۸۹ در تمام استان‌ها حداقل یک کانون تخصصی قرآن و نماز تأسیس شد تا مجری طرح‌های ملی قرآنی در سطح استان‌ها ۱۱ نگاه‌ها و مدیران فرهنگی

وی افزود: ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور یک ماهیت دارد که وابسته به وجود مسجد و حضور ائمه جماعت است تا بتواند کارکردهای فرهنگی-هنری مساجد را احیا کند.

● شناسایی استعدادها و طرح‌های قرآنی هدف تأسیس کانون‌های تخصصی

ملانوری همچنین گفت: ستاد عالی در طول فعالیت‌های خود برای بالابردن بهره‌وری، حرکت کردن به سمت تعمیق فعالیت‌ها، شناسایی استعدادها و ویژه و پاسخگویی به نیازها و ایده‌های مخاطبان، فعالیت‌هایی را طراحی کرده است که برای تحقق آن، نوعی زمینه‌سازی شده و با بخش‌هایی در کانون‌های مساجد تعریف شده است تا متکفل فعالیت‌های خاص باشند.

مدیرکل کانون‌های تخصصی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور

متفاوت شده است؛ تنها دلیل برای ضرورت تشکیل کانون‌های تخصصی قرآن و نماز در مساجد این است که انتظار مردم از مسجد و کانون

انتظار جدیدی است. وی خاطر نشان کرد: مردم انتظار دارند کار کرد مساجد به عنوان مدرسه آموزش مفاهیم دینی باشد و این اتفاق باعث شده است تا کانون‌ها به سمت

نگاه علمی پیش بروند و در فعالیت‌های خود نیازسنجی و ضرورت‌شناسی داشته باشند و محتوای علمی برای خود آماده کنند؛ این نگرش و نگاه کانون‌های تخصصی را شکل می‌دهد. این کارشناس امور قرآنی با اشاره به سیاست‌های ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در خصوص کانون‌های تخصصی، اظهار کرد: مسئله‌ای که در بخش کانون‌ها مورد نظر قرار گرفته، بحث توسعه کانون‌ها، شبکه‌سازی آن‌ها و احیای تفکر گروهی برای توسعه فرهنگ قرآنی کشور با محوریت مساجد است.

● **۱۰ طرح خلاقانه در دستور کار ریحانه‌النبی(س)**
فاضلی همچنین

می‌شد تا والدین بتوانند متولیان آموزش قرآن برای کودکان خود باشند؛ با اجرای این طرح در تهران، دو هزار مادر با تکنیک‌های آموزش نماز آشنا شدند.

وی همچنین اظهار کرد: این طرح که از کانون‌های تخصصی قرآن و نماز مطرح و ارائه شد، توانست ملی شود و امسال حدود ۴۰ هزار کودک پیش‌دبستانی و اول ابتدایی در این طرح حضور داشتند؛ در چهار منطقه تهران نیز این طرح برگزار شد.

این کارشناس امور قرآنی با بیان اینکه یک کانون تخصصی می‌تواند با خلاقیت‌های خودش طرحی را اجرا کند که در نهایت ملی شود، اظهار کرد: زمانی می‌توان در بحث آموزش‌های دینی در کشور موفق بود که این اتفاق از نیازهای بدنه شکل بگیرد؛ یعنی مردمی باشد.

● **انتظار مردم از مساجد و کانون‌ها با گذشته متفاوت شده است**

مهدی فاضلی در ادامه سخنان خود اظهار کرد: همان‌طور که با گذشت زمان علم رشد می‌کند و مباحث جدیدی به وجود می‌آید، انتظارها نیز

کردن توسعه فرهنگ قرآنی به یک مؤلفه آموزشی با نیروی انسانی متخصص این ارتباط را معنادارتر می‌کند.

● **ارتباط و سنخیت با مسجد؛ مهم‌ترین ویژگی کانون‌ها**

وی به ویژگی‌های کانون‌های تخصصی پرداخت و گفت: مهم‌ترین ویژگی کانون‌های تخصصی این است که این مراکز سنخیت و ارتباط با مساجد دارند؛ همچنین مردمی بودن این کانون‌ها باعث شده است که فعالیت‌ها مردمی و بومی باشد و متناسب با منطقه فعالیت خاصی صورت بگیرد؛ کانون‌های تخصصی باعث شده است که خلاقیت‌ها در این مکان تجمیع شود و فعالیت خاصی را شکل دهد.

وی ملی بودن کانون‌های تخصصی را مورد تأکید قرار داد و افزود: تشکیل کانون‌ها در مساجد باعث شده است تا کانون‌ها طرح‌های ملی و ماندگار ارائه دهند؛ به عنوان مثال طرح «نماز شکوفه‌ها» از سوی کانون «ریحانه‌النبی» طراحی و اجرا شد.

وی در خصوص طرح نماز شکوفه‌ها گفت: در این طرح کتاب‌ها و آموزش‌های خاصی طراحی شد و با نگاه پیشگیرانه در بحث آموزش نماز توانست، نماز را شخصی‌سازی کند؛ طرح نماز شکوفه‌ها، به صورت لذت‌بخش و آسان، نماز را به کودکان در دوران پیش‌دبستانی و اول ابتدایی یاد می‌داد؛ در گام دوم، بحث «نماز مادران» مطرح شد.

● **آموزش ۴ هزار پیش‌دبستانی در طرح نماز شکوفه‌ها**

فاضلی ادامه داد: در این مورد، کارگاه‌هایی برای مادران و مربیان اول ابتدایی تشکیل

در مسجد را بسنجیم و در این خصوص مثلث مسجد، مؤسسات و مدرسه را مورد بررسی قرار دهیم، به لحاظ ماندگاری و تعدد، سهم مسجد بسیار فوق‌العاده است.

وی با بیان اینکه نقش کانون و مسجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور بسیار پررنگ است، خاطر نشان کرد: اگر قرار باشد فرهنگ قرآنی در کشور توسعه داده شود و نقش مسجد در نظر گرفته نشود، نتیجه‌ای کسب نمی‌شود؛ در این خصوص راه میانبر این است که مساجد را به عنوان مراکز اصلی قرآن تبدیل کنیم، که از اهداف کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد به شمار می‌رود.

● **نقش مسجد در آموزش قرآن کم‌رنگ دیده شده است**

این کارشناس امور قرآنی با اشاره به توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در خصوص نهضت فرهنگ عمومی قرآن تصریح کرد: در حالی که مسجد مهم‌ترین محل برای یادگیری آموزه‌های دینی و قرآنی است، نقش این محل کم‌رنگ است؛ مکان مناسبی که می‌توان برای نهضت فرهنگ عمومی قرآن در نظر گرفت، مساجد هستند.

فاضلی با تأکید بر نقش کانون‌های تخصصی در تحقق این نهضت اظهار کرد: کانون‌های تخصصی با تبدیل

مردم انتظار دارند کار کرد مساجد به عنوان مدرسه آموزش مفاهیم دینی باشد و این اتفاق باعث شده است تا کانون‌ها به سمت نگاه علمی پیش بروند و در فعالیت‌های خود نیازسنجی و ضرورت‌شناسی داشته باشند و محتوای علمی برای خود آماده کنند؛ این نگرش و نگاه کانون‌های تخصصی را شکل می‌دهد

در مورد سیاست‌های کانون ریحانه‌النبی
گفت: در این کانون ابتدا یک نیازسنجی صورت گرفت
و این سؤال مطرح شد که چرا گاهی آموزش قرآن برای کودکان
لذت‌بخش نیست و یا اینکه نمی‌توانند به آسانی قرآن را فراگیرند؛ در این
بررسی‌ها این نتیجه کسب شد که اگر در مورد آموزش قرآن شبکه‌سازی و کار
علمی با محوریت مسجد شکل بگیرد، نوعی پیشگیری از اتفاقات بعدی را صورت
می‌دهد.

این مدیر موفق کانون‌های تخصصی خاطر نشان کرد: در کانون ریحانه‌النبی بر اساس
مسائل مطرح شده، تصمیم گرفته شد که آموزش قرآن برای کودکان لذت‌بخش باشد،
آسان‌سازی و خلاقیت در بحث آموزش صورت گیرد و حتماً خانواده‌محور باشد و خانواده‌ها
در بحث آموزش نقش داشته باشند.

وی با بیان اینکه رسیدن به این اهداف نیاز به تولید محصولات خلاقانه‌ای بود، اظهار
کرد: در این خصوص ۱۶ محصول متنوع برای آموزش مسائل دینی و قرآنی تولید
شد که تنها برای کودکان نبود، بلکه برای سنین متفاوت طراحی‌هایی
صورت گرفت؛ همچنین ۱۵۰۰ مربی نیز برای اجرای این طرح‌ها
آموزش دیدند.

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکردهای کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

رسانه و قرآن؛

با تأکید بر بررسی و تحلیل محتواک طرح ۱۴۴۴ و عملکرد خبرگزاری شبستان

زمان:

سه شنبه مورخ ۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۰

ساعت: ۱۱ الی ۱۳

مکان:

سالن همایش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)

خیابان انقلاب، خیابان قدس، خیابان مژگمهر، پلاک ۵۵

با حضور:

سید عباس انجام، مدیر گروه تلاوت و

تذکرات هیئت شیخه آراز و معارف سینا

من تلمیذی نظامی یاز، معاون فرهنگی و هنری سنار

هانی کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور

علی فریخت، مدیرکل آراز و هنرت سنار

هانی کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور

سعید سعادت، مدیر کانون های

فرهنگی و هنری مساجد استان اردبیل

فصل ششم

مسجد؛ بهترین مکان برای تبیین اخبار قرآنی

خوبی باشد و حب و بغض‌های شخصی را در آن دخیل نکند و یا اگر قرآن از صداقت سخن به میان می‌آورد، خبرنگار نیز باید این اصل را رعایت کند.

● هدف شبستان
● ارتقای سطح اطلاع‌رسانی در حوزه دین است

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور در ادامه سخنان خود در این نشست تخصصی، به پیشینه خبرگزاری شبستان پرداخت و اظهار کرد: این خبرگزاری با هدف ارتقای سطح اطلاع‌رسانی در حوزه دین در سال ۱۳۸۲ همزمان با ایام دهه فجر به صورت آزمایشی فعالیت خود را آغاز کرد. طاهریان تصریح کرد: هدف دیگر شبستان این بود که از ظرفیتهای

که تا چه حد عملی شده‌اند و برای رسیدن به اهداف تعیین شده چه اقداماتی صورت داده‌اند.

این فعال عرصه رسانه در ادامه با طرح این موضوع که فارغ از مسائل اجرایی باید بپذیریم که سراسر قرآن دارای خبر است، گفت: هر صفحه از قرآن یک خبر تازه و نو دارد و بد نیست که گاهی با این نگاه به قرآن کریم بپردازیم و ببینیم که چگونه اصول خبر و خبرنگاری در آن رعایت شده و ارزش خبری نیز دارد.

وی تصریح کرد: بهترین مکان برای ارائه و تبیین خبرهای قرآن، مسجد است، چرا که مسجد کارکرد رسانه‌ای دارد و نماد آن نیز منبر بوده که خلأهایی که در مورد اطلاعات بود را پر می‌کند؛ هر چند امروز رسانه‌های مختلفی ایجاد شده است، اما همچنان مسجد کارکرد رسانه‌ای خود را دارد و بهترین مکان برای انتقال اخبار قرآن است. طاهریان با اشاره به نقش رسانه‌ها در قبال اخبار قرآنی مجموعه‌های مختلف گفت: رسانه‌ها باید شرايطی ایجاد کنند که فعالیت‌های قرآنی مجموعه‌های مختلف به بهترین نحو منعکس شود.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور تأکید کرد: طبیعتاً یکنا آمده است تا خلأهای موجود در اطلاع‌رسانی فعالیت‌های قرآنی را پوشش دهد و به نظر می‌رسد توانسته است در این حوزه اقدامات شایسته‌ای انجام دهد.

● ایکنا و شبستان؛ اولین‌ها در حوزه اطلاع‌رسانی دینی و قرآنی

وی با بیان اینکه خبرگزاری‌های ایکنا و شبستان اولین رسانه‌ها بودند که در حوزه دین و قرآن وارد شدند، خاطر نشان کرد: با اقداماتی که این دو خبرگزاری در بحث دین و قرآن انجام دادند، اتفاقات خوبی افتاد، از جمله اینکه برخی رسانه‌ها بخش قرآن و معارف را ایجاد کردند که همین اقدام مایه خیر و برکت بود.

طاهریان ترویج فرهنگ قرآنی در جامعه را یکی

دیگر از رسالت‌های رسانه عنوان کرد و افزود:

باید کشور به سمتی برود که فرهنگ قرآن

در آن حاکم باشد و روز به روز معنویت در

جامعه بیش از پیش به چشم بخورد که

در این میان نقش رسانه‌ها می‌تواند

بسیار مؤثر باشد.

وی همچنین با اشاره به وظایف

خبرنگاران نیز اظهار کرد: خبرنگار

باید با نگاه قرآنی خبر خود را تنظیم

کند؛ وقتی قرآن از امانت‌داری صحبت

می‌کند، توقع این است که خبرنگار

وقتی قلم به دست می‌گیرد امانت‌دار

مرتضی طاهریان، معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور در نشست تخصصی رسانه و قرآن؛ با تأکید بر تحلیل و بررسی محتوای طرح ۱۴۴۴ و عملکرد خبرگزاری شبستان» با اشاره به برگزاری سلسله نشست‌های تخصصی در موضوعات مختلف در ایکنا گفت: به نظر می‌رسد، این کار جزو مواردی بوده است که سال‌ها مجموعه‌های تخصصی از آن غفلت کرده و آن‌طور که باید و شاید به این امور نپرداخته بودند که بخشی از آن را ایکنا بر عهده گرفته است و به دلیل اینکه رسانه وظایف مختلفی بر عهده دارد، طبیعتاً با برگزاری چنین نشست‌هایی بانی خیر شده است.

● مسائل مطرح شده در نشست‌های تخصصی ایکنا مطالبه شود

وی افزود: در این جلسات مباحث مختلفی مطرح شده که آسیب‌شناسی می‌شود و نهایتاً باید خروجی آن در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گیرد تا آنها بتوانند از این مباحث بهره بگیرند؛ همچنین خبرگزاری‌ها باید پیگیر مسائلی باشند که در این جلسات مطرح می‌شود

که در کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد وجود دارد، بتواند خبرنگارانی را تربیت کند که بتوانند در سطوح مختلف و گستره بیشتری فعالیت خود را دنبال کنند.

وی با اشاره به تأسیس ۳۰ نمایندگی شیبستان در کشور اظهار کرد: از آنجا که کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد ۳۰ دفتر در استان‌های کشور داشت، تصمیم گرفته شد ۳۰ نمایندگی فعال برای شیبستان در کشور راه‌اندازی کند که البته با چالش‌هایی روبرو شد، اما به دلیل اینکه سازوکارها مهیا بود، این مهم صورت گرفت.

● تولید ۲ هزار خبر قرآنی در شیبستان

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور با اشاره به نشریات تجربی مساجد گفت: این نشریات ابزار اطلاع‌رسانی دیگری هستند که در اختیار ستاد عالی قرار دارد و لازم بود که هم خبرنگاران برای تقویت این نشریات تربیت شوند و هم مدلی برای متولیان این نشریات ارائه شود.

این فعال عرصه رسانه با بیان اینکه خبرگزاری شیبستان به طور رسمی از سال ۸۳ فعالیت خود را آغاز کرده، افزود: اکنون حدود ۷ سال است که از فعالیت شیبستان می‌گذرد، در حالیکه مدعی است تلاشش این بوده که اخبار حوزه دین را منتقل کند که قرآن یکی از مهم‌ترین محورهای این اخبار است.

وی با ارائه آماری از تعداد اخبار ارسال شده توسط خبرگزاری شیبستان گفت: تاکنون بالغ بر ۵۰۰ هزار خبر در قالب‌های مختلف در خبرگزاری شیبستان تولید و منعکس شده که از این بین، بیش از ۲۰ هزار خبر و گزارش به طور مستقیم در حوزه قرآن بوده است و از طریق سرویس قرآن و معارف روی خروجی ارسال شده است.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور همچنین گفت: خبرگزاری شیبستان به ۶ زبان خارجی عربی، اردو، بنگالی، مالایا، انگلیسی و ترکی فعال است که امیدواریم در آینده نزدیک زبان‌های دیگری به این مجموعه افزوده شود.

● دستگاه‌های قرآنی در کنار یکدیگر موفق عمل کردند

طاهریان با طرح این مسئله که آیا در

کنار ایکنها، فعالیت خبرگزاری شیبستان چه توجیهی می‌تواند داشته باشد، اظهار کرد: شاید این سؤال مطرح شود، اما به هر حال هر رسانه مخاطب خاص خود را دارد؛ چه خوب است که در کنار رسانه‌های تخصصی قرآنی و دینی، سایر رسانه‌ها نیز به فعالیت‌های قرآنی توجه داشته باشند؛ باید به این نکته توجه داشت که جامعه ما تشنه معارف قرآنی است و اقداماتی که در این حوزه انجام گرفته است، در مقایسه با خواست عمومی فاصله جدی دارد.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های مساجد در پایان با اشاره به هم‌افزایی و مشارکت تمام دستگاه‌های قرآنی در اجرای طرح ۱۴۴۴ تصریح کرد: اتفاقی که در طرح ۱۴۴۴ افتاد، بسیار مبارک بود؛ دستگاه‌های قرآنی در کنار یکدیگر توانستند این موفقیت را کسب کنند.

مرحله ابتدایی این بود که قرآن را وارد خانه‌ها و مراکز کنیم تا حداقل یک جلد قرآن کریم در هر مرکزی وجود داشته باشد؛ در مرحله بعد بحث قرآن خوانی مطرح می‌شد و رهبر معظم انقلاب نیز در مطالباتی که از جامعه قرآنی داشتند، این مورد نیز تأکید شده بود.

وی افزود: این طرح می‌تواند نمونه‌ای برای سایر فعالیت‌های قرآنی در سطح کشور باشد و باید به دنبال این باشیم که مشارکت دستگاه‌های قرآنی کشور در فعالیت‌های قرآنی به شکل جدی‌تری اتفاق بیفتد.

● طرح «۱۴۴۴» موفق در غنی‌سازی اوقات فراغت با محوریت قرآن

سعید سعادت‌تی، مدیر کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد استان اردبیل، در سخنانی با تأکید بر توجه به موضوع مهجوریت‌زدایی از قرآن در طرح‌ها و فعالیت‌های قرآنی مختلف اظهار کرد: اگر هدف از فعالیت‌های قرآنی سازمان‌های مختلف را با هدف مهجوریت‌زدایی از قرآن و تربیت قرآنی جامعه بنگریم، می‌توان گفت فعالیت‌های قرآنی در کشور چند مرحله را پشت سر گذاشته است.

● طرح ۱۴۴۱ در راستای مطالبات رهبر معظم انقلاب از جامعه قرآنی بود

وی افزود: مرحله ابتدایی این بود که قرآن را وارد خانه‌ها و مراکز کنیم تا حداقل یک جلد قرآن کریم در هر مرکزی وجود داشته باشد؛ در مرحله بعد بحث قرآن خوانی مطرح می‌شد و رهبر معظم انقلاب نیز در مطالباتی که از جامعه قرآنی داشتند، این مورد نیز تأکید شده بود.

سعادت‌تی با اشاره به مطالبه رهبر معظم انقلاب از جامعه قرآنی در خصوص تلاوت قرآن خاطر نشان کرد: معظم‌له در سخنانی به این نکته اشاره کردند که نباید قرآن از زندگی حذف شود و تلاوت قرآن باید ادامه پیدا کند. مدیر کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد استان اردبیل

«۱۴۴۴»

سیدعباس انجام، مدیر گروه تلاوت و نعمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما با اشاره به اهمیت بالای مفاهیم قرآن اظهار کرد: احادیث و فرمایش‌های ائمه اطهار (ع) حکایت از آن دارد که تنها راه نجات و رستگاری انسان رجوع به قرآن و توجه به آیات قرآن است.

وی افزود: به برکت انقلاب اسلامی و حرکت پیامبرگونه امام راحل و ادامه‌دهنده راه ایشان، رهبر معظم انقلاب، شبکه‌ای در سازمان صدا و سیما تحت عنوان قرآن و معارف سیما تأسیس شد که ۱۰ سال از فعالیت این شبکه می‌گذرد؛ از مهم‌ترین کارهایی که باید انجام بدهد حرکت در مسیر قرآن و ترویج فرهنگ آن است که در این مسیر اقداماتی از جمله آموزش قرآن، نهادینه کردن قرآن در جامعه، آمیخته کردن زندگی مردم با مفاهیم قرآنی و بسط و گسترش فرهنگ انس با قرآن کریم انجام داده است.

● ۱۴۴۴ از قالب برنامه

تلویزیونی به عمق خانه‌ها رفت

انجام با اشاره به اجرای طرح ۱۴۴۱ تا ۱۴۴۴ اظهار کرد: در این راستا از ۴ سال گذشته طرح‌های بزرگ ملی با مشارکت و هم‌افزایی چندین سازمان و نهاد قرآنی و دینی کشور راه انداخته شد تا این طرح از یک برنامه تلویزیونی به عمق زندگی اجتماعی مردم گسترش یابد.

مدیر گروه تلاوت و نعمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما خاطر نشان کرد: در اولین طرح که با عنوان ۱۴۴۱ برگزار شد، با وجود اینکه تجربه اول بود و امکانات محدودتری در اختیار بود، اما شاهد برکات زیادی در اجرای این طرح بودیم و در سال‌های بعد در اتاق فکری که تشکیل شد و مشورت با اساتید و متخصصان قرآنی صورت گرفت،

فهم قرآن نیز توجه پیدامی کردند. سعادت‌ی ابراز امیدواری کرد که با تدابیری که شبکه قرآن سیما و سایر دستگاه‌ها و نهادهای قرآنی کشور می‌اندیشند، جامعه به مطالبه مهم رهبر معظم انقلاب از فعالان قرآنی که همان قرآن‌باوری و عمل به مفاهیم قرآن است، برسد. وی در ادامه با اشاره به طرح ۱۴۴۴، این طرح را ابتکاری عنوان کرد و افزود: این طرح توانست در جامعه جریان ساز باشد و این جریان در بطن جامعه و بین خانواده‌ها نفوذ کرد.

● ۱۴۴۴ تلنگری به مسئولان قرآنی بود

مدیر کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد استان اردبیل همچنین با اشاره به استقبال بی‌ظنیر مردم استان اردبیل از طرح ۱۴۴۴ اظهار کرد: این برنامه تلنگری به نخبگان و مسئولان قرآنی کشور می‌زد که دید خود را نسبت به فضا و ظرفیت قرآنی جامعه عوض کنند. سعادت‌ی خاطر نشان کرد: به عنوان مثال در استان اردبیل پیش‌بینی می‌شد که حدود ۱۰ هزار نفر در این طرح شرکت کنند، اما شاهد حضور ۴۱ هزار نفر بودیم و این نشان می‌دهد که تلنگری بود برای مسئولان قرآنی که دیدشان را به فضای قرآنی جامعه تغییر دهند. وی با اشاره به تقارن اجرای این طرح با اوقات فراغت نوجوانان و جوانان تصریح کرد: با توجه به زمان مناسب اجرای این طرح، یک خانه‌تکانی قرآنی در خانه‌ها، مراکز و مساجد صورت گرفت و همه را درگیر این طرح کرد؛ این طرح توانست در غنی‌سازی اوقات فراغت جوانان با محوریت قرآن موفق عمل کند.

● دستگاه‌های قرآنی با هم‌افزایی و مشارکت در طرح ۱۴۴۴ موفق بودند

همچنین فراگیری و گستردگی جغرافیایی و اقشار مختلف دیگر قوت طرح ۱۴۴۴ بود که سعادت‌ی به آن اشاره کرد و افزود: در این طرح از دانش‌آموزان و روستاییان تا کسانی که مدارج بالای تحصیلی را طی کرده بودند، شرکت کردند و این نشان می‌دهد که می‌توان با اجرای چنین روش‌هایی و با این جریان‌سازی‌ها فرهنگ قرآن را در مراکز و بخش‌های مختلف جامعه گسترش داد. مدیر کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد استان اردبیل با اشاره به هم‌افزایی و هم‌دلی سازمان‌ها و نهادهای قرآنی کشور اظهار کرد: این طرح ثابت کرد که دستگاه‌های قرآنی کشور می‌توانند با هم‌افزایی و مشارکت با یکدیگر یک طرح را اجرایی کنند و موفق باشند. وی همچنین افزود: علاوه بر سازمان‌های قرآنی، برخی از مراکز نیز به دلیل استقبال قابل توجه مردم، از ردیف بودجه قرآنی خود، در این طرح مشارکت کردند تا سهمی در اجرای این طرح داشته باشند.

● مشارکت مؤثر سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور در طرح

طرح ۱۴۴۱ را در راستای اجرایی کردن این مطالبه رهبر معظم انقلاب عنوان و اظهار کرد: اولین مرحله این طرح که با عنوان ۱۴۴۱ برگزار شد، بر سواد قرآنی تأکید داشت، اما وقتی مقام معظم رهبری مجدداً از جامعه قرآنی مطالباتی را مطرح می‌کنند و از متولیان و دستگاه‌های قرآنی می‌خواهند که تدبیر و فهم قرآن را در کنار تلاوت آن قرار دهند، می‌بینیم که در مراحل بعدی این طرح، به فهم قرآن و آشنایی با پیام‌های قرآن پرداخته می‌شود.

● ۱۴۴۴: تجربه جدید

انس با قرآن برای جوانان

وی آشنایی با مفاهیم قرآن را از نقاط قوت طرح ۱۴۴۴ دانست و افزود: سوره‌هایی که در طرح‌های ۱۴۴۱ تا ۱۴۴۴ به جامعه معرفی شد، پیام‌ها و مفاهیم فراوانی داشت که مورد نیاز جامعه بود و از سوی دیگر نوجوانان و جوانانی که در این طرح شرکت می‌کردند، تجربه جدیدی را در انس با قرآن پشت سر می‌گذاشتند. جوانان ضمن انس با روخوانی قرآن و اهتمام به حفظ آیات قرآن، به

هزار نفر ساعت در کلاس شرکت داشتند.

انجام خاطر نشان کرد: علاوه بر کلاس های تشکیل شده، یک میلیون و ۷۵۰ هزار نامه و ۵۰ هزار پاسخنانه و پنج میلیون پیامک دریافت شد.

● مشارکت سازمان فعالیت های قرآن دانشجویان در ۱۴۴۵ با ۱۰ عنوان جشنواره

مدیر گروه تلاوت و نغمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما همچنین از حضور و مشارکت سازمان فعالیت های قرآن دانشجویان کشور در سال گذشته و افزایش این مشارکت در سال جاری خبر داد و گفت: از دیگر روی دادهای مهمی که در سال گذشته رخ داد، مشارکت سازمان فعالیت های قرآنی دانشجویان کشور بود که چهار جشنواره را برگزار کردند و این آمادگی را دارند که در سال جاری این تعداد را به ۱۰ عنوان برسانند که شامل بخش های تحقیقاتی، آموزشی، فرهنگی و هنری می شود.

وی همچنین اظهار کرد: با تمهیداتی که در نظر گرفته شده است، امسال بخش دانش آموزی با توجه به تشکیل ده هزار مدرسه قرآن و هزار دارالقرآن آموزش و پرورش به این طرح بپیوندد تا رشد و توسعه این طرح را شاهد باشیم.

و معارف سیما با ارائه آماری از طرح ها در سال های گذشته اظهار کرد: در سال اول طرح، نزدیک به ۴۰ درصد توانستند طبق آیین نامه داوری امتیاز لازم را کسب کنند که این رقم در سال اجرای طرح ۱۴۴۳ به ۸۰ درصد رسید که امیدواریم با تمهیداتی که در نظر گرفته شده است و مشارکت و هم افزایی نهادها و سازمان های قرآنی و دینی این رقم به ۹۰ درصد رسید.

● ۷ میلیون و ۹۲۰ هزار نفر ساعت در کلاس های شرکت داشتند

وی همچنین خاطر نشان کرد: در سال ۱۳۸۷ که طرح ۱۴۴۳ برگزار شد، حدود ۴ هزار کلاس در کشور برگزار شد که این تعداد در اجرای طرح ۱۴۴۴ به هشت هزار و هشتصد کلاس رسید که در این بین مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت های قرآنی هزار کلاس، سازمان دارالقرآن الکریم ۱۴۰۰ کلاس، سازمان زندان ها ۲ هزار کلاس، آموزش و پرورش ۷۰۰ کلاس، کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور ۲۱۰۰ کلاس و سازمان بسیج هزار کلاس برگزار کردند. در هر کلاس به صورت متوسط ۱۸ جلسه دوساعته تشکیل شد که حدود ۳۱۶۸۰۰ نفر ساعت کلاس برگزار شد و ۷ میلیون و ۹۲۰

انجام با اشاره به اجرای طرح ۱۴۴۱ تا ۱۴۴۴ اظهار کرد: در این راستا از ۴ سال گذشته طرح های بزرگ ملی با مشارکت و هم افزایی چندین سازمان و نهاد قرآنی و دینی کشور راه انداخته شد تا این طرح از یک برنامه تلویزیونی به عمق زندگی اجتماعی مردم گسترش یابد

شد و در سال جاری نیز دو سوره «انفال» و «صف» انتخاب شده است.

مدیر گروه تلاوت و نغمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما در ادامه با بیان اینکه کاری که صدا و سیما انجام می دهد کار عمیقی نیست، اگر چه دقیق است، اظهار کرد: رسانه ها زمینه ساز و فرهنگ ساز هستند و زمینه را برای توسعه فرهنگی آماده می کنند؛ ما معتقدیم که آموزش ها باید در همان مراکز، کلاس ها، مساجد و جلسات سنتی به صورت چهره به چهره صورت گیرد.

وی یادآور شد: رسانه ها توانستند زمینه این امر را فراهم کنند و مراکزی که در این طرح هم افزایی داشتند و نقش بسزایی در جذب مخاطب ایفا کردند. بعد از اتمام این طرح، برنامه های مختلفی را برای مخاطبان خود اجرا کردند.

سیدعباس انجام با اشاره به تشکیل ستادی متشکل از داوران برتر کشور برای ارزیابی شرکت کنندگان گفت: در این ستاد ۲۰ استاد برتر کشور حضور داشتند که حدود ۱۱ ساعت در طول شبانه روز به تماس های مردم پاسخ می دادند؛ علاوه بر آن شرکت کنندگان از طریق نامه، پیامک و اینترنت در این طرح مشارکت داشتند. این ترنت در این طرح مشارکت داشتند. مدیر گروه تلاوت و نغمات دینی شبکه قرآن

برخی از نقاط ضعف های این طرح بر طرف شد.

وی همچنین در خصوص محتوای این طرح ها اظهار کرد: این طرح ابتدا در آموزش ظاهری قرآن کریم و بحث و خوانی خلاصه می شد که هر سال بر محتوای آن افزوده شد تا اینکه در سال گذشته علاوه بر خوانی قرآن، روان خوانی، صحت قرائت در حد «تجوید الصلوه» و بخش های درک معنا، مفردات، شرح و ترجمه مفاهیم نیز مد نظر قرار گرفت و در جهت تعمیق مفاهیم قرآن کریم در زندگی مردم و عمل به آن پیش رفتیم. مدیر گروه تلاوت و نغمات دینی شبکه قرآن و معارف سیما با اشاره به روند انتخاب سوره ها برای این طرح ها اظهار کرد: سازمان صدا و سیما هر شش ماه اولویت ها و مأموریت هایی دارد که در سال اول اجرای این طرح، مفاهیم اخلاقی و توحید مورد نظر بود؛ با توجه به مشورت ها و بررسی هایی که صورت گرفت و با توجه به زمانی که برای اجرایی کردن این طرح در اختیار داشتیم، سوره زمر انتخاب شد که سرشار از مفاهیم توحیدی است.

● انتخاب سوره های انفال و صف برای طرح ۱۴۴۵

انجام همچنین افزود: در سال های بعد، علاوه بر مأموریت سازمان، بحث نامگذاری سال که توسط رهبر معظم انقلاب صورت می گیرد و همچنین چهار محور دین، اخلاق، آگاهی به معنای بصیریت دینی و امید که در پنج ساله دوم برای سازمان ترسیم شده است نیز در انتخاب سوره نقش داشت که بر این اساس در سال دوم سوره «یوسف (ع)» و برای سال سوم سوره «اسراء» و در سال گذشته سوره «کهف» انتخاب

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکرد های کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

بررسی و آسیب شناسی پربای پنج دوره جشنواره قرآنی استاد عالی کانون های فرهنگی-هنری مساجد کشور

با حضور :

مرتضی طاهریان، معاون فرهنگی ستاد
عالی کانون های فرهنگی-هنری مساجد کشور
مجتبی میرزایی، مسئول برگزاری جشنواره قرآنی
عالی ترین کارشناس و مجری

زمان :

یکشنبه ۹۰/۳/۸ ساعت ۱۳-۱۱

مکان :

خیابان انقلاب، خیابان کس، وزارت کشور
پلاک ۸۵/ساکن ۵۰۱۵، شهر گلزار، اریکنا

سازمان
مرکز ملی
فرهنگ و میراث اسلامی

فصل هفتم

● واجدان شرایط در هر سطحی می‌توانند در جشنواره‌ها شرکت کنند

میرزایی با اشاره به شرایط شرکت در این جشنواره اظهار کرد: مخاطبان این جشنواره اعضای کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور هستند که در ده سنی ۱۶ تا ۳۰ سال قرار دارند؛ همچنین کسانی که سطح کار آن‌ها پایین است می‌توانند در کنار سایر شرکت‌کنندگان به رقابت بپردازند.

وی همچنین در مورد تأثیرات جشنواره‌ها در استان‌های مختلف، خاطر نشان کرد: این جشنواره‌ها تأثیرات فراوانی در استان‌هایی که میزبان هستند، می‌گذارد؛ به عنوان مثال در سال گذشته که هم‌زمان میزبان جشنواره مدهامتان بود، به واسطه این جشنواره نزدیک به ۳۰ همایش با نام مدهامتان در موضوعات مختلف برگزار کرد.

مسئول دبیرخانه دائمی جشنواره جوانان مساجد در ادامه سخنان خود به نحوه ابلاغ و اجرای جشنواره اشاره کرد و گفت: در ابتدای هر سال آیین‌نامه‌ای در قالب کتابچه برای کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد ارسال می‌شود که پس از آن فراخوان عمومی

جشنواره جوان مساجد در رسیدن به اهداف اصلی خود موفق بوده است

وی افزود: در دوره سوم این جشنواره که در سال ۸۶ برگزار شد، عناوین و رشته‌هایی به مرور افزوده شد، تا جایی که در دوره ششم جشنواره قرآنی ستاد عالی کانون‌های مساجد که در سال ۸۹ برگزار شد، ۷ عنوان و ۲۹ رشته تعریف شد و مهم‌ترین آن‌ها «مدهامتان» بود که به میزبانی هم‌زمان برگزار شد.

● اهداف اجرای جشنواره جوانان مساجد

میرزایی در مورد اهداف اجرای جشنواره جوانان مساجد گفت: هدف اصلی ستاد از طراحی و اجرای این جشنواره، شناسایی استعدادها و نهفته در کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد بود که در اقصی نقاط کشور فعالیت داشتند و تا حد زیادی در رسیدن به این هدف موفق بودیم و توانستیم استعدادهای بسیار خوبی در رشته‌های مختلف را شناسایی و جذب کنیم.

وی با اشاره به عناوین اصلی جشنواره جوانان مساجد اظهار کرد: جشنواره «آواها و نواها»، با موضوع سرود و تواشیح، «گلدسته‌های سپید»، در بخش شعر و قطعات ادبی، «محراب قلم» در بخش نشریات تجربی مساجد، شیوه‌های نوین تدریس معارف دین، هنرهای نمایشی و هنرهای تجسمی در کنار جشنواره قرآن، عناوین اصلی مجموعه جشنواره‌های جوانان مسجد هستند که ۲۹ رشته را در برمی‌گیرند.

مسئول دبیرخانه دائمی جشنواره جوانان مساجد تصریح کرد: جشنواره قرآن، وزین‌ترین جشنواره در این بین بود که با حضور ۳۰۰ نفر از فعالان قرآنی مساجد کشور برگزار شد و شامل ۹ رشته تحقیق، ترتیل، حفظ ۵ جزء، ۱۵ جزء و حفظ کل قرآن کریم، اذان ابتهاج و مفاهیم قرآن کریم و نهج‌البلاغه است.

مجتبی میرزایی مسئول دبیرخانه دائمی جشنواره جوانان مساجد، در نشست تخصصی «بررسی و آسیب‌شناسی برپایی پنج دوره جشنواره قرآن ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور» که در ایکنار برگزار شد، در خصوص پیشینه این جشنواره گفت: اولین دوره این جشنواره از سال ۸۱ از سوی اداره هنری ستاد عالی کانون‌های مساجد در قالب چهار جشنواره و ۱۳ رشته برگزار شد؛ وقفه چهار ساله‌ای در برگزاری این جشنواره به وجود آمد، اما در دولت نهم با تأکیدی که بر مباحث قرآنی صورت گرفت، جشنواره قرآنی در سال ۸۶ مجدداً آغاز به کار کرد.

کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد حضور داشت. بنابراین سعی داریم شرایطی ایجاد کنیم که اعضای کانون‌های مساجد بتوانند در عرصه‌های وسیع‌تری نقش آفرینی داشته باشند.

وی با اشاره به شبکه‌ای کردن کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور اظهار کرد: به دنبال این هستیم که علاوه بر اینکه کانون‌ها با ستاد عالی در ارتباط باشند، با یکدیگر نیز در ارتباط باشند و بتوانند از فعالیت‌های یکدیگر مطلع شوند تا نهایتاً به سمتی برویم که جامعه فرهنگ و هنر کانون‌های مساجد را تشکیل بدهیم.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور با تأکید بر اینکه مهم‌ترین وظیفه ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور تربیت نیرو در عرصه فرهنگی-هنری مساجد کشور است، گفت: بسیاری از مسئولان اجرایی و اساتید، تربیت شده مساجد هستند و به مرور کار خود را در مساجد آغاز کرده‌اند و امروز اثرگذاری خود را دارند؛ بنابراین وظیفه خود را باید در این حوزه به خوبی ایفا کنیم.

● مسجد تنها کارکرد عبادی ندارد

وی با یادآوری این نکته که مسجد تنها کارکرد عبادی ندارد، اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین کارکردهای مسجد توجه به مسائل هنری است، چرا که از گذشته نیز آثار هنری از قبیل معماری و خوشنویسی در مساجد وجود داشته است. آموزش و تربیت قرآنیان نیز از دیگر کارکردهای مساجد است که باید مورد توجه و تأکید قرار

برای ارزیابی آن‌ها مسابقاتی برگزار شود که علاوه بر رقابت، استعدادها را شکوفاتر کنند. معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور هدف دیگر را ارتقای سطح اطلاعات علمی، عملی و تجربی اعضای کانون‌های مساجد آن عنوان کرد و گفت: در سال‌های اخیر قبل و بعد از برگزاری جشنواره، آموزش‌هایی ویژه کسانی که در این رقابت‌ها توانسته‌اند حائز رتبه شده‌اند، داده شده است تا افراد در حوزه‌های تخصصی خود ارتقا پیدا کنند.

● از حیثیت هنرمندان مسجدی دفاع کنیم

وی با تأکید بر اینکه ستاد عالی کانون‌های مساجد با برگزاری جشنواره‌های جوانان مساجد به دنبال این است که هویت جدیدی به اصحاب فرهنگ و هنر بدهد، اظهار کرد: باید بگوییم اثری که در حوزه هنری خلق شده است، از سوی اهالی مسجد است و از حیثیت هنرمندان مسجدی دفاع کنیم.

طاهریان افزود: نکته دیگری که قابل توجه است، کسانی که در رشته خاصی متخصص هستند، نباید متوقف شوند و تلاش می‌کنیم آن‌ها را در عرصه‌های ملی و بین‌المللی مطرح کنیم؛ به عنوان مثال سال گذشته در تئاتر فجر، نماینده‌ای از

جوانان مساجد کشور، اظهار کرد: در حال حاضر که هنوز جشنواره نشریات تجربی برگزار نشده است، بالغ بر ۲۲ هزار نفر از اعضای کانون‌های مساجد کشور شرکت کرده‌اند که پرشورترین آنها جشنواره قرآن است که به صورت متوسط در مرحله استانی حداقل ۲۵۰ تا ۳۰۰ نفر و حداکثر دو هزار نفر شرکت کرده‌اند.

● ۱۱ هزار کانون فرهنگی-هنری با محوریت قرآن در مساجد فعال هستند

مرتضی طاهریان، معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور اظهار کرد: فعالیت کانون‌های مساجد به دلیل در ارتباط بودن با مسجد، از قداست خاصی برخوردار است و طبیعتاً در همه برنامه‌های این ستاد، قرآن محور اصلی بوده و خواهد بود.

وی ادامه داد: در جشنواره‌هایی که ستاد عالی برگزار می‌کند و رشته‌هایی که در آن تعریف می‌کند، قرآن به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم بروز و ظهور جدی دارد.

طاهریان با اشاره به اهداف طراحی و اجرای جشنواره جوانان مساجد اظهار کرد: هدف اولیه این طرح شناسایی استعدادها برتر در رشته‌های مختلف است؛ همچنین کانون‌های مساجد در حوزه فعالیت‌هایی که دارند، آموزش‌هایی را به اعضا می‌دهند که

برای کانون‌های مساجد صورت می‌گیرد و کسانی که شرایط حضور در جشنواره را داشته باشند، می‌توانند اقدام به ثبت نام کنند.

میرزایی با بیان اینکه این جشنواره‌ها در دو مرحله استانی و کشوری برگزار می‌شود، اظهار کرد: پیش از برگزاری جشنواره کشوری، مرحله استانی از سوی دبیرخانه استانی کانون‌های مساجد برگزار می‌شود که در هر رشته یک نفر به مرحله کشوری معرفی می‌شود.

● سطح جشنواره بالاتر از مسابقات قرآن اوقاف است

به گفته مجتبی میرزایی، شرکت‌کنندگان در جشنواره قرآنی ستاد عالی کانون‌های مساجد با اعلام رضایت از کیفیت برگزاری مسابقات، سطح آن را بالاتر از مسابقات قرآن اوقاف عنوان کرده‌اند؛ همچنین داوران برجسته و بین‌المللی برای این جشنواره انتخاب می‌شوند که مورد قبول و اعتماد متسابقان هستند.

مسئول دبیرخانه دائمی جشنواره جوانان مساجد همچنین از برگزاری جشنواره قرآنی سال ۹۰ به میزبانی استان زنجان خبر داد و اظهار کرد: میزبان اولین جشنواره قرآنی ستاد عالی کانون‌های مساجد در سال ۸۶ قزوین بود؛ همچنین در سال ۸۷ گیلان این مسئولیت را بر عهده گرفت و کردستان در سال ۸۸ عهده‌دار میزبانی جشنواره قرآن ستاد عالی شد؛ در سال گذشته نیز جشنواره مدهامتان در هرمزگان برگزار شد.

میرزایی با اشاره به آمار شرکت‌کنندگان در جشنواره

بسیاری از مسئولان اجرایی و اساتید، تربیت شده مساجد هستند و به مرور کار خود را در مساجد آغاز کرده‌اند و امروز اثرگذاری خود را دارند

حاضران با آیین نامه و ملاک‌های داوری آشنا می‌شوند و مسائل مربوط به مسابقات به آن‌ها گفته می‌شود؛ پس از برگزاری جشنواره نیز دوره‌های تخصصی برای افراد برتر و منتخب رشته‌های گوناگون برگزار می‌شود.

طاهریان دیگر نکته قابل توجه جشنواره‌های ستاد عالی کانون‌های مساجد را فراهم‌سازی شرایطی برای کادر سازی در حوزه فرهنگ و هنر عنوان کرد و گفت: تلاش کرده‌ایم افراد را در قالب گروه‌های تخصصی تعریف کنیم؛ به عنوان نمونه از امسال محافل شعر خوانی با موضوع مسجد در هر استان برگزار می‌شود که حاضران اشعار خود را در حضور اساتید برتر استان ارائه

امکانات و شرایطی که دارند، توانسته‌اند بازوان اجرایی ستاد عالی در برگزاری مرحله استانی جشنواره‌ها باشند.

● افزودن بخش‌های جدید به جشنواره هفتم

طاهریان از افزوده شدن بخش‌های جدید به جشنواره هفتم خبر داد و افزود: از امسال جشنواره سرود روستایی در دهه کرامت برگزار خواهد شد که با توجه به سالروز ولادت حضرت معصومه (س)، امام رضا (ع) و بزرگداشت حضرت شاه چراغ (ع) موضوع این جشنواره به این سه بزرگوار اختصاص خواهد داشت.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور همچنین اظهار کرد: تلاش داریم در زمستان نیز اجتماعی از منتخبان ادوار جشنواره به همراه اساتید برتر کشور در استان بوشهر برگزار کنیم که در کنار بخش آموزش‌های تخصصی در رشته‌های مختلف، از نفرات برتر و منتخبان تجلیل می‌شود.

وی در ادامه با اشاره به سطوح مختلف مسابقات قرآن در کشور اظهار کرد: قطعاً مسابقات قرآن سازمان اوقاف و امور خیریه در سطح بالاتری برگزار می‌شود و ما تلاش داریم جشنواره قرآن ستاد عالی را به سطح این مسابقات نزدیک کنیم، اما به هیچ وجه قصد نداریم جای این مسابقات را بگیریم. تلاش ما این است که مسابقاتی در شأن فعالان مسجدی برگزار کنیم.

● تعدد مسابقات قرآن در کشور موازی‌کاری در فعالیت‌های

قرآنی نیست طاهریان تعدد مسابقات قرآن در کشور را موازی‌کاری در حوزه فعالیت‌های قرآنی ندانست و خاطر نشان کرد: شاید افرادی که در این جشنواره حضور می‌یابند در مقطع کنونی نتوانند در مسابقات قرآن اوقاف مقام بیاورند و پس از سال‌ها نتوانند مقامی کسب کنند؛ این جشنواره تلاش دارد ظرفیت فعالان قرآنی را شناسایی و تقویت کند و آن‌ها را برای حضور در عرصه‌های مختلف و سطوح بالاتر آماده سازد.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در مورد آموزش‌های پیش و پس از جشنواره، گفت: پس از ثبت نام از علاقه‌مندان به حضور در رشته‌های مختلف جشنواره، دوره‌های آموزشی تخصصی برای هر رشته برگزار می‌شود که در آن افراد برای حضور فعال‌تر در جشنواره آماده می‌شوند.

وی اظهار کرد: در این دوره‌ها

گیرد.

طاهریان با اشاره به فعالیت ۱۱ هزار کانون فرهنگی-هنری مساجد در سراسر کشور گفت: حدود ۸۰ درصد از این کانون‌ها در سال‌های اخیر راه‌اندازی شده‌اند.

وی تصریح کرد: افزایش اعتبارات به گسترش کمی کانون‌ها اختصاص داده شده است که ما معتقدیم این گسترش تنها کیفی نبوده، بلکه کمی و کیفی است، چرا که با ایجاد کانون‌ها امکانات مختلفی ایجاد می‌شود.

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور همچنین اظهار کرد: برگزاری جشنواره‌ها نیز هزینه‌های خود را دارد که قطعاً اگر اعتبارات آن تأمین نشود، در برگزاری آن‌ها دچار مشکل می‌شویم. بنابراین اعتبارات به ستاد عالی کمک کرده است تا جشنواره جوانان مساجد در حوزه‌های مختلف گسترش یابد.

ایجاد کانون‌های تخصصی نکته دیگری بود که مرتضی طاهریان به آن اشاره و در این خصوص اظهار کرد: کانون‌های تخصصی با

می کنند تا با بررسی هایی که صورت می گیرد سطح اشعار بالاتر برود

● جشنواره ستاد عالی شرایط را برای کادر سازی آماده می کند

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور ادامه داد: همچنین حمایت از ۱۶۰ گروه سرود و تربیت ۶۰ گروه تئاتر مسجدی نیز در دستور کار است که به صورت مادی و معنوی صورت می گیرد؛ بنا داریم این گروه ها را در فضای مسجد تربیت کنیم تا آماده حضور در عرصه های مختلف شوند.

وی با اشاره به تلاش حوزه و دانشگاه برای کادر سازی در حوزه علمی و اجرایی خاطر نشان کرد: مساجد نیز می توانند در کنار این دو مرکز، با نیاز سنجی و ظرفیت سنجی بتوانند در امر کادر سازی مؤثر عمل کنند. طاهریان با بیان اینکه جشنواره جوانان مساجد در بخش هایی به صورت ناخواسته به کادر سازی منجر می شود، اظهار کرد: در این جشنواره ۲۲ هزار نفر شرکت کرده اند که از این بین ۱۰ هزار نفر از آن ها شناسایی شده اند که حداقل اطلاعات را در رشته تخصصی خود دارند که می توان با تقویت آن ها، زمینه حضور آن ها را

در عرصه های مختلف مهیا کرد.

● ثبت نام اینترنتی جشنواره ستاد عالی از امسال

معاون فرهنگی ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به تشکیل کارگروه های تخصصی گفت: از امسال کارگروه های تخصصی ذیل رشته های جشنواره تشکیل می شود که اولین کارگروه آن با موضوع قرآن برگزار می شود؛ این کارگروه ها ضمن آسیب شناسی

جشنواره ها و رصد مسائل و مشکلات آن، سعی می کند سطح کار را نسبت به سال های گذشته افزایش دهد.

وی در ادامه سخنان خود گفت: از امسال ثبت نام برای حضور در جشنواره جوانان مسجد از طریق اینترنتی صورت می گیرد؛ پایگاه اطلاع رسانی javananemasajed.ir این امکان را برای افراد فراهم می کند که علاوه بر حضور در این جشنواره، با اطلاعات و اخبار جشنواره ها آشنا شوند.

طاهریان در پایان ابراز امیدواری کرد این جشنواره ها به سمتی برود که در حوزه فرهنگ و هنر اثر گذاری جدی داشته باشد.

● سطح بندی قراء در مسابقات موجب ارتقای سطح کیفی قرآنت می شود

علی فریبین، مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به نحوه ارزیابی این جشنواره ها اظهار کرد: پس از مسابقات، نحوه برگزاری جشنواره قرآن از شرکت کنندگان مورد ارزیابی قرار می گیرد و نهایتاً از سوی دبیرخانه بررسی می شود و اگر نیاز به تغییر در نحوه برگزاری مسابقات احساس شود، در سال های

بعد مورد توجه قرار می گیرد.

وی اظهار کرد: در این چند دوره به نظر می رسد که متسابقان از جشنواره راضی بوده اند و نظرشان در مورد روند برگزاری مسابقات مثبت بوده است، چرا که از ما خواسته اند که این روند را ادامه دهیم و همچون گذشته جشنواره های خود را اجرا کنیم.

این فعال قرآنی خاطر نشان کرد: با توجه به تجربیاتی که در مسابقات مختلف کسب کرده بودیم، سعی کردیم در این جشنواره ها نقابسی که در مسابقات مشهود بود را بر طرف

کنیم؛ به عنوان مثال در برخی مسابقات، نفرات برتر از حضور در یک یا دو دوره بعدی همان رقابت ها محروم می شوند، اما در جشنواره قرآن ستاد عالی کانون های مساجد، نفرات برتر دوره ها شناسایی می شوند و در دوره بعد بدون گذراندن مرحله استانی، در سطح یک وارد مسابقات می شوند.

وی تصریح کرد: دور ماندن رتبه های برتر از مسابقات، هر چند راه را برای استعداد های جدید باز می کند، اما انگیزه نفرات ممتاز را برای تمرین از بین می برد؛ بنابراین جشنواره قرآن ستاد عالی سعی می کند با حضور قاریان ممتاز خود در سطح یک، علاوه بر تشویق آن ها، راهی برای ارتقای سطح کیفی قرآنت ایجاد کند.

● سطح بندی قراء

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور با اشاره به سطح بندی قراء در این جشنواره گفت: قاریان در دو سطح یک و دو قرار داده می شوند؛ در سطح یک قاریان برتر دوره ها و قراء ممتاز حضور دارند و در سطح دو نیز سایر قراء حضور خواهند داشت.

این فعال قرآنی افزود: نفرات برتر ادوار جشنواره قرآن ستاد عالی و نفرات برتر سایر مسابقات سازمان ها از طریق دبیرخانه شناسایی و به استان ها معرفی می شوند تا بدون طی کردن مرحله استانی به مسابقات سراسری راه پیدا کنند.

وی با انتقاد از سازمان اوقاف و امور خیریه به دلیل معرفی نکردن نفرات برتر خود به این جشنواره اظهار کرد: سازمان اوقاف به دلیل اینکه لیست نفرات برتر خود را به صورت منظم در اختیار ندارد، پاسخ ستاد عالی را برای معرفی قاریان ممتاز مسابقات خود پس از گذشت یک سال نداد. فریبین با بیان اینکه سطح بندی قاریان مورد استقبال متسابقان قرار گرفته است، اظهار کرد: سطح بندی قراء تجربه خوبی بود که برای اولین بار در جشنواره «مدهامتان» به میزبانی هرمزگان اعمال شد و بنا داریم در دوره های آینده شرکت کنندگان در رشته حفظ کل را نیز با همین الگو سطح بندی کنیم.

● مسابقات مفاهیم قرآن و نهج البلاغه

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد کشور همچنین به مسابقات مفاهیم نهج البلاغه اشاره کرد و گفت: به دلیل اینکه مسابقات نهج البلاغه کمتر در کشور مورد توجه قرار می گرفت، این رشته در جشنواره ستاد عالی گنجانده شد؛ در سال ابتدایی حکمت های نهج البلاغه مد نظر قرار گرفت و در سال های بعد نامه ها و خطبه ها در مسابقات لحاظ شد.

وی ادامه داد: در این رشته پیام‌های نهج البلاغه از متسابقان خواسته شد و نه حفظ عینی آن؛ هدف ما این است که پیام‌ها و مفاهیم نهج البلاغه را ترویج دهیم و در مراحل بعد به حفظ نهج البلاغه توجه خواهیم کرد. این فعال قرآنی همچنین در مورد رشته مفاهیم قرآن کریم نیز اظهار کرد: در هر دوره، پنج جزء از قرآن کریم مورد مسابقه قرار گرفت که پس از پایان دوره ششم که در هرمزگان برگزار شد، پنج جزء پایانی قرآن کریم مورد آزمون بود؛ در این رشته نیز پیام آیات از متسابقان خواسته می‌شود.

● **قرائت قرآن زمانی اثرگذار است که معنای آیه را به ذهن مخاطب تلقین کند**

علی فریبین با اشاره به سطوح مختلف مسابقات قرآن کشور اظهار کرد: به طور مشخص مسابقات قرآن سازمان اوقاف و امور خیریه در سطح بالایی قرار دارد؛ همچنین در مسابقاتی که سازمان تبلیغات اسلامی تحت عنوان «شاگردان جلسات» در سال‌های اخیر برگزار می‌کند، افرادی حضور دارند که در جلسات قرآنی شرکت داشته‌اند.

وی با بیان اینکه مسابقات قرآن ستاد عالی، قشر سوم قرآنیان را پوشش می‌دهد، افزود: ممکن است عده‌ای جزء قاریان برتر و حرفه‌ای نباشند یا در جلسات قرآن حضور نداشته باشند و افرادی باشند که در کلاس‌های مؤسسات قرآنی و یا کانون‌های مساجد به قرآن آموزی مشغول بوده‌اند؛ این افراد باید تشویق و ارزیابی شوند.

● **جشنواره قرآن**

● **ستاد عالی راهی برای پیشرفت قاریان به سطوح بالاتر**

فریبین جشنواره قرآن ستاد عالی کانون‌های مساجد را راهی برای پیشرفت قاریان غیر حرفه‌ای دانست و تصریح کرد: کسانی که در این جشنواره حضور پیدا می‌کنند، پس از کسب رتبه‌های برتر، می‌توانند به مسابقات حرفه‌ای تر راه پیدا کرده و سطوح بالاتر را تجربه کنند. مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در ادامه به نوآوری‌ها و توجه ویژه جشنواره قرآن ستاد عالی به برخی رشته‌های مهجور اشاره کرد و گفت: این جشنواره به رشته‌هایی می‌پردازد که در سایر مسابقات کمتر به آن‌ها پرداخته می‌شود و تلاش می‌کند توجه ویژه‌ای به آن‌ها داشته باشد.

وی اظهار کرد: به عنوان نمونه در مسابقه‌ای که تحت عنوان «آواها و نغمه‌ها» برگزار می‌شود، رشته تواشیح و سرود مورد توجه است؛ در این رشته، افراد آثار خود را به صورت لوح فشرده به دبیرخانه دائمی جشنواره ارسال می‌کنند که پس از بررسی آن‌ها، ۱۰ اثر به مرحله کشوری راه پیدا می‌کند.

● **ابتهال خوانی در مسابقات مورد توجه قرار گیرد**

فریبین همچنین خاطر نشان کرد: رشته ابتهال، دیگر موردی است که در جشنواره قرآن ستاد عالی برگزار می‌شود؛ رشته‌ای که در مسابقات قرآن کشور کمتر دیده شده است؛ ستاد عالی سعی کرده است رشته ابتهال را از همان ابتدا مورد توجه قرار دهد و افرادی را که در رشته‌های قرائت و حفظ موفق نبوده‌اند، جذب این رشته کند، چرا که ابتهال اثرگذار و مفید است. وی با اشاره به تجربه استاد «مصطفی اسماعیل» در رشته ابتهال خوانی تصریح کرد: برخی از قاریان موفق مدتی را در بخش ابتهال خوانی بوده‌اند و شیوه تلقین معنا را از طریق ابتهال خوانی تجربه کرده‌اند.

مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور به اهمیت رشته ابتهال خوانی پرداخت و گفت: باید ابتهال خوانی در کشور به صورت جدی و قوی پرداخته شود، چرا که زیرساخت قرائت قرآن را تقویت می‌کند. فریبین همچنین به رشته حفظ قرآن کریم اشاره کرد و گفت: در سال‌های گذشته که رشته حفظ پنج جزء قرآن کریم برگزار می‌شد، امتیازحافظان بر اساس ۱۰۰ نمره سنجیده می‌شد، اما با افزوده شدن رشته حفظ کل به مسابقات، امتیازها بر اساس مسابقات قرآن اوقاف بر اساس ۲۰۰ نمره سنجیده می‌شود تا متسابقان با فضای مسابقات حرفه‌ای آشنا شوند و خود را برای سطوح بالاتر آماده کنند.

● **برگزاری آزمون شرط ورود برای متسابقان همه رشته‌ها**

وی همچنین ادامه داد: در جشنواره قرآن سعی شد آزمون شرط ورود برای متسابقان تمامی رشته‌ها گذاشته شود و افرادی که بتوانند به پنجاه درصد سوالات پاسخ صحیح دهند، می‌توانند به رقابت‌ها راه پیدا کنند؛ سوالاتی که برای این آزمون در نظر گرفته می‌شود، از مفاهیم سوره‌ای قرآن است تا افراد را برای توجه دادن به مفاهیم و پیام‌های قرآن تشویق کنیم.

توجه به قرائت مجلسی دیگر موردی بود که علی فریبین به آن پرداخت و گفت: در بسیاری از مسابقات، قرائت به صورت تحقیق خوانده می‌شود که به صورتی است که قاری نمی‌تواند در قرائت خود، آیه‌ای را تکراری بخواند، اما در قرائت مجلسی آیات می‌تواند تکراری خوانده و یا به هم وصل شود، برخی عبارات را با لحن‌های مختلف

تکرار می‌کنند و این تکرار اثر تلقینی بر روی مخاطب می‌گذارد که در احادیث به آن تأکید شده است. مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور با تأکید بر اینکه باید در کرسی‌های تلاوت به قرائت مجلسی با چنین ویژگی‌هایی توجه شود، ادامه داد: قرائتی اثرگذار است که معنای آیه را به ذهن و روح مخاطب تلقین کند و این هنر قاری است که باید قاری نهایتاً به این رتبه برسد.

● **توجه به قرائت مجلسی در جشنواره قرآن ستاد عالی**

علی فریبین به نحوه برگزاری رشته تحقیق در جشنواره قرآن ستاد عالی اشاره کرد و گفت: در این رشته پنج نفر برتر شناخته می‌شوند و به آن‌ها به مدت نیم ساعت وقت داده می‌شود تا بتوانند رقابت پنج نفره دیگری داشته باشند.

مدیرکل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور افزود: در این رقابت، پنج نفر برگزیده قرائت خود را به صورت مجلسی اجرا می‌کنند و سه نفر از آن‌ها انتخاب می‌شوند که یکی از آن‌ها از سوی سایر متسابقان حاضر در جلسه انتخاب می‌شوند؛ علاوه بر این نکته، پنج نفر برگزیده در دوره بعد جشنواره بدون گذراندن مرحله استانی به جشنواره راه پیدا می‌کنند.

فریبین همچنین خاطر نشان کرد: در مدت نیم‌ساعتی که در مسابقات وقفه پیش می‌آید، داوران در بخش‌های مختلف نکات آموزشی خود را عنوان می‌کنند تا علاوه بر رفع اشکال، متسابقان از نکات مطرح شده استفاده لازم را ببرند.

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکرد کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

بررسی شیوه های جذاب نوجوانان و جوانان به جلاسات قرآنی مساجد

زمانه:

چهارشنبه ۹۰/۳/۲۵ ساعت ۱۴:۳۰

مکان:

خیابان ولیعصر، شهرک صنعتی، تهران

واحد ۱۸ - استان خراسان جنوبی، شهر گزین، پلاک ۱۳۴

با حضور:

حجت الاسلام والمسلمین سیدجواد پورمشقی

مدیرکل دفتر گسترش تعارف، قرآن و عترت وزارت آموزش و پرورش

حسین اخوان اقدام، معاون فرهنگیسرای قرآن

مجتبی امیری، مدرس قرآن

علی کریمی، مدیر و کارشناس

فصل هشتم

● جوانان را به سمت حفظ موضوعی قرآن سوق دهید

وی با تأکید بر هدایت نوجوانان و جوانان به حفظ موضوعی قرآن کریم اظهار کرد: رهبر معظم انقلاب در سخنانی عنوان کردند «شایسته است ۳ هزار فراز قرآنی در ذهن جوانان ما حک شود»؛ با توجه به این تأکیدات لازم است آیات قرآن را با توجه به موضوعات مختلف استخراج و همراه با تبیین آن به جوانان ارائه کنیم.

توجه به خانواده‌ها از دیگر مواردی بود که حجت‌الاسلام بهشتی به آن اشاره و اظهار کرد: طبق تحقیقی که انجام داده‌ام، حدود ۴۰۰ آیه در مورد خانواده در قرآن ذکر شده است؛ با توجه به این آیات می‌توانیم خانواده‌ها را به سمت فعالیت‌های قرآنی سوق دهیم که به تبع آن، نوجوانان و جوانان نیز به مسجد و فعالیت‌های قرآنی علاقه‌مند می‌شوند.

● زمینه را برای تدبیر و هم‌اندیشی در جلسات قرآن فراهم کنیم

حجت‌الاسلام سید جواد بهشتی به انتظارات قرآن از مسلمانان اشاره کرد و گفت: با توجه به این انتظارات باید برنامه‌های خود را پایه‌ریزی کنیم.

وی قرائت، تلاوت، ترتیل، تدبیر، استماع، تعلیم، تأثیر، عمل، اقامه و تقویت ایمان را ۱۰ انتظار قرآن از هر مسلمان عنوان کرد و افزود: بر اساس این انتظارات می‌توان نتیجه گرفت که مسجد بهترین مکان برای آموزش قرآن، و نوجوانان بهترین مخاطب هستند.

بهشتی افزود: با مراجعه به احادیث مواردی مانند احترام، اکرام، حفظ و تبلیغ نیز افزوده

ضرورت تربیت نویسندگان و ترویج قصه‌نویسی قرآنی

حجت‌الاسلام بهشتی همچنین تهیه بانک اطلاعاتی برای شناسایی و جذب مخاطب مؤثر عنوان کرد و گفت: هر مسجیدی می‌تواند از اهالی محل بانک اطلاعاتی داشته باشد و با توجه به اطلاعات خود نسبت به اتفاقات مختلفی که در محله روی می‌دهد عکس‌العمل نشان دهد.

● ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی برای مساجد ضروری است

وی ادامه داد: برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری در مساجد، از جمله برگزاری مسابقه عکس با موضوع طبیعت و قرآن همراه با پیام خاص آن، می‌تواند برنامه‌های جذاب و مفیدی در راستای جذب نوجوانان و جوانان به مساجد باشد.

این کارشناس علوم قرآنی ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی برای مساجد را مهم و ضروری عنوان کرد و گفت: اولین مساجدی که دارای این فضا بودند، مساجد مصری هستند؛ یکی از این مساجد آمار و تعداد نمازگزاران خود را اعلام می‌کرد. مساجد ما هنوز پس از گذشت سال‌ها چنین پایگاهی را برای اطلاع‌رسانی و تبلیغ ندارند و برخی از آنها که پایگاه اطلاع‌رسانی ایجاد کرده‌اند، به‌روز نیستند.

حجت‌الاسلام والمسلمین سید جواد بهشتی، کارشناس علوم قرآنی، در نشست تخصصی «شیوه‌های جذب نوجوانان و جوانان به جلسات قرآن مساجد» که در ایکن برگزار شد، با بیان اینکه لازم است در جلسات قرآن بحث تدبیر و اندیشیدن را باب کنیم، اظهار کرد: اگر در جلسات قرآن هم‌خوانی داریم، لازم است هم‌اندیشی و هم‌فکری نیز داشته باشیم و زمینه را برای سایر انتظارات قرآن نیز فراهم کنیم.

وی درباره با انتقادات برخی کارشناسان از امام جماعت مساجد مبنی بر بی‌توجهی آنان به جلسات قرآن اظهار کرد: باید ائمه جماعت نمونه و مطلوب را شناسایی و معرفی کنید و از حوزه علمیه نیز بخواهید روش‌های جذاب آموزش قرآن را به طلبه‌ها آموزش دهند.

● قصه‌نویسان و قصه‌گویان قرآنی تربیت شوند

این کارشناس علوم قرآنی با تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های قرآن اظهار کرد: حدود ۳ هزار آیه از قرآن در قالب داستان نازل شده است که می‌توان در این قالب سرمایه‌گذاری کرد تا صاحب‌نظران و قصه‌گویان قرآنی تربیت شوند و بتوانند در جذب مخاطب مؤثر عمل کنند.

وی افزود: ما نیاز به قصه‌گو، قصه‌خوان و قصه‌نویسی قرآنی داریم؛ باید قصه‌گویی قرآنی را ترویج کنیم، حتی در جلسات قرآن نیز به این مسئله بپردازیم، چرا که قصه‌گویی قرآنی برای همه قشرها جذاب است و در آن از مفاهیمی که ثقیل نبوده و قابل انتقال است، استفاده می‌شود.

است.

وی افزود: با توجه به این ویژگی‌ها امیدواریم کاستی‌هایی که در این زمینه وجود دارد، برطرف و نقاط قوت تقویت شود تا شاهد حضور گسترده‌تر قرآن و جلسات قرآنی در مساجد باشیم.

این مدرس قرآن با بیان اینکه بیشتر جلسات سنتی قرآن در مساجد تشکیل می‌شود، به مشکلات مساجد پرداخت و گفت: اولین و مهم‌ترین مشکلی که در این زمینه وجود دارد، امام جماعت مسجد است؛ گاهی امام جماعت مساجد قائل به برگزاری جلسات سنتی قرآن به صورت هفتگی نیستند و یا برخی با مقوله قرائت انس ندارند.

اخوان اقدام همچنین ادامه داد: مشکل بعدی هیئت امانا و خادمان مساجد هستند که اجازه برگزاری جلسات را نمی‌دهند و در مسجد را می‌بندند.

وی به برگزاری مراسم‌های مختلف در مسجد و قربانی شدن جلسات قرآنی به واسطه این جلسات اشاره کرد و تصریح کرد: مراسم‌های مختلفی در مسجد برگزار می‌شود که باعث تعطیلی جلسات قرآن می‌شود؛ در ماه‌های مخصوصی که در فرهنگ دینی و مذهبی ما از جمله رمضان و محرم وجود دارد، نیز شاهد تعطیلی جلسات قرآن در مساجد هستیم که توجیهی ندارد.

● انتقاد از بی‌توجهی جلسات و هیئات مذهبی به قرآن

معاون فرهنگسرای قرآن از بی‌توجهی جلسات و هیئات مذهبی به قرآن انتقاد کرد و گفت: حضور نیافتن اعضای جلسات قرآن در هیئات مذهبی به ویژه در سال‌های اخیر بسیار آزاردهنده است؛ در

انتظارات قرآن نیز فراهم کنیم. بهشتی همچنین در مورد تعلیم قرآن خاطر نشان کرد: خانواده‌ها می‌توانند معلمان و مربیان قرآن را تشویق کنند و با ترغیب فرزندان خود در خانواده، مربیان را در امر تعلیم قرآن کمک کنند. وی پیوند مسجد و مدرسه را یکی از مهم‌ترین عوامل جذب نوجوانان به مساجد عنوان کرد و افزود: با دعوت از معلمان به مساجد، شاگردان نیز به مساجد راه پیدا می‌کنند؛ ارتباط مساجد و مدارس با یکدیگر یکی از مشکلاتی است که وجود دارد.

حجت‌الاسلام بهشتی همچنین با تأکید بر ارتباط مساجد با یکدیگر اظهار کرد: مساجد با تقویت ارتباط خود با یکدیگر و برگزاری برنامه‌های مختلف به ویژه در حوزه فعالیت‌های قرآنی می‌توانند در جذب نوجوانان و جوانان مؤثر عمل کنند.

● بی‌توجهی هیئت‌های مذهبی به برنامه‌های قرآنی آزاردهنده است

حسین اخوان اقدم، معاون فرهنگسرای قرآن با اشاره به ارتباط مساجد با جلسات قرآنی اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هایی که در مساجد باید صورت گیرد، ترویج و اشاعه فرهنگ قرآنی است و ناگفته پیداست که مهم‌ترین و اصلی‌ترین خاستگاه بروز خلاقیت‌هایی که در زمینه‌های مختلف قرآنی صورت می‌گیرد، مساجد و جلسات قرآن مساجد

از گذشت ۳۰ سال هنوز در قرائت قرآن توقف کرده‌ایم، اظهار کرد: اینکه تنها به قرائت قرآن توجه داریم، جفا در حق قرآن است؛ هر چند لازم است در بحث قرائت قرآن سرمایه‌گذاری شود تا همه نسل‌ها با قرائت قرآن مأنوس باشند، اما نباید تنها در این امر توقف کنیم و به دیگر انتظارات قرآن عمل نکنیم.

وی تصریح کرد: قرآن انسان را در مورد تدبیر سرزنش کرده است و لازم است به این مسئله توجه ویژه شود؛ جلساتی نیاز است تا تدبیر را بشناسیم و روش‌های ارائه آن را به مخاطبان مختلف شناسایی کنیم.

این کارشناس علوم قرآنی با اشاره به تربیت ۶۰ هزار مربی قرآن در سازمان دارالقرآن الکریم گفت: این رقم در حالی از سوی مسئولان ارائه شده است که مربی تدبیر در قرآن تربیت نکرده‌ایم؛ مربیانی که بتوانند شیوه‌های تدبیر را برای مخاطبان مختلف ارائه دهند. این امر در مسئله تربیت نیز لازم است رعایت شود؛ چرا که در تربیت تنها مقوله قرائت مطرح نیست، بلکه باید قرائت قرآن در تربیت با تفکر و تدبیر صورت گیرد.

● هم‌اندیشی در کنار هم خوانی قرآن لازم است

وی با بیان اینکه لازم است در جلسات قرآن بحث تدبیر و اندیشیدن را باب کنیم، اظهار کرد: اگر در جلسات قرآن هم‌خوانی داریم، لازم است هم‌اندیشی و هم‌فکری نیز داشته باشیم و زمینه را برای سایر

می‌شود که اساس برنامه‌های ما را در امر آموزش قرآن ترسیم می‌کند.

● توجه به مخاطب برای ارائه محتوای قرآنی

این کارشناس علوم قرآنی با اشاره به روایتی از امام علی (ع) در خصوص طبقه‌بندی آیات قرآن خاطر نشان کرد: در جلد ۹۰ بحار الانوار آمده است «خدایوند آیات قرآن را به هفت شکل نازل فرموده است»، در ادامه این روایت امرها، نهی‌ها، تشویق‌ها، توبیخ‌ها، قصه‌ها، مثل‌ها و گفت‌وگوها هفت قالبی است که برای آیات قرآن شمرده شده است.

وی ادامه داد: به دلیل اینکه انسان‌ها متنوع هستند، خداوند آیات خود را در قالب‌های متنوع قرار داده است؛ چهار مورد اولی که ذکر شده است، تبلیغ مستقیم و سه مورد دیگر تبلیغ غیرمستقیم است که باید با توجه به این قالب‌ها و انتظارات قرآن، برای مخاطبان مختلف محتوا ارائه شود.

● در قرائت قرآن متوقف شده‌ایم

بهشتی با تأکید بر اینکه پس

یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هایی که در مساجد باید صورت گیرد، ترویج و اشاعه فرهنگ قرآنی است و ناگفته پیداست که مهم‌ترین و اصلی‌ترین خاستگاه بروز خلاقیت‌هایی که در زمینه‌های مختلف قرآنی صورت می‌گیرد، مساجد و جلسات قرآن مساجد است

گذشته بخش ثابت و مطولی از جلسات و هیئات مذهبی به قرائت قرآن اختصاص داشت، اما امروزه اصلاً قرآن در جلسات و هیئات مذهبی راه ندارد و یا اگر باشد، به صورت کاملاً تشریفاتی است؛ یعنی چند دقیقه قرآن بدون رعایت تجوید و با صدای نه چندان خوب قرائت می‌شود.

این کارشناس قرآن با تأکید بر اینکه امروز خلأ قرآن در جلسات و هیئات مذهبی آزار دهنده است، گفت: نکته دیگری که در این رابطه می‌توان گفت، این است که تأثیر گذاران هیئات و جلسات مذهبی با قرآن حشر و نشر ندارند، در حالی که باید به این موضوع اشراف داشته باشند.

وی با اشاره به دیدار اخیر مداحان و ذاکران اهل بیت (ع) با رهبر معظم انقلاب گفت: در این دیدار معظم له به این نکته اشاره کردند که ذاکران و مداحان باید با قرآن مأنوس باشند و به اصلی‌ترین منبع دینی اشراف داشته باشند و خود را در جهت قرآن تقویت کنند.

● برخی مریبان قرآن به‌روز نیستند

اخوان اقدم، مربی را دیگر نکته حائز اهمیت در جلسات قرآن مساجد دانست و افزود: برخی مریبان ما به‌روز نیستند و از مباحث فنی قرائت قرآن اطلاعات به‌روزی ندارند و در کنار آن، نسبت به مسائل اجتماعی و سیاسی آگاهی ندارند؛ در حالی که مربی باید به مسائل اجتماعی، سیاسی و اخلاقی روز اشراف داشته باشد.

معاون فرهنگسرای قرآن همچنین از تک‌بعدی بودن مریبان قرآن انتقاد کرد و

گفت: بسیاری از مریبان قرآن تنها به بحث قرائت قرآن توجه دارند و مباحثی از جمله تدبر در قرآن و بیان مفاهیم و محتوای قرآن توجه ندارند.

اخوان اقدم همچنین اظهار کرد: گاه مربی به عده خاصی توجه دارد و دیگران را از یاد می‌برد؛ این توجه خاص باعث دلزدگی شاگردان می‌شود؛ مربی باید سعی کند با روش‌های مختلف زمینه جذب مخاطبان خود را فراهم سازد.

این مدرس قرآن با اشاره به تجربه خود در جلسات هفتگی قرآن اظهار کرد: جلساتی که ما برگزار می‌کنیم به این صورت است که ابتدا همه حاضران یک دور آیات مشخص شده را قرائت می‌کنند و در انتها نیز جمع‌خوانی می‌کنیم و به این صورت همه حاضران در قرائت قرآن شریک می‌شوند؛ این روش بسیار جذاب و پسنندیده است.

● حمایت دولت از جلسات سنتی قرآن ضروری است

اخوان اقدم همچنین حمایت دولت از جلسات سنتی قرآن را ضروری عنوان کرد و گفت: دولت در حمایت از جلسات سنتی قرآن خود را کنار کشیده است و دیگر شاهد حمایتی از این جلسات از سوی دولت نیستیم؛ طرح‌ها و برنامه‌هایی از سوی برخی مراکز قرآنی داده شده است اما اعتباری در این زمینه تخصیص داده نشده است؛ از جمله آن‌ها، طرحی است که فرهنگسرای قرآن برای حمایت از جلسات قرآن تهران ارائه کرد که به تصویب رسید اما بودجه‌ای داده نشد.

وی تصریح کرد: لازم است مراکز و سازمان‌های ذی‌ربط وارد عمل شوند و با تأمین بودجه و امکانات مناسب از جلسات قرآن حمایت کنند تا این جلسات به نحو شایسته‌ای برگزار شود.

معاون فرهنگسرای قرآن در ادامه به کمک‌های مردمی و خیرین به جلسات قرآن اشاره کرد و افزود: بسیاری از خیرین کمک‌های خود را صرف جلسات و هیئات مذهبی می‌کنند و کم‌تر پیش می‌آید که این موقوفات صرف جلسات قرآن و برنامه‌های قرآنی شود.

● در حوزه موقوفات نیز قرآن مهجور مانده است

اخوان اقدم با بیان اینکه در حوزه موقوفات نیز قرآن مهجور مانده است، اظهار کرد: لازم است تبلیغاتی در این خصوص صورت گیرد تا خیرین بدانند که چگونه

در جلسات سنتی قرآن اظهار کرد: با حضور قاریان مطرح کشور، این جلسات تقویت می‌شود، به همین دلیل سعی کرده‌ایم فضا را برای حضور این افراد مهیا کنیم تا زمینه تشویق و تهییج شاگردان فراهم شود.

اخوان اقدم در پایان تأکید کرد: توجه به بحث مفاهیم و محتوای قرآن در برخی از جلسات وجود دارد، اما گسترده نیست که امیدواریم با فراهم شدن امکانات مناسب در این جلسات، توجه و تدبیر در قرآن شایع‌تر شود.

● **برخی مرییان، جلسات قرآن را وسیله و ابزار می‌دانند**

محسن امیری، مدرس قرآن کریم با اشاره به عوامل جذب نوجوانان و جوانان به جلسات قرآن اظهار کرد: اولین و مهم‌ترین عوامل، مربی و استاد است که می‌تواند در عدم جذب و یا موفقیت جلسات قرآن خود تأثیرگذار باشد.

وی با تأکید بر اینکه استاد قرآن که اخلاص نداشته باشد، کارش ابراست، گفت: متأسفانه گاهی شاهد هستیم که مسائل مادی و ظاهری در ذهن استاد بیشتر نمود دارد و یا ظواهر بیشتر از بواطن مطرح می‌شود؛ برای برخی اساتید کلاس کار بیشتر ارزش دارد تا خروجی کار.

امیری با انتقاد از برخی اساتید قرآن به دلیل علاقه نداشتن به کار خود خاطر نشان کرد: یکی از عوامل موفق نبودن جلسات قرآن علاقه نداشتن استاد به کار خود است؛ گاه استاد، جلسات قرآن را به عنوان وسیله و ابزار استفاده می‌کند و یا می‌خواهد به واسطه آن به

پرداخت و افزود: افراد جدیدی که به جلسات قرآن وارد می‌شدند، نمی‌دانستند چه مسیری را طی کنند؛ با برنامه‌ریزی مناسب، سطح افراد جدید سنجیده می‌شد و پس از آن بسته‌های کمک آموزشی غیر حضوری سازمان دارالقرآن الکریم در اختیار آن‌ها گذاشته می‌شد تا با استفاده از آن سطح خود را ارتقا بدهند.

این فعال قرآنی افزود: پس از فراگرفتن مواردی که در بسته‌های آموزشی آورده شده است، آزمونی از آن‌ها گرفته می‌شود و پس از اینکه توانستند از این مرحله عبور کنند، بسته جدیدی به آن‌ها اهدا می‌شود؛ این جلسه توانسته است با این روش شاگردان خود را تجوید دان کند.

● **تأثیر حضور قاریان مطرح در جلسات سنتی قرآن**

وی با اشاره به تأثیر حضور قاریان مطرح

می‌گیرند که طرح جالب و موفق بوده است؛ هدف از این اقدام، رساندن این پیام است که جلسات قرآن مانع تحصیل نمی‌شود.

● **قرآن‌های آموزشی و ترجمه‌دار؛ نیاز جلسات قرآنی**

اخوان اقدم افزود: قرآن‌های آموزشی و ترجمه‌دار و رحل‌های مناسب، نیاز جلسات قرآنی است که با توجه به اعتبارات محدودی که دارند، گاه برای تهیه آن‌ها دچار مشکل می‌شوند.

معاون فرهنگسرای قرآن در ادامه سخنان خود ضمن تأکید بر اینکه می‌توان با حفظ فضای سنتی جلسات قرآن، از بسته‌های کمک آموزشی نیز بهره برد، اظهار کرد: استفاده از بسته‌های کمک آموزشی مشکلی در برنامه‌های جلسات به وجود نمی‌آورد.

وی به تجربه خود در این خصوص

می‌توانند به جلسات قرآن کمک کنند.

وی با اشاره به نیازهای جلسات قرآنی خاطر نشان کرد: برای ترغیب و تشویق شاگردان نیاز است که مشوق‌ها و هدایایی برای آن‌ها در نظر گرفته شود؛ برگزاری مسابقات درون جلسه‌ای و بین جلسات نیز از دیگر مواردی است که می‌تواند شاگردان را ترغیب کند، که این نیاز به هزینه‌هایی دارد.

این مدرس قرآن خاطر نشان کرد: در جلسات قرآن که به صورت هفتگی برگزار می‌کنیم، در هر نیم‌سال تحصیلی محصلانی که در رده‌های مختلف موفق عمل کرده‌اند، مورد تشویق قرار

بین نقش و کاسه فرهنگ

آمال و آرزوهای دنیایی خود برسد.

● نظم استاد

این مدرس قرآن نظم استاد را از دیگر عوامل جذب به جلسات قرآنی عنوان کرد و افزود: مواردی از جمله حضور نامرتب و یا تأخیر استاد در جلسه ضربه نامطلوبی به جلسات قرآن می‌زند و اینکه گاه می‌بینیم در برخی جلسات عده محدودی حاضر هستند، به دلیل همین موارد است. وی با اشاره به نیاز شاگردان در جلسات قرآن اظهار کرد: شاگردی که با ذوق و برنامه در جلسات قرآن حاضر می‌شود، وقتی می‌بیند استاد غایب است و یا حضور مرتبی ندارد، برنامه‌هایش به هم می‌ریزد؛ مضاعف اینکه باید استاد در جلسات خود، خوراک معنوی برای شاگردان خود داشته باشد.

● ما بهترین دین و آموزه‌ها را داریم

امیری تصریح کرد: ما بهترین دین و

آموزه‌ها را داریم اما به دلیل همین موارد و اشکالات کم‌ترین خروجی را دریافت می‌کنیم؛ به دلیل اینکه عامل نیستیم و خود را خادم نمی‌دانیم، اثرات وضعی خوبی دریافت نمی‌کنیم.

این کارشناس قرآن در ادامه سخنان خود به جلسه قرآن خود اشاره کرد و گفت: من از سال ۱۳۶۳ در جلسات قرآن خود دست به جوان‌گرایی زدم و جالب اینکه در ابتدا تنها دو نفر حضور داشتند؛ اما امروز بیش از ۲۰۰ نفر در جلسه حضور می‌یابند و این به دلیل اخلاصی است که در جلسه وجود دارد.

امیری همچنین اظهار کرد: این جلسه قرآن که در حال حاضر در مسجد حضرت قاسم بن حسن (ع) در میدان آهنگ شب‌های جمعه برگزار می‌شود، پس از مغرب و عشا آغاز شده و پس از آن دعای کمیل قرائت می‌شود که در این حین اگر شاگردان پرسشی داشته باشند پاسخ آن‌ها به صورت انفرادی داده می‌شود.

● لزوم استفاده از داستان‌ها و نکات اخلاقی قرآن

وی ادامه داد: نکات آموزشی به سطوح مختلف قرائت آموخته می‌شود و پس از آن شاگردان در کنار هم به قرائت می‌پردازند، چرا که معتقدم قاریان سطح پایین در کنار قاریان سطح بالا شوق بیشتری دارند و می‌توانند زودتر رشد کنند.

این مدرس قرآن در خصوص ارائه روش‌های آموزشی به حاضران در جلسه خاطر نشان کرد: روش‌ها و متدهای آموزشی به افرادی که در سطح بالاتری هستند ارائه می‌شود تا علاوه بر اینکه بتوانند آن را در جلسات خود پیاده کنند، عامل پیشرفت قاریان در سطح پایین‌تر نیز باشند.

محسن امیری استفاده از داستان‌ها و نکات اخلاقی قرآن را از دیگر برنامه‌های این جلسه عنوان کرد و افزود: در خلال قرائت‌ها داستان‌ها و نکات اخلاقی و اجتماعی آیات قرآن به شاگردان گفته می‌شود که به نظر می‌رسد، بازگو کردن این موارد برای سنین مختلف شایسته و جذاب است.

پروسی و تبیین نقش و کارکرد گامون های فرهنگی - هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

پروسی طرح حمایت از

مراکز پیش دبستانی باگرایش

آموزش مفاهیم کاربردی قرآن

با حضور:

حسین پورمحمدی، مدیر امور مؤسسات و استان های سازمان ملی قرآن لنگرود

فاطمه مرصی، کارشناس مسئول پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر تهران

مهدی فاضلی، مسئول مؤسسه ریحانه الهی (شهرک های پیشانی)

غنی فریدون، مجری و کارشناس

زمان:

چهارشنبه یکم شهری ماه ۱۳۹۰ - ساعت ۱۶:۳۰

مکان:

خیابان انقلاب - خیابان آری - خیابان پیرنگیر - پلاک ۸۵

شهر کتایبی قرآنی ایران (ایکدا)

فصل نهم

تنها خلوص برای ورود به حوزه آموزش قرآن به کودکان کافی نیست

دارالقرآن الکریم با تأکید بر اینکه کار کردن روی مباحث قرآنی و عقیدتی سنگین تر از سایر حوزه‌هاست، افزود: اگر در حوزه دین و قرآن بخواهیم چیزی را به کودک تلقین کنیم که با روحيات و حوزه‌های رشدی وی تناسب نداشته باشد، اثر منفی خواهد گذاشت.

این فعال قرآنی تصریح کرد: بسیاری از اشخاص و مسئولانی که وارد حوزه آموزش قرآن به کودکان شده‌اند، به این مسئله دقت ندارند؛ تمام افرادی که وارد مقوله آموزش قرآن به کودکان شده‌اند انسان‌های شریف،

سازمان بهزیستی و آموزش و پرورش به دلیل برخی اختلافات و عدم مدیریت واحد اختلافاتی به وجود آمده است؛ بهزیستی توان ورود به آموزش قرآن به کودکان را ندارد، چرا که فلسفه وجودی آن چیز دیگری است؛ به عبارت دیگر، خشت و گل بهزیستی بر اساس مأموریت دیگری بنا نهاده شده است.

● حوزه قرآن و کودک در بحث فرهنگی بی‌سامان است

بهبودی تصریح کرد: با پیوند این دو حوزه بی‌سامان، بحث آموزش قرآن کودکان مطرح می‌شود و مناقشات تازه‌ای را ایجاد می‌کند که نتیجه بلا تکلیفی هر دوی آن‌هاست؛ امیدواریم در آینده با توجه بیشتر مسئولان، این دو حوزه حساس به سامان برسد.

مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم خاطر نشان کرد: در این نابسامانی به وجود آمده، اتفاقات خوبی افتاد که بخش عمده آن توسط گروه‌های مردمی صورت گرفت و پس از گذشت مدتی، برخی نهادهای دولتی به این حوزه ورود پیدا کردند که در این بین اتفاقات و حشمت‌ناکی افتاد.

بهبودی با یادآوری این نکته که کودکان در مقطع حساسی قرار دارند و لازم است طبق اصول برای آموزش آن‌ها اقدام شود، اظهار کرد: اگر برای یک آدم بزرگسال موردی القا شود، اثرش سطحی و گذراست، اما در صورتی که به کودک چیزی القا شود، آن هم توسط مربی که در ذهن کودک محبوب است، به سختی می‌توان ذهنیت شکل گرفته در کودک را تغییر داد.

● ضرورت داشتن مهارت و

تخصص برای آموزش قرآن به کودکان

مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان

حسین بهبودی، مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم، در نشست تخصصی «بررسی طرح حمایت از مراکز پیش دبستانی با گرایش آموزش مفاهیم کاربردی قرآن کریم» با اشاره به مناقشاتی که در حوزه قرآن و کودک است، اظهار کرد: در حیطه فرهنگی دو حوزه چالش برانگیز وجود دارد؛ یکی حوزه قرآن است که در سال‌های گذشته با وجود اینکه اقداماتی برای برطرف کردن آن صورت گرفته، اما شدیدتر شده است؛ در این حوزه متولی ثابت و واحد وجود ندارد، به همین دلیل بسیاری از دستگاه‌های دولتی و غیردولتی وارد حوزه قرآنی شدند و گاهی نیز مدعی هستند.

وی افزود: حوزه دیگر، مربوط به کودکان است که در ده سال گذشته مورد مناقشه بوده است؛ در این حوزه به طور مشخص بین

متعهد، بالنگیزه و باهدف هستند، اما داشتن خلوص در این امر تنها یک بُعد قضیه است و بُعد دیگر که مهارت افراد است، نیز باید مورد توجه و تأکید قرار گیرد. صرف داشتن خلوص برای ورود به این حوزه کفایت نمی‌کند. بهبودی با بیان اینکه این اتفاق وحشتناک متأسفانه در این حوزه افتاده است و ادامه دارد، خاطر نشان کرد: در هر ماه، یک روش، متد و منبع آموزشی جدید در حوزه آموزش قرآن برای کودکان ارائه می‌شود که دلیل عدم اطلاع از شاخصه‌ها و استانداردها، افکار متعددی وارد این حوزه می‌شود. وی با اشاره به باز دیدهایی که از مهدهای کودک در سال‌های گذشته داشت، اظهار کرد: در برخی مهدها مشاهده شده است که به

عنوان مثال «تای بوکس» به کودکان آموزش داده می‌شود که البته اینگونه موارد تنها جنبه تبلیغاتی دارد؛ برخی مشخصاً ریاضی را به کودکان آموزش می‌دهند که باعث می‌شود خانواده‌ها در نگاه اول جذب اینگونه موارد بشوند، فارغ از اینکه در سال‌های بعد، کودک دچار مشکل می‌شود.

● اصول و تجربیات در آموزش قرآن به کودکان اعمال نمی‌شود

مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم کودک را به بلور تشبیه کرد و گفت: وقتی می‌خواهند بلور را که در درجه حرارت بالایی قرار گرفته خنک کنند، آرام آرام و با یک روش خاصی این کار را انجام می‌دهند؛ هر چه این مقدمات و فرایندها سرد کردن بلور کارشناسی شده‌تر و دقیق‌تر صورت گیرد، شفاف‌تر می‌شود. کوچک‌ترین خللی در این فرایند، در بلور خش و خط ایجاد می‌کند و ممکن است در آن ترک ایجاد کند. وی افزود: کودک نیز در این مقطع سنی همین حساسیت را دارد و لذا اگر کسی می‌خواهد به این حوزه ورود پیدا کند، باید مهارت و تخصص داشته باشد؛ کتاب‌های آموزشی برای کودکان نوشته شده است که رسماً آموزش زبان عربی است و مناسب این سن نیست. این فعال قرآنی با تأکید بر اینکه بسیاری از اصول و تجربیات در روش‌های آموزشی اعمال نمی‌شود، اظهار کرد: به دلیل این بی‌توجهی، بسیاری از فعالیت‌های قرآنی شکل دارد، اما عمیق نیست؛ یعنی کودکان مباحث مطرح شده را فرامی‌گیرند، اما این فراگیری عمیق نیست و فراموش می‌شود و کودک پس از گذشت مدت کوتاهی از این فضا خارج می‌شوند.

بهبودی شرایط محیط آموزش را نیز یکی از مهم‌ترین عوامل در فراگیری عمیق مفاهیم قرآنی عنوان کرد و گفت: مهدهایی که آموزش قرآن را در زیرزمین‌های نمور، تاریک، بدون صندلی و سیستم گرمایش و سرمایش تشکیل می‌دهند، نمی‌توانند در

این مورد موفق عمل کنند؛ چه بسا کودکان در چنین محیطی نه تنها یاد نمی‌گیرند، بلکه اثر سوئی در ذهنش ایجاد می‌شود و تا آخر عمر این ذهنیت همراه کودک خواهد بود.

● برای محیط، مربی و محتوای آموزش استاندارد تعریف شود

مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم در ادامه سخنان خود در نشست تخصصی «بررسی طرح حمایت از مراکز پیش دبستانی با گرایش آموزش مفاهیم کاربردی قرآن کریم» با اشاره به نظر برخی کارشناسان در خصوص آموزش روخوانی قرآن به کودکان اظهار کرد: بسیاری بر این نکته اعتقاد دارند که بحث روخوانی چه به شکل تصویری و چه به صورت خواندن مردود است و به همین دلیل این مسئله را توصیه نمی‌کنند.

وی ادامه داد: سازمان پژوهش‌ها و برنامه‌ریزی درسی آموزش و پرورش به مراکز آموزشی غیر رسمی، همچون مراکز پیش دبستانی توصیه کرده است که آموزش رسمی به کودکان داده نشود و بر همین اساس آموزش روخوانی در این مراکز صورت نگیرد.

بهبودی تصریح کرد: بر اساس بررسی‌هایی که در این سازمان صورت گرفته، دو شاخصه برای آموزش غیر رسمی قرآن عنوان شده است که بر ناپیوسته بودن و حدگرا نبودن آموزش تأکید دارد.

مدیر مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم در پایان به مسئولان ذی‌ربط در حوزه آموزش قرآن برای کودکان پیشنهاد داد استانداردهایی برای فضا، مربی و محتوای آموزشی برای کودکان تبیین شود تا بتوان کودکان را با توجه به شرایطی که دارند، به نحو شایسته آموزش داد.

● ارائه طرحی از سوی دارالقرآن برای آموزش قرآن به کودکان

حسین بهبودی با اشاره به پیشینه آموزش مفاهیم دینی و قرآنی به کودکان اظهار کرد: حدود ۱۵ سال پیش، وقتی بحث آموزش قرآن در حوزه کودکان مطرح می‌شد، مقاومت‌های جدی صورت می‌گرفت و برخی مسئولان، روانشناسان و حقوق دانان سعی می‌کردند به بهانه‌های مختلفی با این موضوع مخالفت کنند.

وی با اشاره به پیمان‌نامه جهانی حقوق کودکان و استفاده برخی از این پیمان‌نامه برای مخالفت با موضوع آموزش قرآن به کودکان اظهار کرد: بر اساس این پیمان‌نامه جهانی، افراد زیر ۱۸ سال کودک تعریف شده‌اند، به این نکته تأکید می‌کند که کسی اجازه ندارد به کودکان دین و مفاهیم دینی را القا و تحمیل کند؛ بر اساس این پیمان‌نامه، افراد زیر ۱۸ سال بی‌دین و آزاد هستند و بعد از ۱۸ سالگی می‌توانند دین خود را به اختیار انتخاب کنند.

بهبودی افزود: ایران این پیمان‌نامه را به صورت مشروط پذیرفت که با مخالفت‌های بسیاری روبه‌رو بود؛ چرا که بسیاری تلاش می‌کردند، ایران این پیمان‌نامه را به صورت قطعی بپذیرد و برای رسیدن به این هدف فشارهای زیادی به مسئولان آورده شد؛ این در حالی است که بیش از ۶۳ کشور به صورت مشروط این پیمان‌نامه را پذیرفته‌اند.

مدیر امور مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم با اشاره به وضعیت کنونی آموزش قرآن به کودکان اظهار کرد: از این مدت خیلی نمی‌گذرد، اما امروز شاهد هستیم که بسیاری سازمان‌ها و مراکز علاقه‌مند ورود به حوزه آموزش مفاهیم دینی و قرآنی به کودکان هستند و اقداماتی را در این خصوص کرده‌اند. امروز

در وضعیتی قرار داریم که کسی جرئت مخالفت با موضوع آموزش قرآن به کودکان را ندارد.

● در حوزه آموزش قرآن به پیش دبستانی‌ها در آغاز راه قرار داریم

وی با بیان اینکه در حوزه آموزش قرآن به پیش دبستانی‌ها در آغاز راه قرار داریم، اظهار کرد: در فضای نظام جمهوری اسلامی این موقعیت به وجود آمده است که همه مسئولان علاقه‌مند هستند که سن آموزش مسائل دینی را پایین بیاورند و اقداماتی را در این خصوص انجام دهند.

بهبودی تصریح کرد: اینکه مسئولان به بحث آموزش قرآن به کودک وارد شده‌اند، نشان می‌دهد که مطالبات عمومی در این حوزه وجود دارد؛ با وجود تمام تبلیغات سوئی که در مورد مردم ما می‌شود، اقبال مردم به این برنامه‌ها نشان می‌دهد که علاقه‌مند هستند، کودکان خود را در سایه قرآن تربیت کنند.

وی با بیان اینکه در حوزه آموزش قرآن به کودکان ابتدا مردم و مراکز مردمی ورود پیدا کردند، اظهار کرد: وقتی بحث آموزش قرآن به کودکان جدی‌تر شد، گروه قرآن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی وزارت آموزش و پرورش اولین مجموعه‌ای بود که رسماً به این موضوع پرداخت.

مدیر امور مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم افزود: در این کار گروه قرآن این سازمان، شورایی با حضور کارشناسان و اساتید این حوزه تشکیل شد و در نهایت اصولی برای این موضوع طراحی کردند؛ اصولی که مبنای محتوای آموزش قرآن برای کودکان پیش دبستانی را شامل می‌شد که به نظر می‌رسد، علمی‌ترین و جامع‌ترین طرحی است که ارائه شده است.

بهبودی با اشاره به ورود سایر

اما این مورد از سوی خانواده‌ها مورد استقبال قرار نگرفت؛ خانواده‌ها بیشتر می‌خواهند مفاهیم و آموزه‌های قرآنی به کودکان آموزش داده شود و با کودکان بتوانند بخشی از قرآن را حفظ کنند.

● حساسیت مقوله آموزش قرآن به کودکان

این فعال قرآنی با تأکید بر حساسیت مقوله آموزش به کودکان مخصوصاً آموزش قرآن اظهار کرد: در بخش روخوانی قرآن به پیش دبستانی‌ها توصیه شده است که الفبا آموزش داده نشود و به نظر می‌رسد آموزش حروف الفبا به پیش دبستانی‌ها همراه با آسیب‌هایی باشد.

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور افزود: در بحث حفظ قرآن کریم نیز توصیه می‌شود که برای کودکان ملال آور و خسته‌کننده نباشد و مراکز سعی کنند حفظ جزء ۳۰ قرآن کریم و یا جملات خاصی از قرآن کریم را به کودکان آموزش دهند.

فریبین با انتقاد از برخی شیوه‌های حفظ قرآن کریم برای کودکان

سازمان‌ها به این حوزه اظهار کرد: سال ۸۵ نیز در نوزدهمین جلسه ستاد نهضت قرآن آموزی این تکلیف به سازمان تبلیغات اسلامی داده شد تا کلیه روش‌ها و برنامه‌های آموزش قرآن در حوزه پیش دبستانی را بررسی و در نهایت گزارشی از این موضوع ارائه دهند که این اتفاق افتاد و گزارش کاملی در این خصوص ارائه شد.

وی گفت سازمان دارالقرآن الکریم در سال ۸۷ با توجه به اینکه بسیاری از مؤسسات قرآنی تحت نظارت دارالقرآن به عرصه آموزش قرآن خردسالان ورود پیدا کرده بودند، خود را ملزم کرد که این حوزه را ساماندهی کند، چرا که کار جامعی صورت نمی‌گرفت. بهبودی افزود: این طرح تقریباً دو سال طول کشید و در اواخر سال گذشته پیش نویس آن با همکاری کارشناسان این حوزه آماده شد.

مدیر امور مؤسسات و استان‌های سازمان دارالقرآن الکریم با اشاره به مشخصه‌های این طرح اظهار کرد: در این طرح برنامه‌ریزی برای سنین آموزش پذیر و مخاطبان اصلی مراکز پیش دبستانی و مهدهای قرآنی به صورت تفکیک صورت گرفت و محتوا برای سه گروه سنی تعریف شد؛ به نظر می‌رسد به دلیل اختلافات فردی شدیدی که بین گروه‌های سنی کودکان وجود دارد، بهتر است این گروه‌ها از یکدیگر متمایز شوند.

وی خاطر نشان کرد: به دلیل تغییر مدیریت در سازمان دارالقرآن الکریم، این طرح دوبار مورد بازنگری توسط دو گروه کارشناسی، مورد بازبینی قرار گرفته و تقریباً اواخر کار است که در آینده محتواهای تولید شده منتشر خواهد شد.

● استفاده از تصویر، مناسب‌ترین شیوه آموزش حفظ قرآن برای کودکان است

علی فریبین، مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور با اشاره به ورود این ستاد به آموزش قرآن ویژه کودکان و پیش دبستانی‌ها، اظهار کرد: با همکاری سازمان بهزیستی مربیانی برای این مقطع آموزش دیدند و امروز حدود ۶۰۰ مرکز در سراسر کشور فعالیت می‌کنند.

وی افزود: کانون‌های مساجد کشور با تعاملاتی که با سازمان‌های مختلف داشته‌اند، سعی کردند وارد حوزه آموزش قرآن به کودکان و پیش دبستانی‌ها شوند و با استفاده از ایده‌های موفق در این حوزه اقداماتی را انجام دهند و مباحث قرآنی را برای این سن خاص، به‌زبانی آموزش دهند و در کنار این موارد، آنها را با آموزه‌های مفید و پدیده‌هایی که در اجتماع با آنها روبه‌رو می‌شوند، آشنا سازند.

فریبین با اشاره به شیوه‌های آموزش قرآن به کودکان خاطر نشان کرد: با استفاده از کتاب‌های تصویری، بازی و قصه‌گویی تلاش می‌شود مفاهیم قرآنی و حفظ آیات قرآن به کودکان آموزش داده شود؛ در برخی مراکز سعی می‌شود الفبای عربی نیز به کودکان آموزش داده شود،

قالب قصه و یا بازی با رویکرد قرآن و انس با قرآن ارائه می‌شود. وی با تأکید بر اینکه در دوره پیش دبستانی اجباری برای آموزش صریح قرآن نیست، اظهار کرد: آنچه در دوران پیش دبستانی صورت می‌گیرد، به این گونه است که مواردی به کودکان آموزش داده شود که منجر به این نکته شود که کودک با آیات قرآن به صورت غیرمستقیم آشنا شود.

کارشناس مسئول آموزش و پرورش شهر تهران تصریح کرد: آموزش پیش دبستانی تخصصی است و برای آموزش قرآن برای این مقطع باید شرایط سنی حتماً رعایت شود که متأسفانه در برخی موارد این نکته رعایت نمی‌شود؛ در برخی مراکز از نیروهای رسمی استفاده نمی‌شود و آموزش و پرورش هیچ تعهدی نسبت به آن‌ها ندارد؛ استفاده از این نیروها در بحث آموزش در دوره‌های بعدی ما را دچار مشکل می‌کند.

● تمرکز آموزش قرآن از مراکز قرآنی به منازل منتقل شود

مهدی فاضلی، مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی (شکوفه‌های بهشتی)، با اشاره به فعالیت‌های این مؤسسه اظهار کرد: ریحانه‌النبی حدود ۱۰ سال است که فعالیت می‌کند و در طول این مدت با توجه به ضرورت‌هایی که در بحث آموزش قرآن برای کودکان احساس می‌کرد، تمرکز اصلی خود را برای این گروه معطوف کرد.

وی افزود: تولید محتوا نکته اولی بود که به آن توجه شد و در این زمینه حدود ۱۶ محصول تولید شد که به آموزش نماز، الفبا، روخوانی

ندانست و عنوان کرد: در نظام آموزش و پرورش، گذراندن دوره پیش دبستانی اختیاری است و الزامی در این مورد نیست، منتها به دلیل اینکه این مراکز در کنار مدارس قرار گرفته‌اند، از نظر برنامه آموزشی، از آموزش و پرورش تبعیت می‌کنند.

مرصوب با اشاره به تبعیت آموزش و پرورش از سازمان پژوهش در بحث نظام آموزشی اظهار کرد: سیاست این سازمان به این صورت است که محتوا را به صورت غیرمتمرکز به دانش آموزان ارائه می‌دهد؛ این محتواها برای مقطع پیش دبستانی در قالب‌های شعر، قصه، نمایش و بازی و با هدف آموزش مهارت‌ها تهیه می‌شود. کارشناس مسئول آموزش و پرورش شهر تهران همچنین اظهار کرد: در این راستا، شرایط سنی و موقعیت فرهنگی و اجتماعی افراد نیز در نظر گرفته می‌شود و مربیانی که در این مراکز به کار گرفته می‌شوند، باید با توجه به این مشخصه‌ها، واحد کاری خود را انتخاب کند و در صورت امکان تولید محتوا انجام دهد.

● سیاست سازمان پژوهش در خصوص آموزش قرآن

مرصوب به سیاست سازمان پژوهش در خصوص آموزش قرآن در مراکز پیش دبستانی اشاره کرد و گفت: سیاست سازمان پژوهش در این مورد، بحث تلفیقی است؛ به عنوان نمونه مباحث آموزشی در

مراکز پیش دبستانی و متولیان آن‌ها همچون سازمان بهزیستی، سازمان تبلیغات اسلامی، مراکز فرهنگی - هنری شهرداری و سازمان‌ها و نهادهای مختلفی که بنا به ضرورت برای تأسیس مراکز پیش دبستانی اقدام کرده‌اند، فعالیت در این مراکز را سلیقه‌ای کرده است.

مرصوب به توجه آموزش و پرورش به مراکز پیش دبستانی اشاره کرد و گفت: در آموزش و پرورش این مراکز به سه دسته تقسیم می‌شوند؛ بخشی از آن‌ها به صورت مستقل فعالیت می‌کنند که با توجه به امتیازات و شرایطی که فرهنگیان دارند، می‌توانند این مراکز را راه‌اندازی کنند؛ بخش دیگر، مراکزی هستند که در داخل مدارس غیرانتفاعی شکل می‌گیرند؛ به این صورت که مدرسه چند کلاس در اختیار پیش دبستانی می‌گذارد تا با بهره‌گیری از کمک‌های مادی اولیا، برنامه‌های خود را پیش ببرد.

کارشناس مسئول آموزش و پرورش شهر تهران با بیان اینکه مراکزی نیز هستند که ضمیمه مدارس دولتی شده‌اند، اظهار کرد: با توجه به قانون برنامه چهارم توسعه، این اجازه به آموزش و پرورش داده شده بود که بخشی از فضای خالی خود را در اختیار مراکز پیش دبستانی قرار دهد.

● گذراندن دوره

پیش دبستانی اجباری نیست
وی گذراندن دوره پیش دبستانی را اجباری

افزود: در برخی مراکز، حفظ با شیوه‌هایی از جمله با روش ایماء و اشاره مورد استفاده قرار می‌گیرد که به نظر می‌رسد از این شیوه‌ها استقبال نمی‌شود؛ اما به نظر می‌رسد حفظ قرآن کریم با استفاده از تصویر مناسب‌تر باشد که در این شیوه سعی می‌شود با کودکان حفظ موضوعی قرآن کریم کار شود.

وی تصریح کرد: در این شیوه سعی می‌شود کودکان را با استفاده از داستان، بازی و فیلم کودکان با آموزه‌های دینی و قرآنی آشنا کرد و در کنار آن مهارت‌ها و ارتباطات اجتماعی در فرایند این آموزش، به آنها آموخته شود.

مدیر کل سابق قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور با اشاره به ورود سازمان‌ها و مراکز مختلف به بحث آموزش پیش دبستانی اظهار کرد: امیدواریم در شورایی که در آموزش و پرورش تشکیل شده است، شاهد حضور مراکز و سازمان‌های مختلف برای برنامه‌ریزی و تولید محتوا در زمینه آموزش قرآن برای کودکان و پیش دبستانی‌ها باشیم.

● برنامه آموزش مستقیم قرآن در پیش دبستانی اجباری نیست

فاطمه مرصوب، کارشناس مسئول آموزش و پرورش شهر تهران با اشاره به تعدد مراکز و سازمان‌هایی که وارد تأسیس و راه‌اندازی مراکز پیش دبستانی شده‌اند، اظهار کرد: به دلیل گستردگی شهر تهران این موضوع شایع شده است و مشکلاتی را در خصوص عدم هماهنگی مراکز پیش دبستانی به وجود آورده است.

وی افزود: با توجه به تعدد

و مفاهیم قرآن و شیوه‌های حفظ مربوط می‌شد.

● **ضرورت استفاده از تکنولوژی و خلاقیت در بسته‌های آموزشی ویژه پیش‌دبستانی**

فاضلی در مورد انگیزه ورود به این مباحث اظهار کرد: به نظر می‌رسد در بحث آموزش مفاهیم دینی به کودکان، قالب سنتی پیش گرفته می‌شود و کمتر خلاقیت و تکنولوژی آموزشی استفاده شده است؛ با توجه به این مباحث، این ضرورت احساس شد که محصولات و ایده‌هایی مطرح شود که با نگاه جذابیت‌سازی، آموزش غیرمستقیم و به میدان آوردن خانواده‌ها به بحث آموزش قرآن باشد.

مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی ادامه داد: این روش‌ها را با استفاده از پازل برای آموزش حفظ و مفاهیم، تابلو حافظه‌های آموزشی، قصه‌گویی و شخصی‌سازی کتاب‌های قرآنی و استفاده از رنگ‌ها برای آموزش روخوانی قرآن بهره گرفته شده است.

فاضلی وارد کردن مادران به بحث آموزش قرآن را یکی از راه‌کارهای مؤثر در پیشبرد اهداف خود عنوان کرد و گفت: با توجه به اینکه مادران هم وقت کافی و هم انگیزه بالایی برای آموزش کودکان خود را دارند، سعی کردیم در این زمینه مادر محوری را جایگزین مربی محوری کنیم؛ تنها مشکلی که در این زمینه وجود داشت، آشنابودن مادران با شیوه‌ها و تکنیک‌های آموزش قرآن است.

● **آموزش ۲ هزار مادر برای آموزش قرآن به کودکان**

وی با اشاره به برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای مادران خاطر نشان کرد: ۷۵ کارگاه برای دو هزار مادر تهرانی که کودکان

۵ تا ۹ سال دارند، برگزار شد که در این کارگاه‌ها مادران با ۴۰ شیوه آموزش قرآن آشنا شدند تا بتوانند با استفاده از این شیوه‌ها، کودکان خود را در خانه آموزش دهند. مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی با بیان اینکه این کار سختی آموزش قرآن را نصف می‌کند، اظهار کرد: این طرح از شیوه‌های موفق بود که تمرکز آموزش قرآن را از مراکز و مؤسسات قرآنی خارج کرده و به منازل منتقل می‌کند.

فاضلی با اشاره به طرح «شکوفه‌های بهشتی» اظهار کرد: این طرح ویژه مقطع پیش‌دبستانی است که به این منظور حدود ۲۰۰ مرکز با استفاده از هزار مربی آموزش دیده در کشور برپا شده است و توانسته جذابیت‌های لازم را ایجاد کند.

وی تصریح کرد: با توجه به مراجعه کودکان به کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در سطح کشور، مراکز پیش‌دبستانی شکوفه‌های بهشتی مساجد ایجاد شد.

● **نگاه پیشگیرانه به مسائل فرهنگی داشته باشیم**

مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی همچنین به مدارس قرآن استاد عالی کانون‌های مساجد کشور اشاره کرد و افزود: در این مدارس ملی یک سال تمام دانش‌آموزان مسلط به خواندن قرآن شدند؛ به این ترتیب که هر هفته یک صفحه از جزء سی قرآن برای دانش‌آموزان مشخص شد و هر روز یکی از مقاطع صفحه مشخص را در صبحگاه تلاوت می‌کردند. با این روش عملاً در پایان سال تمامی دانش‌آموزان قاری مدرسه شدند. وی با انتقاد از نگاه درمانی به مسائل مختلف فرهنگی و اجتماعی گفت: در زمینه مسائل فرهنگی و اجتماعی باید نگاه پیشگیرانه باشد که در این خصوص باید با از سوی خانواده کار صورت گیرد و یا از طریق کودک؛ یعنی از کودک برای نهادینه کردن فرهنگی خاص استفاده کرد. فاضلی با اشاره به استفاده دشمن از کودکان برای انتقال فرهنگ نامطلوب به جامعه خاطر نشان کرد: اگر بخواهیم در مورد آموزش کودکان انحصاری برخورد کنیم و روش‌های محدود را برای آن‌ها به کار ببریم، به هدف نخواهیم رسید و لازم است به روش‌ها و شیوه‌های دیگران نیز توجه داشته باشیم.

● **آموزش و پرورش از ظرفیت سایر مراکز استفاده نمی‌کند**

مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی با انتقاد از نگاه تک‌بعدی آموزش و پرورش به شیوه‌های آموزشی گفت: آموزش و پرورش باید به این سمت برود که ممکن است شیوه‌های سایر مراکز و مؤسسات بهتر باشد؛ معتقدم آموزش و پرورش باید حتماً بازتر به مسائل نگاه کند و از کارهای موفق سایر سازمان‌ها نیز بهره‌برد و حمایت کند.

فاضلی با تأکید بر اینکه باید در آموزش و پرورش تفکر گروهی حاکم باشد، اظهار کرد: واقعیت این است که بسیاری از ایده‌هایی که مطرح و اجرا می‌شود، برای آموزش و پرورش امکان‌پذیر نیست، اما با مشارکت مؤسسات و مراکز می‌توان طرح‌ها و ایده‌های بسیاری انجام داد.

مدیر مؤسسه ریحانه‌النبی با بیان اینکه متأسفانه آموزش و پرورش از ظرفیت سایر مراکز

و مؤسسات استفاده نمی‌کند، گفت: واقعیت این است که آموزش و پرورش به دلایل مختلف از ظرفیت‌های بیرونی استفاده نمی‌کند که این یک ضعف به شمار می‌رود.

● **آموزش و پرورش از ایده‌های مطلوب حمایت می‌کند**

فاطمه مرصوص، کارشناس مسئول پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر تهران در پاسخ به انتقادات مهدی فاضلی اظهار کرد: بسیاری از طرح‌های پیشنهادی به آموزش و پرورش بدون هماهنگی و همکاری با آموزش و پرورش طراحی شده است، این در حالی است که مطرح می‌شود این طرح‌ها برای آموزش و پرورش است.

وی افزود: اینکه بگوییم این طرح برای آموزش و پرورش است، اما از نظرات این سازمان استفاده نشود و این گونه بیان شود که آموزش و پرورش باید از این طرح‌ها استفاده کند، تحمیلی به نظر می‌رسد.

مرصوص با تأکید بر اینکه باید توجه داشت متولی بحث آموزش در کشور آموزش و پرورش است، افزود: معتقدم آموزش و پرورش باید در همه زمینه‌ها با مراکز و مؤسسات مختلف مشارکت داشته باشد، اما باید به این نکته توجه داشت که آموزش و پرورش علاوه بر شیوه‌های خود، با شیوه‌ها و روش‌های متعدد دیگری روبروست که با توجه به ظرفیت محدود آموزش و پرورش، نمی‌توان از همه آن‌ها استفاده کرد.

کارشناس مسئول پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر تهران تصریح کرد: طرح‌هایی بوده که از سوی مراکز مختلف ارائه شده است و آموزش و پرورش از آن‌ها حمایت کرده و آن‌ها را در طول سالیان اجرا کرده است.

سلسله نشست های تخصصی بررسی و تبیین نقش و کارکرد کانون های فرهنگی هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور

مسجد و تفسیر قرآن

با حضور :

سید محسن میرباقری، خادم القرآن و
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی
حجت الاسلام والمسلمین سید جواد بهشتی، کارشناس علوم قرآنی
علی فریبن، کارشناس و مجری

زمان :

چهارشنبه ۲۹ تیرماه - ساعت ۱۴:۳۰

مکان :

خیابان انقلاب اسلامی / خیابان قدس

خیابان بزرگمهر / پلاک ۸۵

سالن همایش خبرگزاری ایکننا

فصل دهم

نسخه بین خانه‌های نور که در کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در زمینه آموزش قرآن فعالیت می‌کنند و ۲۰۰ نسخه به اساتید قرآن در تهران اهدا شد و نیز کتاب‌های ترجمه وازگان قرآن اثر مسعود وکیل، جلد ۱ تا ۹ به تعداد ۳۰۰ نسخه در بین خانه‌های نور توزیع شد. فریبین افزود: از دیگر فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی-هنری برپایی مسابقات و جشنواره‌های قرآن درباره پیام آیات است که پنج دوره آن برگزار شد و طی آن مفاهیم سوره‌های بقره، آل عمران، نساء، مائده و انعام شرط ورود همه متسابقان بود که پنج جزء پنج جزء این مسابقات در تمامی قرآن کریم اجرا شد. برپایی طرح‌های ۱۴۴۱ تا ۱۴۴۵ و توزیع دو هزار جلد تفسیر مربوطه بین کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد از دیگر فعالیت‌ها بود.

● ضرورت گسترش فرهنگ حفظ موضوعی قرآن

سید محسن میرباقری، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی در خصوص ضرورت گسترش فرهنگ حفظ موضوعی قرآن کریم اظهار کرد: امروزه باید نوع اتخاذ و اندیشیدن و نوع نگاه به عالم با محوریت قرآن کریم را آموزش داد تا همگان بتوانند این جهان بینی را با استفاده از آیات قرآن کریم کسب کنند. وی ادامه داد: البته باید در کنار تشویق جوانان به مسابقات قرآن در رشته‌های حفظ موضوعی، از حفظ ترتیبی قرآن کریم نیز غافل نشد زیرا این رشته نیز در جای خود اهمیت بسزایی در انس با قرآن کریم دارد. اما آنچه که تا به امروز به آن کمتر پرداخت شده است و جای کار دارد، رشته حفظ موضوعی قرآن کریم است.

حقایق قرآن بادو شرط تدبر و

اولی الالباب بودن دریافت می‌شود

فریبین ادامه داد: این کلاس‌ها خود مقدمه‌هایی برای فهم و تدبر و تفسیر قرآن کریم قرار می‌گیرد، همچنین از تفاسیر «نور» و «نمونه» تعداد سه هزار جلد بین کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور توزیع شده است. کتاب تفسیر همراه ۱۵ جلدی نیز در حدود ۲۵۰۰ جلد بین این کانون‌ها توزیع شده است. از سری تفسیر همراه دو جلدی که در قطع وزیری منتشر شده است، تعداد دو هزار جلد و تفسیر ۱۰ جلدی آن، ۱۰ هزار جلد توزیع شده است. این مدرس قرآن در ادامه ضمن ارائه گزارشی از عملکرد کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد درباره تفسیر قرآن اظهار کرد: حدود ۱۵ هزار دوره تفسیر همراه که پیام آیات شاخص و مهم را در هر دو صفحه قرآن مطرح می‌کردند، توزیع شد و برای ائمه جماعات هم مسابقه‌ای برگزار شد که به این منظور پنج هزار دوره تفسیر یک تا ۱۰ جلدی همراه بین ائمه جماعات در استان‌ها توزیع شد. وی ادامه داد: یکی دیگر از فعالیت‌های تفسیری کانون‌های فرهنگی-هنری در ماه مبارک رمضان و ماه محرم بود که چهار هزار نسخه از این تفسیر همراه توزیع شد، همچنین توزیع نرم‌افزار جامع التفاسیر که طی آن تعداد ۵۰۰

آخرین نشست از سلسله نشست‌های «بررسی و تبیین نقش و کارکرد کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد در توسعه فرهنگ قرآنی کشور»، با همکاری ستاد عالی کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد کشور در ایکنابرگزار شد. در این نشست که عنوان آن «مساجد و تفسیر قرآن» بود، علی فریبین، مجری و کارشناس، ضمن ارائه گزارشی از فعالیت‌های دفتر قرآن و عترت ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور، خاطر نشان کرد: این ستاد فعالیت‌های تفسیری خود را در چند بخش به مخاطبان عرضه کرده است. وی توضیح داد: تفسیر کوتاه یا ترجمه آیات جزء اول از جمله برنامه‌های این ستاد بوده است. همچنین در سال ۸۹ تعداد ۳۰۰ کلاس تفسیر قرآن برگزار شد که این تعداد در سال جاری به ۱۵۰۰ کلاس تفسیر قرآن رسیده است که در آن ترجمه و معانی آیات جزء اول قرآن کریم تدریس می‌شود.

● فعالیت‌های تفسیری کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد

قرآن به شخص فکر صحیح را القا می کند
وی گفت: قرآن کریم کتاب هدایت است و اگر کسی با آن مأنوس شد، قرآن به آن شخص فکر صحیح را القا می کند. اگر جوانان بیاموزند که فکری که به آن‌ها ارائه می شود را به قرآن کریم عرضه کنند، از افکار انحرافی و عقائد انحرافی غرب که امروزه همچون سیل بنیان کن به پیش می آید، در امان می ماند. در کشور مادر صد بسیار زیادی اهل قرائت قرآن و عبادات و مسجد هستند.

میرباقری خاطر نشان کرد: اگر جوانان ما از درون قرآنی شوند، هر جای دنیا که بروند ایمن خواهند ماند. مقوله حفظ قرآن به دو بخش حفظ مقدماتی و حفظ تخصصی قرآن کریم تقسیم می شود. ما می توانیم عموم افراد را به حفظ مقدماتی قرآن به صورت حفظ موضوعی تشویق کنیم و عده کمتری هستند که استعداد و حوصله حفظ تریبی قرآن کریم را دارند.

● حفظ موضوعی گاهی بدون درک موضوع صورت می گیرد

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی تصریح کرد: حفظ موضوعی گاهی بدون درک موضوع صورت می گیرد که این نوع حفظ هم کار آمد نیست. لازمه تداوم در حفظ موضوعی، انس با قرآن است. آموزه های قرآنی باید به سمت دریافت اندیشه از قرآن حرکت کند. امروزه در آموزه ها، بحث های اخلاقی از قرآن خوب مطرح می شود و مردم هم استقبال خوبی دارند.

وی تصریح کرد: مردم جامعه باید بتوانند بی اعتباری و اصل نبودن دنیا را از آیات قرآن کریم استخراج کنند که در این امثال این آیات فراوان مشاهده

میرباقری در خصوص معنای تاویل اشاره کرد: تاویل به معنای بازگرداندن خود تاویل در قرآن مصادیق متعددی دارد. گاهی تاویل خواب به معنای بازگرداندن صورت خواب به جریان واقعی است و گاهی تاویل متشابهات مطرح می شود که یعنی بازگرداندن آیات متشابه به آیات محکم. وی ادامه داد: در قرآن تاویل گاهی به معنای تاویل در معامله اقتصادی و بازگرداندن قرض است. گاهی مصداق تاویل درباره آیات قیامت است که به معنای نمایان شدن حقیقت قرآن کریم است که در روز قیامت نشان داده می شود. مصداق دیگر تاویل در قرآن کریم بازگرداندن نزاع و اختلاف در شناختن اولی الامر است که باید به خدا و رسولش رجوع کرد.

● تاویل هیچ گاه معنای ظاهر را نفی نمی کند

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی گفت: اگر بحث تاویل خود قرآن کریم مطرح شود، بحث بسیار گسترده می شود ولی تک تک آیات نیز دارای تاویل هستند که از عبارات ظاهری آیات خداوند معنای بالاتری نیز قصد می کند که برخی از روایات به آن اشاره دارند ولی باید توجه کرد که تاویل هیچ گاه معنای ظاهر را نفی نمی کند.

سیدمحسن میرباقری، خاطر نشان کرد: سنت بسیار زیبایی که هر شب یک صفحه از قرآن خوانده و ترجمه می شود باید با یک کلاس درس تفسیر هفتگی که توسط امام جماعت برگزار می شود، کامل شود و درباره تفسیر آیاتی باشد که در هفته قرائت شد. وی ادامه داد: این طرح نیز در مساجد قابل اجراست که شش شب قرآن کریم خوانده شود و یک شب با وقت بیشتری کلاً به بیان تفسیر اختصاص داده شود. اگر ما روشی را اتخاذ کنیم که مردم ما مستقیم با قرآن آشنا شوند، آن چنان که مقام معظم رهبری نیز بر آن تاکید دارند، اقدام بسیار مهمی محسوب می شود.

میرباقری افزود: اگر فرزندان از بچگی با قرآن آشنا شوند، وقتی که به سنین جوانی و دانشجویی می رسند و در معرض افکار کفرآمیز قرار می گیرند، می توانند فکر خود را از قرآن کریم بگیرند و مصون می شوند. شایسته است که جوانان ما گفته های روزانه و مباحث خود را بتوانند از قرآن کریم برداشت کنند.

که در اینجا یعنی که شما وقتی آیاتی را قرائت کردید، برگردید و ببینید معنای آن چیست و به تعبیر علامه طباطبایی، تدبر به این معناست که در یک موضوع آیات را پشت سر هم قرار دهید و پیام آن را بررسی کنید.

میرباقری گفت: قرآن کریم کلمه تدبر را به معنای عام تعریف می کند «كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ: این [کتابی مبارک است که آن را به سوی تو نازل کرده ایم تا ادر باره] آیات آن بیندیشند و خردمندان پند گیرند» -سوره ص، آیه ۲۸.

وی ادامه داد: به دو شرط تدبر در همه آیات و اولی الالباب بودن، حقایق قرآن دریافت می شود. چون اگر کسی در آیات تدبر هم انجام دهد ولی بر دل و خرد او قفلی باشد، تدبر او در جهت انحراف ذهنی او تقویت می شود که منافقان در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی این گونه بودند که از مفاهیم قرآنی در جهت تفسیر به رای گروه خود استفاده می کردند.

● تدبر یک فعالیت برای فهم قرآن در همه سطوح است

میرباقری اضافه کرد: تدبر یک فعالیت برای فهم قرآن در همه سطوح است. اگر بر روی یک آیه کاوش کنیم و بازگشت داشته باشیم، تدبر است و اگر مانند مفسران برای فهم قرآن تلاش کنند، باز هم معنای تدبر به خود می گیرد و به طور کلی در هر مرحله ای تلاش فکری و ذهنی برای درک معنای قرآن عنوان تدبر به خود می گیرد.

این استاد دانشگاه افزود: کاری که در کلاس های تفسیر قرآن می توان انجام داد این است که چند جلسه درباره آیات درباره موضوع از دواج در قرآن بحث شود که برای جوانان ضرورت دارد. روابط خانوادگی، اخلاق خانوادگی، روابطی که مسلمانان باید با هم داشته باشند، از جمله عناوین جذابی است که باید در کلاس های تفسیر به آن پرداخته شود.

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید رجایی خاطر نشان کرد: به طور مثال در سوره حجرات می توان به سازماندهی رفتاری مردم در جامعه اسلامی با پیامبر اکرم (ص) و با خودشان و با سایر ملیت ها دست یافت. این سوره مورد مناسبی برای طرح حفظ موضوعی قرآن کریم است که البته در کنار آن می توان از شیوه تلفیقی موضوعی و تریبی با هم استفاده کرد.

● تفاوت تفسیر قرآن با تدبر در قرآن

وی درباره تفاوت تفسیر قرآن با تدبر قرآن کریم تصریح کرد: تفسیر قرآن یعنی پرده برداری و روشن کردن مطلب است ولی تدبر از واژه «دبر» به معنای برگشتن به عقب است

شدنی است. خود من این کار را از دوره دبیرستان آغاز کردم و با کمک ترجمه متن را می فهمیدم و همین شیوه را در کلاس های دانشگاه نیز اجرا می کنم.

میرباقری عنوان کرد: اگر مردم متن آیات را از عربی بفهمند، گام موثری برداشته می شود. این کار می تواند از آیات کوتاه آغاز شود. اما باید توجه کرد که این انتظار عمومی وجود ندارد که همه مردم کل تفسیر قرآن را مطالعه کنند بلکه مطالعه کل تفسیر قرآن زمان بسیار زیادی می طلبد.

وی تصریح کرد: مجمع تصمیم گیرنده درباره تفسیر مساجد باید از میان قرآن هایی که گزیده ای از تفسیر را در حاشیه خود دارد، مانند آثار آیت الله العظمی مکارم شیرازی، ابوالفضل بهرام پور و... شورایی را تشکیل دهند که به یک قرآن متحدالشکل با برگزیده تفسیر برسند و آن را در مساجد گسترش دهند و اگر لازم به نگارش تفسیر جدیدی است، باید تألیف جدیدی نگاشته شود.

این کار را در محل کسب خود انجام می داد.

● برنامه تلاوت روزانه قرآن امروزه تقریباً متروک شده است

وی ادامه داد: برنامه تلاوت روزانه به این شکل امروزه تقریباً متروک شده است در حالی که در روایات تأکید زیادی بر قرائت حداقل پنجاه آیه در روز شده است. شبی با مرحوم حاج آقای حق شناس دیدار داشتم و ایشان گفتند امروز من قرائت روزانه پنجاه آیه را انجام ندادم و همه ذهنم درگیر این است که این کار را فراموش نکنم و در خانه این پنجاه آیه را بخوانم.

میرباقری خاطر نشان کرد: اگر این سنت حسنه ادامه یابد، در ماه ۱۵۰۰ آیه، در چهار ماه ۶ هزار آیه می شود که در هر سال سه بار قرآن تلاوت می شود و در ۱۰ سال، ۳۰ ختم قرآن انجام می شود. اگر این قرائت ها همراه با درک معنا و تدبیر باشد طی ۱۰ سال قرآن به شاکله فکری شخص شکل می دهد.

وی افزود: مکتب خانه های قرآنی نیز در گذشته وجود داشت که امروزه بر چیده شدند. در کنار این، ضعفی در گذشته بود که خوشبختانه امروزه در حال برطرف شدن است. در گذشته بیشتر به قرائت توجه می شد آن هم قرائت بدون فهم و تدبیر. حتی می توان گفت یک استیحا شی در حوزه های تقدسی ما وجود داشت از اینکه عموم مردم قرآن را بفهمند و این نگرانی بود که اگر مردم قرآن را بفهمند در فهم آن اشتباه می کنند و بدعت ایجاد می شود.

● نهضت قرائت روزانه قرآن در مسجد بسیار مقدس است

این پژوهشگر دینی یاد آور شد: امروزه این بحث مطرح است که خواندن یک کتاب منوط به فهم و درک آن است. این سبک تدبیر در قرآن باید تقویت شود و سبک گذشته در اهتمام به آموزش قرآن و قرائت آن نیز باید اعاده شود. نهضت قرائت روزانه قرآن در مسجد نهضت بسیار مقدسی است.

وی گفت: در قرائت و درک عمومی و فهم قرآن باید عمومیت قائل شد یعنی همه مردم قرآن را بخوانند و بفهمند. اما امروزه این ضعف است که مردمی که قرآن می خوانند مفهوم و معنای آیات را از ترجمه می فهمند و نه از خود عبارات عربی. باید تمرین های ترجمه آیات به سمتی حرکت کند که از ترجمه برای فهم متن کمک بگیرند و این

می شود: «إِنَّ الدِّينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ: کسانی که به آخرت ایمان ندارند کردار هایشان را در نظرشان بیاراستیم [تا همچنان] سرگشته بمانند»، سوره نمل آیه ۴.

میرباقری عنوان کرد: من مصداق این آیه را تمدن و حاکمان غربی می دانم که خط خود را خط پر جلوه ای می دانند و کور کورانه زندگی می کنند، خیال می کنند که در مسیر هستند ولی در واقع در باطل به سر می برند. اگر با قرآن برای دریافت زوایای فکری انس بگیریم، می بینیم که قرآن کریم با اینکه دنیا محل عبور است ولی بای تفاوتی از کنار دنیا رد نشده است.

این نویسنده و پژوهشگر علوم دینی همچنین اظهار کرد: در گذشته رفتارهای سنتی در خصوص قرآن کریم وجود داشت که از بین رفت. اولاً عادت بر این بود که روزانه قرآن تلاوت شود و حتی اگر کاسبی قرآن روزانه خود را نمی خواند

انتظارات مسجد است. این کارشناس قرآنی خاطر نشان کرد: مدرسه، دانشگاه، حسینیه‌ها و ... همه اولویت‌های پس از مسجد هستند. از آنجا که در بین مخاطبان تفسیر قرآن در مسجد، ما در سن، زمان و شرایط مخاطب تنوع داریم، لازم است تنوع در سبک و شیوه تفسیر قرآن نیز داشته باشیم.

وی افزود: حدیثی در کتاب بحار الانوار، جلد ۹۰، در فصلی به عنوان «اصناف الآیات» به نقل از امام علی (ع) آمده است که ایشان می‌فرمایند که خداوند آیات کتابش را به هفت سبک نازل کرده است که شامل امرها، نهی‌ها، تشویق‌ها، توبیخ‌ها، قصه‌ها، مثل‌ها، گفت‌گوها. این احادیث به ما راه را نشان می‌دهد که در کانون‌های مساجد باید چگونه به فراخور مخاطب تفسیر بیان شود.

حجت الاسلام بهشتی تصریح کرد: تفسیر قرآن به روش ثابت، فقط جمع خاصی را جذب می‌کند گروهی

وی ادامه داد: اما باید توجه کرد که کامل حدیث این است که حضرت در مسجد می‌نشست و این جمله را می‌فرمود که «سلوئی قبل ان تفقدونی، سلوئی عن القرآن، فان فیه علم الاولین و الاخرین». این محفل پرسش و پاسخ از کتابی که علم اولین و آخرین در آن است، در مسجد تشکیل می‌شود.

● **مهمترین بخش آموزش دین، آموزش قرآن است**

حجت الاسلام بهشتی عنوان کرد: وقتی کارکردهای مسجد مشخص شود، می‌بینیم که در صدر آن عبادت است و بعد از عبادت آموزش دین است که مهمترین بخش آموزش دین، آموزش قرآن است. اصحاب پیامبر (ص) همدیگر را در مسجد می‌دیدند و هر پرسشگری در مسجد می‌توانست عالمی را پیدا کند.

وی گفت: در قرون اول دانشگاه پایگاه اصلی خود را در مسجد قرار داد و به طور کلی می‌توان گفت که تمرکز اصلی فعالیت‌های قرآنی باید در مساجد صورت پذیرد. قرآن از ما ۱۰ انتظار دارد که این کتاب را با همین چینش سوره‌ها با دقت بخوانیم، با شوق استماع کنیم، تدبر کنیم و به دیگران بیاموزیم، از آیاتش تأثیر بپذیریم، به اوامر و نواهی عمل کنیم و پرچم قرآن را برافراشته نگه داریم و ایمان‌مان را تقویت کنیم. پایگاه این

من آشنا شدن هر چه بیشتر با تفسیر قرآن کریم است. در فصول مختلف هم باید در فعالیت‌های قرآنی مسجد تنوع ایجاد شود و این برنامه‌ها در زمستان که شب‌ها طولانی‌تر است می‌تواند در مدت بیشتری اجرا شود.

● **بی‌مهری به بانوان در مساجد**

وی افزود: از بی‌مهری‌هایی که در مساجد ما و به خصوص در مساجد اهل تسنن می‌شود، بی‌مهری به بانوان است که فضای مناسبی را برای اقامه نماز به آن‌ها اختصاص نمی‌دهند. چه از لحاظ فیزیکی، امکانات کمتر به آن‌ها تعلق می‌گیرد و چه از لحاظ برنامه‌های مختلف معمولاً از بانوان نظر سنجی نمی‌کنند.

حجت الاسلام سید جواد بهشتی، کارشناس علوم قرآنی، بیان کرد: در ملاک‌های انتخاب امام جماعت که توسط حضرت رسول اکرم (ص) بیان شده است، باز هم می‌بینیم که ملاک قرآن در صدر و در اولویت قرار گرفته است، زیرا اولین شاخص، خوش قرائت بودن امام جماعت است که بتواند قرآن کریم را به زیبایی تلاوت کند.

وی افزود: در احادیث، نزدیک به ۷۰۰ مورد کلمه قرآن با کلمه مسجد همراه شده است. خود حضرات معصومین (ع) اصرار داشتند که این دو موضوع را در کنار هم ذکر کنند. امام علی (ع) فرموده بودند که «سلوئی قبل ان تفقدونی، از من سئوال کنید قبل از اینکه من را از دست بدهید».

میر باقری افزود: همچنین در کنار اعطای این قرآن به اهل مسجد، می‌توان یک دفترچه به آن‌ها داد که مخاطبان هم نکات خود را از تفسیر بنویسند و هم سؤالات خود را در برگه‌های آن یادداشت کنند و به امام جماعت بدهند تا شب بعد جواب آن‌ها را بگوید.

● **ملاک‌های انتخاب امام جماعت در نگاه حضرت رسول اکرم (ص)**

حجت الاسلام سید جواد بهشتی، کارشناس علوم قرآنی، بیان کرد: در ملاک‌های انتخاب امام جماعت که توسط حضرت رسول اکرم (ص) بیان شده است، باز هم می‌بینیم که ملاک قرآن در صدر و در اولویت قرار گرفته است، زیرا اولین شاخص، خوش قرائت بودن امام جماعت است که بتواند قرآن کریم را به زیبایی تلاوت کند.

وی ادامه داد: امام جماعتی که مسئولیت پیش‌نمازی را پذیرفته است باید از همان ابتدا به خود بگوید که وظیفه

باید سراغ قصه‌های قرآن و گروهی سراغ گفت‌گوهای قرآنی بروند که حدود ۲۰۰ گفت‌گو در قرآن وجود دارد. جدل و گفت‌وگو روشی است که جذابیت دارد و حتی در رسانه هم برای افزایش جذابیت برنامه‌ها استفاده می‌شود.

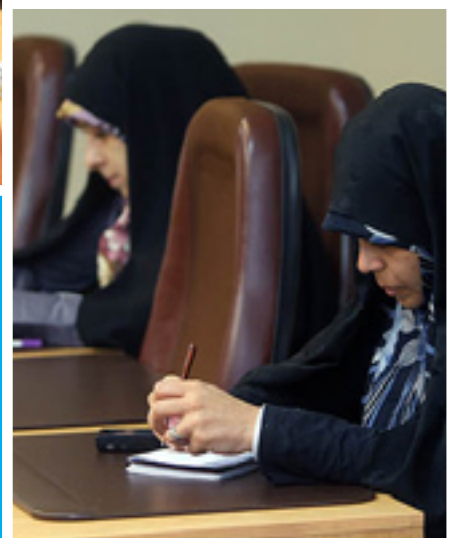
● بیش از سه هزار آیه قرآن را داستان‌ها تشکیل می‌دهند

وی تأکید کرد: بیش از سه هزار آیه از قرآن را داستان‌ها تشکیل می‌دهند که جذابیت زیادی دارند. امرها و نهی‌ها نیز از دیگر موضوعاتی است که می‌تواند در تفسیر استفاده شود. در قرآن کریم ۱۴۰۰ امر و ۴۰۰ نهی وجود دارد. این‌ها مواردی است که می‌تواند در مسجد انجام شود.

این کارشناس قرآنی یادآور شد: دفع ضرر و جلب منفعت دو عاملی است که باعث ایجاد انگیزه در انسان می‌شود و اگر بر روی این دو عامل با این دیدگاه کار شود، می‌بینیم که روشی است که در قرآن هم استفاده شده است. آیات توبیخ یا آیات تشویق جزء همین گروه هستند. تمام این موارد باعث می‌شود که در قالب‌ها تنوع ایجاد شود.

حجت‌الاسلام بهشتی عنوان کرد: کمتر افرادی حوصله و وقت مطالعه تفسیر ترتیبی را دارند و استقامت زیادی می‌خواهد که عالمی سالیان زیادی را به تفسیر ترتیبی اختصاص دهد. در شهر ما کاشان عالمی بود بانام آیت‌الله نجفی که در طول عمر خود دو بار تفسیر ترتیبی را گفت که یکبار ۱۶ سال و دیگری ۱۴ سال طول کشید که برای نیم‌ساعت تفسیر، ۸ ساعت در روز مطالعه می‌کرد.

وی گفت: بهترین ترتیب برای مخاطبان یک مسجد این است که از چهار نسل در آن حضور داشته باشند. پیرمرد، میان‌سال، جوان و نوجوان ترکیبی ایده‌آل است که اقتضائات و نیازهای مختلفی دارند که باید مورد توجه قرار گیرد. مثلاً مباحث ازدواج که ۴۰۰ آیه در قرآن مطرح شده است می‌تواند در قالب تفسیر موضوعی در مساجد مورد استفاده قرار گیرد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
دبیرخانه ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر
کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور